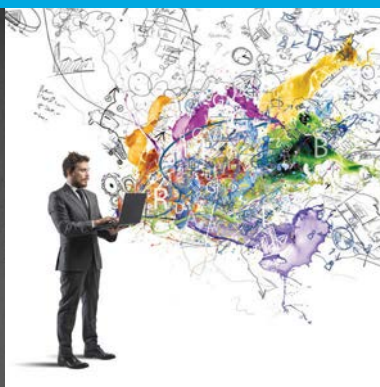

"cherry on the cake"

ALI KAKO KAKOVOSTNO NAČRTOVATI
MLADINSKO IZMENJAVO

Erasmus+

MLADI V AKCIJI

”

Program Erasmus+ združuje dosežke več kot 25-letne zgodovine programov na področju izobraževanja, poklicnega usposabljanja in mladine z namenom spodbujanja novih sinergij in sodelovanja med različnimi področji s ciljem, da postane EU največje na znanju temelječe, trajnostno in vključujoče gospodarstvo. Nov program v svojih širokih okvirih združuje različne dosedanje programe EU na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine, dodano pa je tudi novo področje športa.

Po svoji vsebinski zasnovi in priložnostih, ki jih ponuja, je program razdeljen na tri velika področja:

- Izobraževanje in poklicno usposabljanje, vključno s programom Jean Monnet
- Mladina
- Šport

Zavod Movit kot ena od dveh nacionalnih agencij programa Erasmus+ upravlja področje mladine, ki se v programu promovira pod blagovno znamko Erasmus+: Mladi v akciji. Ta poleg splošnih ciljev programa zasleduje predvsem cilje prenovljenega okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018). Program spodbuja učno mobilnost za mlade v kontekstu mladinskega dela, prispeva k razvoju kakovosti dela akterjev na področju mladinskega dela in razvoju mladinskih politik na vseh ravneh. V takšni umestitvi še posebej podpira vključevanje mladih z manj priložnostmi, poleg ostalih splošnih kompetenc poudarja pričakovanje po krepitvi jezikovnih kompetenc sodelujočih in pričakuje, da bodo pridobljene izkušnje ustrezno zabeležene in ovrednotene z Youthpassom – instrumentom programa za beleženje in vrednotenje pridobljenega v neformalnem učenju skozi aktivnosti v programu.

Ukrepi programa so na področju mladine razporejeni v naslednje tri ključne ukrepe:

- Ključni ukrep 1: učna mobilnost posameznikov
- Ključni ukrep 2: sodelovanje za inovacije in izmenjava dobrih praks
- Ključni ukrep 3: podpora za reformo politik

Informacije o prijavnih rokih, prijavnice in navodila so na voljo na spletni strani

WWW.MVA.SI

”cherry on the cake”

ALI KAKO KAKOVOSTNO NAČRTOVATI
MLADINSKO IZMENJAVO

MOVIT

”

predgovor

Program Erasmus+ ima visoko zastavljene cilje, pa naj gre za pričakovano število sodelujočih v programu ali – in morda še bolj – za učinkovitost sodelovanja v različnih priložnostih, ki jih program ponuja mladim in kot so določeni v različnih področnih politikah EU za posamezno področje, ki ga pokriva program, in seveda eden izmed ključnih dokumentov EU – Strategija Evropa 2020.

Področje mladine – ali bolje rečeno področje mladinskega sektorja – še posebej zasleduje cilje, ki jih določa v novembru 2009 sprejeti novi okvir evropskega sodelovanja na področju mladine 2010–2018. S svojo finančno sposobnostjo, ki se bo z vsakim letom povečevala, bo program zagotavljal vedno večje število priložnosti za sodelovanje mladih v učnih mobilnostih, še posebej v aktivnostih mladinskih izmenjav in Evropske prostovoljne službe.

MLADINSKA IZMENJAVA KOT OBLIKA NEFORMALNEGA UČENJA V MLADINSKEM DELU

Mladinske izmenjave predstavljajo svojevrstno izjemo, ko govorimo o učnih mobilnostih, ki jih podpira program Erasmus+. Zanje namreč praviloma velja, da se obdobje učenja predvsem povezuje z časom bivanja v drugi državi, v katerem udeleženec sodeluje v učnem procesu. To načelo zasleduje Evropska prostovoljna služba, kjer posameznik ali posameznica odide v gostiteljsko organizacijo izven države siceršnjega bivanja, med bivanjem in delom v gostiteljski organizaciji pa poteka tudi glavna učnega obdobja, ki ga ponuja koncept Evropske prostovoljne službe.

Pri mladinski izmenjavi traja obdobje učenja mnogo dlje, kot traja zgolj sama neposredna aktivnost mladinske izmenjave, na kateri se srečajo vse sodelujoče skupine mladih. Obdobje učnih priložnosti v mladinski izmenjavi se

razteza od začetka snovanja mladinske izmenjave in traja vse do njenega zaključevanja. Ob tem pa se ena skupina sodelujočih mladih – gostiteljska skupina – niti ne premakne čez državne meje. Zato je mladinska izmenjava izjemna oblika mladinskega dela, v katerem delovanje posamezne sodelujoče skupine mladih v njenem lokalnem okolju skozi daljše večmesečno obdobje povezujemo z mednarodnim prostorom, ki se izkazuje skozi sodelovanje vključenih skupin iz različnih držav za namen uresničitve celotnega projekta, vključno z osrednjim dogodkom, ki ga predstavlja teden ali več dni trajajoče skupno bivanje in delo sodelujočih skupin mladih.

Mladinska izmenjava velja za tradicionalno obliko mladinskega dela s skupinami mladih. Po svoje jo lahko primerjamo z delovanjem taboriških oziroma skavtskih skupin, kjer začetek sezone sovпада z začetkom šolskega leta, zaključni pa se s taborjenjem v poletju naslednjega leta.

Mladinska izmenjava zagotovo ponuja veliko trenutkov, ki so koristni za priložnostno učenje sodelujočih posameznikov in posameznic. Toda njena prava vrednost kot instrumenta učenja pride do izraza šele, ko jo umestimo v kontekst neformalnega izobraževanja. Mladinska izmenjava sama po sebi ponuja strukturiran prostor, v katerem je mogoče izpeljati proces učenja. Vzpostavitev takšnega procesa učenja v kontekstu neformalnega učenja pa zahteva tudi postavitev jasnih učnih ciljev, kajti brez njih bomo težko načrtovali učno pot skozi celoten proces.

In razlog, zakaj program Erasmus+ še naprej podpira mladinske izmenjave, je ravno v njihovi zmožnosti, da – skozi sodelovanje skupin mladih iz različnih držav – ustvarijo učni proces neformalnega in priložnostnega učenja, ki naj prispeva h krepitvi različnih kompetenc

sodelujočih mladih, pa tudi krepitvi evropskega državljanstva in krepitvi družbene vključenosti vseh mladih.

UMEŠČANJE MLADINSKE IZMENJAVE V ŠIRŠE OKVIRE

Program Erasmus+ podpira mladinske izmenjave tudi zato, ker so priložnost za spoznavanje različnih realnosti v različnih okoljih Evropske unije, za spoznavanje razlogov za naše medsebojne podobnosti in različnosti. So tudi priložnost za pogovor sodelujočih mladih o priložnosti Evropske unije, o lastnih pričakovanih ter tudi možnem in nujnem lastnem prispevku za doseganje takšne EU, ki bo v očeh njenih državljanov resnično njihova skupnost. Tudi zato program Erasmus+ predvsem podpira mladinske izmenjave s sodelujočimi skupinami iz programskih držav, čeprav ostaja odprt za sodelovanje partnerjev iz partnerskih držav v sosesčini.

Ta, lahko rečemo tudi politična dimenzija mladinskih izmenjav v okviru dosedanjih programov EU na področju mladine je bila ena izmed ključnih izhodišč za nastanek prvega programa EU na področju mladine v letu 1987, ki je s svojim imenom Mladi za Evropo najbolj nazorno povezoval izvajanje mladinskih izmenjav v okviru programa s političnimi cilji takratne Evropske skupnosti.

Vendar izvajanje mladinskih izmenjav ponuja tudi možnost vpliva na razvoj posamezne lokalne skupnosti. Vsebinska posamezne mladinske izmenjave je lahko povezana z aktualnimi izzivi mladih v lokalni skupnosti ali celotne lokalne skupnosti in ponudi možne odgovore na takšne izzive. Sodelovanje mladih iz drugih okolij, ki lahko prispevajo prikaze dobrih praks, kot so jih v posameznem okolju razvili kot odgovor na posamezni izziv, zagotovo lahko pritegne pozornost v lokalni skupnosti.

Mladinska izmenjava je lahko tudi priložnost, da se delovanje skupine mladih v konkretnem lokalnem okolju naveže na širše okvire delovan-

ja same lokalne skupnosti. Sodelovanje skupin mladih med pobratenimi občinami je odličen primer takšnega umeščanja v širši okvir, ki ga lahko podpre tudi lokalna skupnost. S takšnim pristopom lahko zagotovimo večjo aktualnost same mladinske izmenjave v vseh sodelujočih lokalnih okoljih, ki – če jih lokalne skupnosti prepoznajo – lahko računajo tudi na ustrežnejše umeščanje takšnih dejavnosti v občinskih politikah.

VEČ VIDNOSTI REZULTATOM MLADINSKIH IZMENJAV

Vendar pa ostaja dejstvo, da rezultati sodelovanja mladih v mladinskih izmenjavah velikokrat ostajajo neopaženi, pa naj gre za pridobljene ali okrepljene osebne kompetence sodelujočih mladih ali za učinek izvedenega v širšem okolju delovanja sodelujočih skupin mladih. In pomemben del razlogov je ravno v tem, da premalo pozornosti namenimo vidnosti doseženih rezultatov.

Dober primer so ravno učinki neformalnega učenja za sodelujoče posameznike in posameznice. Na eni strani vemo, da obstajajo, na drugi strani je dejstvo, da se tega zaveda le malokdo izven kroga neposredno sodelujočih. Vsi govorimo o nujnosti priznavanja pridobljenega v neformalnem izobraževanju, poudarjamo pomen učinkov neformalnega učenja za posameznika ali posameznico, ne naredimo pa tistega koraka, ki ga za priznavanje in večje vrednotenje teh učinkov lahko naredimo sami. In za začetek je lahko dovolj, da se mladi udeleženci in udeleženke zares osvestijo o pridobljenem ter o tem spregovorijo in to predstavijo v svojih siceršnjih vsakodnevnih okoljih.

S tem pa se izvajanje mladinske izmenjave umešča tudi v širši okvir prizadevanj za priznavanje neformalnega izobraževanja v mladinskem delu, kar je eden izmed ključnih ciljev tudi v novem okviru evropskega sodelovanja na področju mladine oziroma tistega, kar lahko imenujemo evropska mladinska politika.

”

SNOVANJE 12

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI?

- Kaj se dogaja s prvo idejo, kdo naj predlaga idejo?
- Koga vključimo v mladinsko izmenjavo?
- Iz nemogočih sanj v mogoče ideje?
- Kako iz ideje oblikovati konkretne dejavnosti?
- Kaj pričakujemo in si želimo od izmenjave?
- Kako naj izničimo strahove?
- Kako naj preverimo, katera ideja je dobra?
- Je to izmenjava ali kaj drugega?
- Kako naj sodelujemo, če imamo različne predstave o izmenjavi?
- Kako sprejemati odločitve?
- Koga iz našega okolja želimo še vključiti?
- Ali lahko pridobimo finančna sredstva? Kje jih lahko dobimo? Je zato potrebno kaj spremeniti?

ČESA SE MLADI NAUČIJO V ČASU SNOVANJA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega voditelja v času snovanja?

01

02

SESTAVLJANJE 22

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- Kje lahko najdemo možne partnerje?
- Kaj mora vsebovati projektni načrt?
- Kaj vse se je potrebno dogovoriti za dobro sodelovanje?
- Kdo piše prijavo?
- Če vse delajo mladi, kaj naj sploh delam?
- Kaj če se s potencialnimi partnerji ne najdemo ali ti odpovedo?
- Kako se spoznavamo s partnerji?
- Kakšne partnerje želimo in koga bi imeli za partnerje?
- Kako graditi/nadaljevati partnersko sodelovanje?
- Kako poteka izmenjava idej in iskanje skupnega imenovalca? Ali je ideja primernejša za izmenjavo ali transnacionalno pobudo?
- Kako se odločamo za obliko aktivnosti?
- Kako se bo skupina razvijala v času trajanja mladinske izmenjave?
- Kako naredimo urnik mladinske izmenjave?
- Kako naredimo finančni načrt?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU SESTAVLJANJA PROJEKTA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega voditelja v času sestavljanja?

03

PRIPRAVA 34

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- Kaj počnemo s skupino, ko čakamo na rezultate razpisa?
- Kaj se dogovarjamo s partnerji?
- Kaj delamo na predhodno načrtovalnem obisku?
- Kaj pa naši lokalni partnerji?
- Kakšna logistična priprava nas čaka pred izvedbo?
- Ali imamo dovolj denarja?
- Kaj če se zgodi kaj nepričakovanega?
- Kako obdržati motivacijo mladih med čakanjem na rezultate?
- Raje bi mlade povabili k sodelovanju, ko so znani rezultati?
- Kaj, če je projekt zavržen?
- Kako lahko odgovornost za finance prenesem na mlade, če lahko stvari zavozijo?
- Kako si razdelimo vloge in naloge?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU PRIPRAVE PROJEKTA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega voditelja v času priprave?

04

05

IZVEDBA 44

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- Kako poteka izvedba mladinske izmenjave?
- Kako poteka komunikacija s partnerji?
- Kako organizirati pot in na kaj je potrebno biti pozoren?
- Kako rešujemo nepredvidene situacije?
- O katerih pravilih se je potrebno dogovoriti pred in med izmenjavo?
- Kako vrednotimo na izmenjavi?
- Kaj je YouthPass in kako ga pripravimo?
- So medkulturni večeri/nacionalni večeri res pravo medkulturno učenje?
- Za koga veljajo pravila?
- Kako skupinska dinamika vpliva na izvedbo izmenjave?
- Zakaj potrebujemo dejavnosti za zaključevanje, če bomo vsi prijatelji na Facebooku?
- Ali lahko začnemo z dejavnostmi, če bo ena skupina prišla dan pozneje?
- Kako naj predstavimo in pripravimo YouthPass?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU IZVEDBE PROJEKTA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega delavca, če so program pripravili mladi?

07

SLOVARČEK 72

ZAKLJUČEVANJE 54

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- Čemu koristi končna evalvacija?
- Kdo piše poročilo?
- Katero dokumentacijo je potrebno zbrati?
- Komunikacija s partnerji po projektu
- Mladi dajejo ideje za naprej – kaj naj s tem?
- Saj res, kaj pa donatorji in drugi partnerji?
- Zakaj bi praznovali zdaj imamo veliko dela z zaključkom, projekt pa ni bil perfekten
- Kako naj pri mladih podpremo prenos naučenega v vsakdan?
- Kdo vse vrednoti in kako?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU ZAKLJUČEVANJA PROJEKTA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega voditelja v času zaključevanja?

06

RAZŠIRJANJE 64

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- Kaj pomeni razširjanje in uporaba rezultatov?
- Kaj vse so lahko dejavnosti razširjanja in uporabe rezultatov?
- Kaj konkretno lahko razširjamo ali uporabljamo?
- Kaj so cilji dejavnosti razširjanja in uporabe rezultatov?
- Kaj imajo od naše izmenjave drugi?
- Kako so lahko mladi aktivni še po izmenjavi?
- Kakšne so možnosti ohranjanja partnerstev z organizacijami?
- Kako morajo biti označeni izdelki, ki so nastali v okviru projekta?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V FAZI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV PROJEKTA?

- Kako lahko podpremo učenje mladih?
- Kakšna je vloga mladinskega delavca v razširjanju in pri uporabi rezultatov?

Publikacija je nastala kot rezultat nacionalnih usposabljanj, ki jih je Nacionalna agencija pod »znamko« Cherry on the cake izvajala od 2012 do 2014.

Njihov namen je bil spodbujanje višje kakovosti projektov mladinskih izmenjav ter poudarjanje vloge mladinskih izmenjav kot tradicionalne in najbolj razširjene oblike učne mobilnosti v mladinskem delu, usposabljanja pa so imela vsako leto nekoliko drugačne tematske poudarke – od podpore razvoja kompetenc mladinskih delavcev in organizacij za kakovostno delo z mladimi do povečanja participacije mladih in izboljšanja podpore njihovega učenja v celotnem procesu poteka mladinskih izmenjav. Publikacija pred vami je tako na nek način sinteza najbolj uporabnih informacij s preteklih usposabljanj o načinih dela in spodbujanja mladih v okviru projektov mladinskih izmenjav.

Mladinska izmenjava je eno izmed orodij v mladinskem delu. Motivacijo za delo oziroma energijo črpa iz potrebe mladih po druženju z vrstniki in želje po raziskovanju širšega okolja.

Obdobje mladostništva je obdobje intenzivnega preverjanja lastnega odnosa do sveta, saj v tem času mladi preverjajo podobo, ki so si jo zgradili v družini in oblikujejo lasten pogled na svet. Tovrstno spraševanje o svetu se pogosto dogaja v vrstniških skupinah. Mladinsko delo s svojo podporo mladim pri raziskovanju sveta in preverjanju predpostavk ter hkratnim učenjem in pridobivanjem izkušenj za kasnejši prehod v polno vključenost v družbo prispeva k razvoju posameznikov.

Eden od ključnih procesov razvoja mladih je tudi razvoj samostojnosti in kritičnega odnosa do okolja. Zato je mladinsko delo pogosto polje, kjer mladinski voditelji in mladinski delavci vzpostavljajo strukture, v katerih lahko mladi pridobivajo izkušnje samostojnega odločanja, samostojnega upravljanja projektov ter hkrati možnosti za soočanje z lastnimi napakami.

Mladinska izmenjava je tako orodje, skozi katerega poskušamo mladim omogočiti kar se da samostojno snovanje idej, sestavljanje idej z drugimi skupinami mladih iz tujine, pripravo, izvedbo

in vrednotenje procesa sodelovanja in učenja. Ob tem jih mladinski voditelji in delavci podpiramo in jim zagotavljamo osnovno varnost.

Zagotavljanje varnosti in predajanje odgovornosti za delo mladim samim mladinske voditelje in delavce postavlja v situacijo, ki je nepredvidljiva. Faktor nepredvidljivosti se povečuje s količino neznanega v odnosu med mladimi in mladinskim voditeljem. In vendar če želimo, da se bodo mladi naučili samostojnosti, jim jo moramo omogočiti. Če želimo, da se bodo naučili iz napak na predstavitvi rezultatov projekta, jih morajo storiti. Hkrati pa je naša odgovornost, da polje možnih vplivov omejimo tako, da si mladi tudi s slabšim nastopom in predstavitvijo ne bodo naredili večje škode.

Količina varnosti, ki jo tovrstno delo ponuja mladinskemu voditelju (in mladinskemu delavcu), je nizka. Zato zahteva od voditelja toliko večjo motiviranost, predanost poslanstvu podpore mladim in zaupanje v mlade. Kadar tega primanjkuje, nastajajo projekti, v katerih so mladi zgolj potrošniki storitev mladinskih izmenjav, ki so jih zanje organizirali drugi. Mladi na ta način sicer pridobijo izkušnje kratkotrajnega bivanja v medkulturnem okolju, učenja o aktivnem sodelovanju v družbi in uveljavljanju lastnih interesov pa so deležni v veliko manjši meri. Pogosto se tudi izkaže, da se zaradi pomanjkanja sodelovanja z drugimi skupinami niso uspeli učiti o medkulturni različnosti, tako da so rezultat izmenjave okrepljeni predsodki in stereotipi o drugih.

Če sprejmemo paradigmo vključevanja mladih v oblikovane projekte, na ta način vzgajamo potrošnike, ne pa aktivnih državljanov.

Ne glede na to, kako se boste lotili mladinskih izmenjav, naj skupina izhaja iz same sebe, saj je le tako lahko pristna in se ukvarja s temami, ki jo resnično nagovarjajo.

To velja tako za vsebine, ki jih izbiramo, kot tudi za prilagajanje metod dela. V vsaki mladinski izmenjavi lahko za refleksijo odnosov med člani skupine uporabimo sliko ljudi, ki plezajo po

drevesu. Če se skupina ukvarja z mladinsko izmenjavo, povezano s športom, pa bo morda bolje uporabiti sliko ljudi na nogometnem igrišču.

Če bomo delali z mladimi, ki ne vidijo dobro, pa verjetno večina slikovnih gradiv odpade in bomo informacije o sodelovanju med člani skupine pridobili z uporabo drugačnih pripomočkov.

Publikacija pred vami prinaša informacije o načinih dela in spodbujanja mladih v okviru projektov mladinskih izmenjav. Ker je podpora mladim v procesu oblikovanja, izvedbe in vrednotenja mladinske izmenjave proces sodelovanja med ljudmi, ni mogoče predpisati receptov, ki bi delovali z vsemi posamezniki, vsemi skupinami, vsemi socialnimi in kulturnimi okolji oziroma pod vsemi pogoji.

Naš namen je predstavitev nekaterih namigov, ki bi mladim in mladinskim voditeljem oziroma delavcem lahko olajšali zagate, s katerimi se srečujejo v procesu, in jim ponudili nekaj vprašanj za nadaljnje raziskovanje tega področja.

Publikacijo smo zastavili kot razmišljanje o pogostih vprašanjih, s katerimi se srečujejo mladi ter mladinski delavci in voditelji v času od ideje do zaključka projekta mladinske izmenjave. Razvrstili smo jih v sklope, ki se povezujejo z obdobji projektne dela, posebej pa smo izpostavili koncepte, ki se nam zdijo ključni okvir za mednarodno mladinsko delo v okviru izmenjav.

Uvodu in razmisleku o okvirih in formalnih pogojih za mladinsko izmenjavo v programu Erasmus+ sledijo opisi posameznih faz projekta mladinske izmenjave. Snovanje, v katerem poteka razvoj idej, sestavljanje, ko skupine sestavijo ideje v konsistenten načrt in prijavijo projekt v program Erasmus+, priprava na izvedbo, v kateri se skupine ukvarjajo z zagotavljanjem materialnih, tehničnih in osebnih pogojev za delo, izvedba, v kateri se odvije kratkoročna mobilnost mladih, vrednotenje, skozi katerega vsi vpleteni prepoznajo vrednost dogajanja na mobilnosti z različnih vidikov, ter razširjanje in uporaba rezultatov, skozi kateri poskušamo zagotoviti preživetje razvitih idej, znanj, veščin in vrednot ter njihov prenos v druga okolja in nove projekte.

Publikacijo zaključujemo s kratkim slovarčkom pojmov, povezanih z mladinskimi izmenjavami v mladinskem delu.

KAJ JE MLADINSKO DELO?

Mladinsko delo je okolje, v katerem na organiziran način, ki je usmerjen v cilje, delajo mladi in delajo odrasli z mladimi in za mlade. V tem okolju mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence in prispevajo k razvoju skupnosti. Mnogo je definicij mladinskega dela, skupni pa so jim:

- učna izkušnja mladih – Vsak mladi posameznik se v mladinskem delu nečesa nauči, saj je temu namenjeno. Ta učna izkušnja mu služi kot odskočna deska za samostojnost in delovanje v družbi.
- aktivna participacija mladih – Ljudje se največ naučimo, če nekaj delamo. Zato so mladi sami (so)oblikovalci dejavnosti, s čimer se učijo tudi tega, kako delujejo družbeni procesi in kako lahko sami prispevajo k življenju v družbi.
- načrtovan proces – Mladinsko delo je načrtovano, da dosega svoj namen – najbolje je, da pri načrtovanju sodelujejo mladi. Odprto je tudi za nenačrtovane učne izkušnje – mlade lahko podpre v prepoznavanju naučenega in prenosu tega v življenje.
- celostni razvoj mladih – Mladi v mladinskem delu lahko razvijajo sebe v celoti.
- Kot nujen pogoj bi lahko dodali tudi zaščito in varnost udeležencev.

Koliko tega se resnično odraža pri našem delu?

DEJAVNOSTI V MLADINSKEM DELU NAJ BI OBLIKOVALI MLADI OZ. PRI TEM ZELO AKTIVNO SODELOVALI. KAKŠNA JE POTEM VLOGA MLADINSKEGA DELAVCA, VODITELJA?

Lahko si postavi cilje, vendar če želi vključiti mlade, lahko oni cilje spreminjajo. Lahko načrtuje vsebine, vendar lahko mladi izberejo druge. Lahko si zamisli način dela, mladi pa želijo nekaj drugega.

Če z aktivno participacijo mislimo resno, potem je vloga mladinskega delavca oz. voditelja, da skrbi za okvirje, znotraj katerih dejavnosti potekajo (zakonske, vrednotne, poslanstva, namena projekta). Mlad človek se lahko mladinskemu delu pridruži, kadar želi, mladinski delavec oz. voditelj pa mu nudi oporo, da napreduje v smeri, kamor želi, pri čemer skrbi, da je to znotraj okvirjev. Če gredo mladi preko okvirjev, jih lahko povabi nazaj ali opozori. V nekaterih primerih pa je smiselno, da premisli, ali ima ta okvir še pomen ali so mu mladi ravno pokazali, da se okvir lahko prilagodi. Zato pri načrtovanju govorimo predvsem o procesnih ciljih.

ZAKAJ O MLADINSKI IZMENJAVI RAZMIŠLJAMO TAKO?

Da bi razumeli, zakaj o mladinski izmenjavi razmišljamo na tak način, kot je napisano v tej publikaciji, si pogledjmo malo širši okvir mladinskega dela.

Kakšen odnos imamo do mladinskega dela in na kakšen način ga živimo? Oboje je povezano z mnogimi dejavniki – kateri okvir bomo vzeli za svojega in kaj pri teh okvirih želimo spremeniti, je odločitev vsakega posameznika in organizacije, zato je zavedanje o teh okvirih zelo pomembno. Pomagalo nam bo razumeti, zakaj delamo tako, kot delamo, in hkrati to spreminjati, če in ko bo čas za to.

KAKO NAJ POTEM DELAMO? KATERO JE NAJUČINKOVITEJŠE ORODJE MLADINSKEGA DELAVCA, VODITELJA?

Pogosto se nam zdi, da če bomo delali na določen način in uporabili določene metode, bomo zelo dobri mladinski delavci, voditelji. A takega recepta ni.

Mladinsko delo obstaja z namenom, da podpre mlade pri njihovem razvoju. Zato se je smiselno vprašati, kaj potrebujejo mladi. Kaj mlade pritegne, da sodelujejo v dejavnostih? Da ostajajo vpeti v dejavnosti? Odnosi.

Najučinkovitejše orodje mladinskega delavca oz. voditelja je njegov odnos z mladimi. Ko ustvarimo resničen odnos z nekom, lahko dosežemo sodelovanje, ki prispeva k razvoju obeh. Če bo to odnos, v katerem bodo mladi sprejeti, spoštovani, ljubljani, prepoznani kot enkratne in odgovorne osebe, ki jim zaupamo, bo to najbolj prispevalo h kakovosti dela, tudi če nismo najboljši v javnem nastopanju in poznamo samo nekaj metod. Vseh teh veččin se lahko naučimo in jih razvijamo skupaj z mladimi. Brez odnosa ali s površinskim odnosom pa bo naše delo dosegalo površinske rezultate ne glede na to, kaj vse smo preštudirali, in mladi bodo samo uporabniki, potrošniki. V odnosu lahko spoznamo človeka in oblikujemo dejavnosti, ki odgovarjajo njegovim potrebam.

Kot rečeno v uvodu je varnosti v tovrstnem delu za mladinskega delavca oz. voditelja malo. Morda se ga kaj dotakne osebno, morda je izziv dati strukturo svojemu delu. Prepoznavanje smisla lastnega dela in zavedanje tveganja ob spremembah lahko prispeva k motivaciji za delo. To pa konec koncev velja za vsako delo in za življenje nasploh.

V nekaterih okoljih se zdi, da odnos z mladimi ni ravno mogoč – morda sem javni uslužbenec in se od mene pričakuje upoštevanje nekaterih okvirov, morda je v moji organizaciji običajno, da imamo bolj formalen odnos, morda nisem pripravljen dopustiti mladim, da mi pridejo blizu, ker to zahteva veliko energije, morda bi to pomenilo, da se ne morem držati urnika za svoje delo itd. Okvirji, v katerih delamo, bodo ostali, če jih ne spreminjamo. Kako lahko kljub temu ali ravno zaradi tega ustvarjamo dobre odnose z mladimi?

Polje mladinskega dela je polje raziskovanja, tako za mlade kot tudi za vse, ki vanj vstopajo kot prostovoljci ali zaposleni podporniki mladih. Ljudje in skupine nismo nikoli enaki in ravno to nam omogoča stalno učenje, ki je eden od čarov mladinskega dela.

MEDNARODNA DIMENZIJA V MLADINSKEM DELU

Mednarodna dimenzija v mladinskem delu omogoča še večje širjenje obzorij poznane. Zgodi se lahko doma (raznoliki mladi v dejavnostih, gostiteljstvo mednarodnega dogodka, sodelovanje z mladimi na daljavo ipd.) ali kam odidemo.

Odnos z nekom lahko ustvarjamo, ko ga poznamo. Dogajanje lahko razumemo, ko ga poznamo. Spoznavanje raznolikih ljudi in okolij, iz katerih prihajajo, je tako eden pomembnejših namenov mednarodne dimenzije. To se najbolj dogaja, če smo sami vpeti, če imamo lastno izkušnjo – dokler jih ne izkusimo sami, so mnoge stvari samo teorija. Izkušnja se nas tudi najbolj dotakne in omogoča boljše razumevanje človeka in dogajanja, zato so mednarodne dejavnosti tako pomembne v mladinskem delu. Pogosto je to prva priložnost mladih, da izkusijo raznolikost, če ne živijo v raznolikem okolju.

Mednarodna dimenzija omogoča tudi spoznavanje sebe iz novih perspektiv – kako gledam na različne možnosti, različne načine življenja, kako lahko sodelujemo, kako se sam vedem v neznanem okolju, ko moji stari vzorci ne delujejo. Kako se izbira mojih vrednot in načina življenja odraža v različnih okoljih in kako vpliva na ljudi. Sodelovanje v mednarodnem okolju je lahko korak v globino in širino v mladinskem delu. Mladih se lahko globoko dotakne in se v dogajanju, ko dosednji odgovori ne delujejo več, ne znajdejo. Mladinski delavci, voditelji so jim lahko opora, da ne obupajo takoj, ko ne najdejo odgovora, in da iščejo nove odgovore. Podprejo jih tudi pri ubesedovanju neznanih izkušenj, za katere še nimajo izrazov. Na tak način bo učna izkušnja za njih večja, pomenila jim bo več in bo bolj vplivala na izbiro načina življenja.

Mladinske izmenjave omogočajo skupinam mladih iz različnih držav, da skupaj preživijo do 21 dni in raziskujejo teme, ki jih družijo. Med mladinsko izmenjavo mladi udeleženci skupaj izvajajo predhodno načrtovan in z njihove strani pripravljen program, ki je običajno kombinacija delavnic, vaj, razprav, iger vlog, simulacij, aktivnosti na prostem ipd. Mladinske izmenjave **omogočajo mladim, da razvijejo kompetence, postanejo pozorni na družbeno relevantne teme in področja, preko vrstniškega učenja raziskujejo nove kulture, navade in življenjske stile, krepijo vrednote solidarnosti, demokratičnosti, prijateljstva** ipd.

Učni proces v mladinskih izmenjavah izhaja iz metod neformalnega izobraževanja. Mladinske izmenjave temeljijo na transnacionalnem sodelovanju med dvema ali več sodelujočimi organizacijami iz različnih držav znotraj in onkraj meja Evropske unije.

Ob tem se je potrebno zavedati, da **mladinske izmenjave NISO akademska študijska potovanja, turistična potovanja, festivali in turneje ter aktivnosti, katerih namen je ustvarjanje dobička.**

” mladinske izmenjave ” V PROGRAMU ERASMUS+

UPRAVIČENE SODELUJOČE ORGANIZACIJE:

Neprireditna/nevladna organizacija, evropska mladinska nevladna organizacija, socialno podjetje, javni organ na lokalni ravni, neformalna skupina mladih. Tudi: javni organ na regionalni in nacionalni ravni, organizacije regijskih povezav, evropske povezave medobmočnega sodelovanja, podjetja z aktivnostmi korporativne družbene odgovornosti – CSR.

MINIMALNO ŠTEVILO PARTNERJEV

2 iz dveh različnih držav.

IZVOR PARTNERJEV

Partnerji (sodelujoče skupine mladih) lahko prihajajo iz programskih držav (28 držav EU, Islandija, Lihtenštajn, Norveška, Makedonija, Turčija) in partnerskih držav v sosesčini EU. V vsakem projektu mora biti vsaj en partner iz programske države.

TRAJANJE PROJEKTA:

Največ 2 leti, najmanj 3 mesece.

UDELEŽENCI:

Mladi v starosti od 13 do 30 let, najmanj 16 in največ 60 udeležencev, brez upoštevanja voditeljev skupin oziroma mladinskih delavcev; vsaka nacionalna skupina mora imeti najmanj 4 udeležence, brez upoštevanja voditelja skupine oziroma mladinskega delavca.

LOKACIJA IZVAJANJA AKTIVNOSTI V PROJEKTU:

V eni izmed držav izvora sodelujočih partnerjev.

TRAJANJE AKTIVNOSTI V PROJEKTU:

Najmanj 5 dni in največ 21 dni, brez upoštevanja časa, potrebnega za potovanje skupin.

DOTACIJA ZA PROJEKT IZ PROGRAMA ERASMUS+:

V primeru uspešne prijave prejmejo prijavitelji projektov mladinskih izmenjav iz programa Erasmus+ :

- **dotacijo za organizacijsko podporo** (pavšalni znesek na dan aktivnosti izmenjave za posameznega udeleženca),
- **pavšalni znesek za potovanje** (glede na razdaljo potovanja na udeleženca med krajem bivanja in krajem izvajanja aktivnosti. Razdaljo je treba izračunati s kalkulatorjem razdalje, ki ga podpira Evropska komisija),
- opcijsko pa lahko zaprosi tudi za **izredne stroške** (za pripravljalni obisk, stroške viz, stroške podpore za udeležbo mladih z manj priložnostmi ipd.) in
- **podpora za posebne potrebe** (v primeru, da so vključeni mladi s posebnimi potrebami).

KJE IN KDAJ PRIJAVITI PROJEKT:

Prijavitelj iz ene od programskih držav prijavi projekt pri svoji nacionalni agenciji programa Erasmus+ na enem od treh prijavnih rokov. Več informacij o postopku prijave najdete v Vodniku po programu Erasmus+.

V primeru, da je za projekt predviden tudi **pripravljalni obisk**, je treba upoštevati še:
Trajanje pripravljalnega obiska:
največ 2 dni (dnevi potovanja niso zajeti);

Število udeležencev pripravljalnega obiska: najmanj 1 udeleženec na skupino. Udeleženca sta lahko tudi 2, če je vsaj 1 od udeležencev mlada oseba, ki sodeluje v dejavnost.

snovanje

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- KAJ SE DOGAJA S PRVO IDEJO, KDO NAJ PREDLAGA IDEJO?
- KOGA VKLJUČIMO V MLADINSKO IZMENJAVO?
- IZ NEMOGOČIH SANJ V MOGOČE IDEJE?
- KAKO IZ IDEJE OBLIKOVATI KONKRETNE DEJAVNOSTI?
- KAJ PRIČAKUJEMO IN SI ŽELIMO OD IZMENJAVE?
- KAKO NAJ IZNIČIMO STRAHOVE?
- KAKO NAJ PREVERIMO, KATERA IDEJA JE DOBRA?
- JE TO IZMENJAVA ALI KAJ DRUGEGA?
- KAKO NAJ SODELUJEMO, ČE IMAMO RAZLIČNE PREDSTAVE O IZMENJAVI?
- KAKO SPREJEMATI ODLOČITVE?
- KOGA IZ NAŠEGA OKOLJA ŽELIMO ŠE VKLJUČITI?
- ALI LAHKO PRIDOBIMO FINANČNA SREDSTVA? KJE JIH LAHKO DOBIMO? JE ZATO POTREBNO KAJ SPREMENITI?

ČESA SE MLADI NAUČIJO V ČASU SNOVANJA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU SNOVANJA?

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

ZAČNE SE S PRVO IDEJO - KDO NAJ PREDLAGA IDEJO?

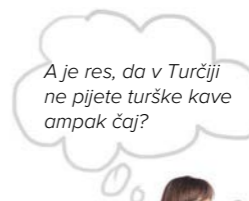

Ideja za mladinsko izmenjavo se lahko rodi iz zanimanja za etno glasbo, radovednosti, zakaj imajo siesto na Siciliji, kako delujejo eko vasi v različnih državah itd. Lahko pride s strani različnih ljudi – mladih, mladinskega voditelja, zamislijo si jo skupaj, udeleženci lanske mladinske izmenjave si želijo izpeljati še eno. Iskro lahko zaneti tudi mladinski voditelj, ki spremlja mlade in pozna njihove želje in ideje ter jih izziva ali poskuša nadgraditi njihove izkušnje.

Če mladi mladinske izmenjave ne poznajo, jim jo lahko predstavi mladinski voditelj, npr. pokaže jim video z izmenjave, povabi mladega udeleženca ali celo skupino. Dobro je, da jim pusti nekaj časa, da o ideji premislijo. Če jih bo zanimala, se bodo o tem še pogovarjali in spraševali.

Če idejo mladi podajo sami oz. jo takoj od začetka razvijajo, jo bodo bolj vzeli za svojo in bodo precej motivirani pri pripravah, na sami izmenjavi in za aktivnosti po izmenjavi. Učni učinki bodo nastajali v različnih fazah projekta in bodo lahko načrtovani za vsakega, ki je vključen v izmenjavo.

Če idejo da mladinski voditelj oz. skupina mladinskih voditeljev in jo tudi sami razvijajo, udeležence pa iščejo pozneje, bodo precej energije in časa porabili za iskanje udeležencev in njihovo motivacijo. Večje je tudi tveganje, da si ti mladinsko izmenjavo predstavljajo po svoje, da se ne povežejo kot skupina, da se programa samo udeležijo in ga ne sooblikujejo ter da ne bodo želeli več sodelovati po koncu izmenjave. Manj pa je tudi učnih učinkov, ker mladi niso sami oblikovali ideje od samega začetka.

Primer ene od izmenjav:

Udeleženci so se spoznali na poti na izmenjavo. Precej časa so porabili za spoznavanje in povezovanje med seboj, tako da so se le malo časa družili z ostalimi udeleženci in niso imeli pripravljene programa. Tudi voditelj je imel precej drugačne predstave o načinu dela kot ostala ekipa voditeljev, tako da so reševali precej nasprotij, namesto da bi se ukvarjali s kakovostjo programa in udeleženci.

KOGA VKLJUČIMO V MLADINSKO IZMENJAVO?

Izmenjavo lahko izpeljemo s skupino mladih, ki že obstaja. Za njih bo to nadgradnja dela in izziv, ki si ga želijo. Lahko pa zberemo različne mlade in ustvarimo novo skupino. V tem primeru je mlade najbolje izbrati med tistimi, ki z nami že sodelujejo, da je izmenjava priložnost za osebno rast za vsakega izmed njih.

Če je skupina nova, jo zberemo kmalu po prvi ideji izmenjave, da so mladi dejavni že na začetku, ko se ideja še razvija, da tako podpremo razvoj njihove motivacije in oblikovanja skupine. Poskrbimo tudi, da se med seboj spoznajo mladi ter da spoznajo tudi nas voditelje in mi njih.

IZ NEMOGOČIH SANJ V MOGOČE IDEJE?

Nekatere ideje se zdijo popolnoma neuresničljive, dokler se z njimi ne začnemo ukvarjati. Mladim lahko z ustvarjalnimi tehnikami (možganska nevihta, obrnjeno vprašanje, obrnjena možganska nevihta, miselni vzorec ipd.) pomagamo, da razvijajo idejo in jih v prvem delu ne omejujemo. Na tak način bomo verjetno dobili več idej, med katerimi bo mladim katera tudi všeč.

Med idejami se bo mladim katera zdela izvedljiva, nam pa ne. V vlogi voditelja smo povabljeni, da stopamo iz svojega področja udobja in podpiramo tudi ideje, ki so nam manj poznane in manj blizu.

KAKO IZ IDEJE OBLIKOVATI KONKRETNE DEJAVNOSTI?

Nekatere ideje se zdijo precej abstraktne, dokler jih ne začnemo prevajati v dejavnosti. Tudi tu povabimo mlade, da sami predlagajo dejavnosti, saj jim bodo tako bližje. Če mladi še niso bili na izmenjavi ali niso bili na kakem večdnevem taboru, bodo težje dobili ideje. V tem primeru jim lahko predstavimo kako izmenjavo in jim pomagamo raziskovati, kaj si želijo in kaj je potrebno narediti, da lahko izpeljemo izmenjavo.

Tudi voditelj lahko kaj predlaga, vendar naj se odloča skupaj z mladimi. Včasih se jim zdi kakšna nova stvar brez veze in za razumevanje zadostuje že pogovor o tem, zakaj bi izpeljali kako dejavnost in kaj lahko pridobijo z njo. Včasih pa mladi potrebujejo nekaj časa za razmislek. Vnaprej premislimo, katere dejavnosti bi morale biti del izmenjave in udeležencem predstavimo, zakaj je tako, hkrati pa bodimo pripravljeni, da bodo nekatere naše predloge mladi zavrnili. Če zares podpiramo učni proces, bomo mladim dopustili, da naredijo tudi kakšno napako, ker se bodo morda iz tega več naučili.

Ob koncu te faze imamo izdelano idejo, s katero bomo lahko pristopili do partnerjev in jih povabili k sodelovanju. Hkrati ideje ne razdelamo preveč, ker bo enak proces potekal tudi pri partnerjih in bomo še marsikaj spremenili.

Med potrebne razmisleke sodi tudi to, koga si želimo za partnerja v izmenjavi in koliko naj bo udeležencev.

KAJ PRIČAKUJEMO IN SI ŽELIMO OD IZMENJAVE?

Mladi pridejo s svojimi pričakovanji o izmenjavi in si jih ustvarjajo na osnovi tega, kar jim predstavimo. Pozneje se vključijo v proces, manj je možnosti, da usklajujemo pričakovanja in načrt izmenjave. Poskrbimo, da pričakovanja vseh slišijo vsi – da jih lahko uresničujemo ali ugotovimo, zakaj jih ne bi mogli uresničiti. Na tak način podpiramo motivacijo mladih in ugotavljamo, ali so udeleženi res primerni za izmenjavo.

Pričakovanja mladih preverjamo na začetku in tudi pozneje, saj se spreminjajo. Lahko jim postavimo vprašanje, kaj se bo za njih spremenilo po izmenjavi in kaj za njihove vrstnike, ki niso na izmenjavi, ter kako mislijo, da jih bodo videli.

Na podlagi želja udeležencev pa lahko načrtujemo tudi učni proces izmenjave, da vključimo posebnosti, ki si jih želi ali potrebuje določen posameznik.

KAKO NAJ IZNIČIMO STRAHOVE?

Mladi bodo vedno imeli strahove, lahko pa se z njimi ukvarjamo, da ugotovijo, da morda niso tako veliki ali da lahko drug drugemu pri tem pomagajo. Nekateri strahovi bodo ostali ali se pojavili pozneje. Za pogovor o strahovih je primeren čas, ko se posamezniki v skupini že počutijo varne, saj si bodo tako upali izraziti svoje strahove in slišati strahove drugih ter skupaj iskati strategije, kako lahko podprejo drug drugega.

S strahovi pa se bomo morda soočali tudi pri starših, kar je odvisno tudi od starosti mladih. Za mlajše bomo potrebovali strinjanje staršev, da sodelujejo pri izmenjavi, pri starejših pa se nanje niti ne bo potrebno obrniti. Premislimo, kdaj je pomembno obveščanje staršev o poteku priprav, da jim damo čim boljše informacije, in se z njimi pogovarjamo. Spodbudimo tudi mlade, da se s starši pogovarjajo tudi sami.

KAKO NAJ PREVERIMO, KATERA IDEJA JE DOBRA?

Ideja izmenjave je dobra, če je uresničljiva, zanimiva udeležencem, če se bodo udeleženci v njej lahko česa naučili, če ima jasno potrebo po mednarodni dimenziji in morda lahko prispeva tudi k lokalnemu okolju. Dobra ideja ima jasen odgovor na vprašanje, zakaj bi jo izvedli.

Če je ideja primeren izziv, jo bodo mladi z navdušenjem sprejeli in razvijali, hkrati pa se bodo v njej tudi učili. Pri preveč preprostih idejah se bodo ideje za dejavnosti hitro izčrpale. Pri preveč izzivalni ideji pa se bodo mladi umaknili.

Če lahko neko dejavnost izpeljemo samo z mladimi iz lokalnega okolja ali če bi večino časa sedeli za računalniki, potem to ni dobra ideja za izmenjavo.

JE TO IZMENJAVA ALI KAJ DRUGEGA?

KAKO NAJ SODELUJEMO, ČE IMAMO RAZLIČNE PREDSTAVE O IZMENJAVI?

Pri mladinski izmenjavi je potrebno, da srečanje mladih iz različnih držav pomeni priložnost za učenje mladih in spoznavanje realnosti drug drugega. Če doprinese kaj v lokalno okolje, še toliko bolje.

- Če želimo, da se mladi predvsem naučijo jezika ali da preživijo del počitnic v tujini, to ni mladinska izmenjava.
- Če mlade povabimo tik pred izmenjavo, da za 10 dni obišejo Turčijo z nami in se udeležijo dveh tednov programa, so to počitnice.
- Če potrebujemo pomoč skupine mladih predvsem pri delu (npr. varovanje želv, izgradnja gledališkega prostora na dvorišču organizacije, priprava festivala), je to delovni tabor oz. prostovoljski projekt.
- Če smo pri izvajanju prej omenjenih del pripravljene podpreti še učni proces pri udeležencih, gre za Evropsko prostovoljno službo.
- Če želimo, da se mladi odrasli naučijo česa novega, kar jim bo pomagalo pri delu v organizaciji, gre za mobilnost mladinskih delavcev (npr. usposabljanje).

Nekateremu je bližje nekaj, drugemu nekaj drugega, nekdo bi delal na en način, drug na drugega. Ker gre za proces učenja, je smiselno, da preizkusimo več stvari, tako da imajo mladi raznolike izkušnje in s tem tudi raziskujejo. Poskrbimo, da vsak lahko počne nekaj tega, kar mu je bližje, in nikogar ne silimo v dejavnosti.

Nekateri so odprti za nove stvari, drugi ne – tudi to je proces učenja, ki je včasih lažji, včasih težji. Mlade podpremo pri tem procesu – včasih jim kaj olajšamo, včasih pa pustimo, ker sami rabijo izkušnje soočanja s situacijo.

Že v času snovanja se jim bodo nekatere stvari zdele nesmiselne. To se zgodi redkeje, če jim predstavimo širši okvir izmenjave in vedo, kaj je potrebno narediti za izpeljavo izmenjave. Če se na srečanja skupine pripravimo, bo sodelovanje lažje.

Če se že na začetku izkaže, da so naše predstave preveč različne, je smiselno, da tega ne izpeljemo skupaj, saj bi ves čas prihajalo do nepotrebnih nesoglasij.

KAKO SPREJEMATI ODLOČITVE?

O vsem v izmenjavi se mladi odločajo skupaj, voditelji pri tem sodelujejo enakovredno. Kadar se mladi odločajo skupaj, za svojo odločitvijo bolj stojijo in bolj prevzamejo odgovornost za izpeljavo, saj imajo večjo motivacijo. Kar je njihovo, jim več pomeni, kot če jim je dano ali celo vsiljeno od zunaj. Na način odločanja lahko vplivajo tudi značilnosti programa Erasmus+, kjer so poudarjeni demokratični procesi in aktivna participacija mladih.

Ko se odločamo, lahko odloča eden, lahko glasujemo, lahko se odločamo vsi skupaj ali se sploh ne odločimo. Vsaka možnost ima svoje posledice.

Kadar se odloča ena oseba, bodo odločitev sprejeli za svojo samo tisti, ki se s tem strinjajo in jim oseba nekaj pomeni, na dolgi rok pa to pomeni nesodelovanje skupine. Je pa hitro odločanje ene same osebe pomembno in nujno, kadar gre za varnost ali kritične situacije.

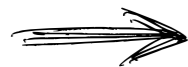
Kadar imamo več različnih argumentov in se je potrebno odločiti, lahko uporabimo glasovanje. To je primerno pri manjših odločitvah, ki ne vplivajo bistveno na program. Včasih pa je pomembno upoštevati mnenje manjšine ali potrebe enega posameznika in glasovanje ni primerno. Pri glasovanju je nevarno tudi to, da se lahko kdo počuti izločenega. Glasovanje je manj primerno takrat, ko gre za celostno odločanje, ne samo za razumsko. V tem primeru je bolj primerno iskati skupno odločitev skupine. Za to se pogovarjamo tako, da ima vsak možnost biti slišan in da ne spodbijamo mnenj drug drugega. Če se resnično poslušamo, bo skupina našla rešitev, s katero se lahko strinjajo vsi. Ko bo prišlo do tega trenutka, bodo to vsi začutili in ozračje v skupini se bo umirilo ali pa bo skupino prevzelo navdušenje in odločitev bodo vsi sprejeli za svojo. Za to je včasih potrebnega več časa, kakovost sodelovanja pa se izboljša.

Pri odločanju si lahko pomagamo s tehnikami, ki podpirajo odločanje².

² Mesojedec, T. (2013): *Metode fasilitacije v mladinskem delu*, Salve, Ljubljana.

KOGA IZ NAŠEGA OKOLJA ŽELIMO ŠE VKLJUČITI?

Pri izvajanju izmenjave bomo sodelovali z različnimi ljudmi, ki niso naši partnerji. Razmislimo, s kom bomo v vsakem primeru sodelovali (starši, sodelavci, prijatelji, sosede itd.), s kom bi morali sodelovati (lastnik prostora, izdelovalec spletne strani itd.), s kom bi želeli sodelovati (jamarski klub, župan itd.) in s kom bi lahko sodelovali, ker bi jim projekt koristil ali si želimo utrditi odnose (študentski klub, učitelji srednje šole itd.).

Gre za deležnike v projektu – ker imajo delež pri njegovi izvedbi. Na projekt bodo vplivali ali bodo od njega kaj imeli. Deležniki nam lahko pri izvedbi pomagajo ali nas ovirajo, lahko jih poznamo ali še ne. Dobro je, da o tem razmislimo kmalu na začetku, saj lahko to vpliva na izvajanje projekta in njegovo vsebino. Pri vsakem premislimo, kako pomemben je za projekt, koliko je projektu naklonjen in kakšen je njegov interes (ali bi želel sodelovati in kaj bi resnično želel od projekta). Če kdo ni naklonjen projektu, premislite, kaj bi ga pritegnilo. Glede na vse to se boste lažje odločili, s kom in kako boste sodelovali. Naredite načrt, kako boste pristopili k posameznemu deležniku in kako si želite z njim sodelovati.

ALI LAHKO PRIDOBIMO FINANČNA SREDSTVA? KJE JIH LAHKO DOBIMO? JE ZATO POTREBNO KAJ SPREMENITI?

Če imamo za izpeljavo izmenjave dovolj lastnih sredstev, ni potrebno, da iščemo sofinancerje. S tem imamo največjo svobodo pri izpeljavi izmenjave. Z iskanjem sofinancerjev sprejemamo tudi pričakovanja oz. okvir, ki ga sprejememo s financami.

- Denar lahko zbiramo v različnih akcijah (npr. prodaja izdelkov ali muziciranje na ulici), iščemo donatorje in sponzorje, če gre za inovacijski projekt, iščemo podporo na Kickstarterju, se prijavimo na razpise itd.
- Na lokalni ravni lahko zaprosimo za denar na občini – hitreje ga bomo dobili, če gre za sodelovanje med mladimi iz pobratenih mest ali za področje, ki ga občina podpira. Pomaga tudi predstavitev, kaj bo imela občina od tega, da gostimo mlade, ali kaj bodo doprinesli, ko se vrnejo z izmenjave.
- Na nacionalni ravni lahko iščemo sredstva na razpisih, ki podpirajo mednarodno sodelovanje mladih (npr. dijakov) ali razvojno sodelovanje ipd.
- Na evropski ravni je za mladinske izmenjave primeren npr. program Erasmus+: področje mladine; če gre za sodelovanje med pobratenimi mesti, pa tudi program Evropa za državljane.
- Denar lahko pridobimo tudi pri različnih nacionalnih ali mednarodnih fundacijah, ki podpirajo projekte z različnih področij ali v različnih regijah.

ČESA SE MLADI NAUČIJO V ČASU SNOVANJA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

Snovanje je začetek mladinske izmenjave – prvo idejo začnemo razvijati v nekaj konkretnega in oblikovati začnemo skupino ljudi, ki bi se tej ideji pridružila. Skupina začne svoje ideje brusiti in jih oblikovati v skupno podobo izmenjave.

Mladi se učijo in krepijo:

• KOMUNIKACIJO V SKUPINI:

Mladinska izmenjava poteka v skupini, kar pomeni, da se mladi učijo poslušati skupino in biti slišani, izraziti lastne ideje, želje in potrebe, raziskovati različna mnenja in oblikovati skupno idejo. Ob tem uporabljajo in se učijo aktivne participacije in različnih načinov komunikacije, ki lahko prispevajo h krepitvi samopodobe in samozavesti ter h kompetenci samoiniciativnosti in podjetništva.

• DEMOKRATIČNE PROCESSE:

Mladinska izmenjava je prostor za učenje aktivne participacije in demokratičnih procesov, ker skupina sodeluje in se odloča. Mladi se učijo izražanja in dopuščanja različnih mnenj, usklajevanja, iskanja skupnih točk ter samostojnega in skupinskega odločanja. Zato je pomembno, da voditelj pušča polje svobode, kjer se krešejo mnenja in delajo tudi napake, hkrati pa skrbi za okvire, kadar se gre čez dogovorjene meje. Sodelovanje v skupini je tudi priložnost za učenje, kako se dogovorimo o skupnem delu in kako si želimo skupaj delati, kar prispeva k socialnim in državljskim kompetencam ter k krepitvi veččin, ki prispevajo k zaposljivosti.

• USTVARJALNOST IN RAZVIJANJE IDEJ:

Raziskovanje in razvijanje idej sta bistveni dejavnosti faze snovanja. Mladi pogosto nimajo izkušenj s samostojnim raziskovanjem in razvijanjem idej v smer, ki si jo želijo. Skupini lahko pomagamo z ustvarjalnimi tehnikami, da imajo dovolj časa za raziskovanje raznolikih idej in da dobijo nove ideje. Tako tudi izkusijo, da pride do brušenja idej v naslednjem koraku, ko smo že raziskali nova področja, kar v prvem koraku prinaša večjo svobodo za odkrivanje novega in za skupno nadgrajevanje »odbitih« idej. Mladi se učijo tudi skupnega razvijanja idej, kaj jim pri tem lahko pomaga, in korakov, ki lahko prispevajo h kakovosti procesa. S temi procesi krepijo tudi samoiniciativnost in podjetništvo.

• SKUPINSKO DELO:

Sodelovanje v skupini vedno pomeni učenje o sebi in učenje sodelovanja. Mladi v skupino vstopajo z različnimi pričakovanji, ki jih bodo usklajevali, pri čemer je pomembno upoštevanje in spoštovanje vsakega posameznika. Imajo možnost izkusiti različne vloge in dobiti povratno informacijo o sebi. Učijo se, kako skupaj doseči več, kot bi sami, in kako skupaj premostiti težje trenutke. Te večine so mladim koristne tako pri delu kot v zasebnem življenju.

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

Eden glavnih poudarkov v fazi snovanja je na ustvarjanju in raziskovanju idej. Skupini damo podporo v ustvarjalni fazi, da zares ostane najprej pri iskanju idej, preden se loti raziskovanja, kaj posamezne ideje pomenijo. Če se prehitro lotimo razmišljanja, zakaj je katera ideja dobra in zakaj ne, zaustavimo ustvarjalni proces in raziskovanje novega. Ko bo skupina prišla do skupne ideje, bo to začutila.

Podporo nudimo z ustvarjalnimi tehnikami in metodami, ki omogočajo prosto razmišljanje o predstavah v prihodnosti. S tem omogočimo posameznikom in skupini, da prepoznavajo, v katero smer želijo iti. Uporabimo lahko slikovni material, kot je fotogovorica. Posameznike povabimo, da med slikami izberejo tisto, ki je najbližje njihovim predstavim mladinske izmenjave. Udeleženci svoje izbire predstavijo. Uporabimo lahko tudi zamišljanje prihodnosti. Mlade povabimo, da si zamislijo, kako vidijo sebe čez 10 let, kaj bi o njih posneli takrat v filmu ali napisali v knjigi, v to pa naj vključijo tudi mladinsko izmenjavo. Lahko narišejo sliko, napišejo blog ipd. ter to predstavijo drug drugemu.

Drugi glavni poudarek v tej fazi je na oblikovanju skupine. Skupini pomagamo, da se spozna, če se še ni, in da se oblikuje. Udeležencem omogočimo, da si izmenjujejo mnenja in se lotevajo prvih skupnih nalog, ter jih spodbudimo, da se družijo tudi izven priprav na izmenjavo. Skupini pri povezanosti pomaga, če se družijo v prostem času in skupaj počne tudi kako nenavadno dejavnost. Tako se spoznavajo v različnih vlogah in se brusijo, zato je dobro, da je čim večkrat z njimi tudi voditelj. Skupino pa v tem procesu učenja drug o drugem in o sodelovanju lahko podpremo z možnostjo, da se o tem pogovarjajo. Tako reflektirajo, kako sodelujejo, kako vidijo sebe in druge, kako razvijajo idejo ipd. Uporabimo lahko slike, kjer je več ljudi, ki počnejo različne stvari³ npr. na drevesu, na ladji, v trgovini, gradijo hišo, na nogometnem igrišču ipd. Postavimo vprašanje in vsak si izbere tistega, ki najbolje predstavlja odgovor na vprašanje. Postavimo eno vprašanje, največ dve, da omogočimo osredotočenost – manj je več. Lahko postavimo vprašanje: Kje vidiš sebe v tem projektu/skupini? Kako vidiš druge? Kaj ti najbolje predstavlja vaše sodelovanje? Kako si želiš, da bi sodelovali? Posamezniki predstavijo in razložijo svoje izbire, potem pa se skupina o tem lahko pogovarja.

Več ko vložimo energije in časa v oblikovanje skupine, bolj kakovostno bo sodelovala v naslednjih fazah.

Vir: Blazinšek, A., Cepin, M., Mikac, M. (2009): Orodja za vrednotenje v mladinskem delu, Zveza Škis, Ljubljana.

KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU SNOVANJA?

Mladinski voditelj pomaga skupini pri iskanju ideje in jim predstavi različne možnosti mladinskih izmenjav. Skupino podpira pri ustvarjalnem iskanju različnih možnosti in pri njihovem raziskovanju. Predstavlja jim nepoznane načine dela, dejavnosti in potrebne elemente mladinske izmenjave.

Skupini pomaga pri odločitvah, kjer je enakovreden član, kadar se odloča skupaj z njimi. Če se le da, skupini prepusti odločanje in hkrati skrbi za to, da se gibljejo znotraj dogovorjenih okvirov (dogovor o delu, možnosti ipd.). Če se odločijo za pridobivanje sredstev, jim pomaga raziskovati, kaj to pomeni za prilagajanje vsebin ali za način dela.

Poskrbi za spoznavanje v skupini in omogoči soočanje mnenj. Skupino spodbudi, da skupaj preživlja čas tudi izven dela. Lahko tudi sam organizira kako nenavadno dejavnost, da se skupina bolje poveže. Večino časa je s skupino, da se vsi lahko spoznajo med seboj.

Raziskovanje pričakovanj in želja je na začetku odgovornost voditelja, ki s tem preverja tudi njihovo primernost za mladinsko izmenjavo. Če ugotovi, da se pričakovanja ne ujemajo z mladinsko izmenjavo, se s posamezniki pogovori oz. jih podpre pri spremembah. Če do sprememb ne pride, je njegova odgovornost, da posameznikom in skupini sporoči, da se ne bodo mogli udeležiti mladinske izmenjave.

Mladinski voditelj pomaga na začetku ustvarjati okolje, kjer je slišan vsak posameznik, predstavi potrebe organizacije in poskrbi za informiranje staršev.

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- KJE LAHKO NAJDEMO MOŽNE PARTNERJE?
- KAJ MORA VSEBOVATI PROJEKTNI NAČRT?
- KAJ VSE SE JE POTREBNO DOGOVORITI ZA DOBRO SODELOVANJE?
- KDO PIŠE PRIJAVO?
- ČE VSE DELAJO MLADI, KAJ NAJ SPLOH DELAM?
- KAJ ČE SE S POTENCIALNIMI PARTNERJI NE NAJDEMO ALI TI ODPOVEDO?
- KAKO SE SPOZNAVAMO S PARTNERJI?
- KAKŠNE PARTNERJE ŽELIMO IN KOGA BI IMELI ZA PARTNERJE?
- KAKO GRADITI/NADALJEVATI PARTNERSKO SODELOVANJE?
- KAKO POTEKA IZMENJAVA IDEJ IN ISKANJE SKUPNEGA IMENOVALCA? ALI JE IDEJA PRIMERNEJŠA ZA IZMENJAVO ALI TRANSNACIONALNO POBUDO? KAKO SE ODLOČAMO ZA OBLIKO AKTIVNOSTI?
- KAKO SE BO SKUPINA RAZVIJALA V ČASU TRAJANJA MLADINSKE IZMENJAVE?
- KAKO NAREDIMO URNIK MLADINSKE IZMENJAVE?
- KAKO NAREDIMO FINANČNI NAČRT?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU SESTAVLJANJA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU SESTAVLJANJA?

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?**KJE NAJDEMO
MOŽNE PARTNERJE?**

Partnerstvo je eden osnovnih pogojev za izvedbo večine projektov v programu.

Iskanje možnih partnerjev je trenutek, ko se začne naša skupina odpirati navzven. Interese in potrebe nas samih je potrebno dopolniti z interesi in potrebami drugih.

Iskanja partnerjev se lahko lotimo na več načinov. Lahko iščemo povsem nove partnerje, s katerimi še nismo sodelovali, druga možnost pa je, da k sodelovanju povabimo partnerje s katerimi smo že sodelovali.

Najpogostejši način iskanja novih partnerjev je preko različnih baz potencialnih partnerskih organizacij. V programu Erasmus+: Mladi v akciji je najpogosteje uporabljena baza Otlas⁴, podporo pa lahko najdemo še v strukturi Eurodeska, bazi akreditiranih organizacij za EVS ter iskalnikih partnerjev, ki so jih oblikovale posamezne nacionalne agencije (turška, italijanska, nemška, evro-mediteranska regija itd.).

Drugi pogost način je, da pregledamo pretekle projekte organizacije in preverimo pripravljenost med partnerji, s katerimi smo že sodelovali. Sodelovanje s partnerji, ki jih poznamo že od prej, nam olajša proces spoznavanja in vzpostavljanja sodelovanja.

Pogost način iskanja partnerjev je tudi iskanje znotraj mrež organizacij. Nekaterne organizacije so vključene v mreže, posvečene različnim temam (prostovoljstvu, preprečevanju revščine, sodelovanju z romsko skupnostjo), ali pa so del mednarodnih organizacij.

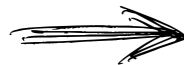
V programu Erasmus+: Mladi v akciji različne organizacije pripravljajo tudi aktivnosti za razvoj partnerstev⁵ (Partnership building activity). Teh se udeležujejo predstavniki različnih organizacij, da bi razširili svojo mrežo potencialnih partnerjev in prepoznali možne skupne točke za sodelovanje.

⁴ <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/>

⁵ Tovrstni dogodki so objavljeni v bazi *European training calendar*, dostopni na spletni strani <https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/>

KAJ MORA VSEBOVATI PROJEKTNI NAČRT?

Projektalni načrt je korak, v katerem oblikovano idejo razširimo in vpnemo v okolje ter opredelimo načine, kako bomo spremembo, ki jo ideja predvideva, dosegli v okolju in kaj se mora zgoditi preden se lotimo izpolnjevanja elektronske prijavnice.

Ko je ideja usklajena med vsemi partnerji, začnemo zbirati dodatne informacije o možnostih za izvedbo. Z zbiranjem informacij se v sodelujočih skupinah pogosto širi zavedanje, da je isto idejo mogoče izvesti na več načinov. Sledi proces odločanja o obliki (okviru) aktivnosti, ki jo bomo izpeljali⁶.

Ko izberemo okvir, znotraj katerega bomo izvedli projekt, ga skupaj načrtujemo. Potrebno je jasno opredeliti, k čemu bo naš projekt prispeval (splošna usmeritev oziroma namen) in kaj točno bomo skozi izvajanje dosegli (konkretni cilji), ter opredeliti poti, po katerih bomo zastavljeno dosegli (aktivnosti projekta). Že v času načrtovanja se sprašujemo tudi o tem, kako bomo preverjali, ali zastavljeno tudi dosegamo (načrtujemo tudi proces vrednotenja). Več o teh postopkih lahko preberete v različnih priročnikih za načrtovanje projektov⁷.

Za mladinsko izmenjavo to pomeni, da je v načrtu opisano, k čemu bo mladinska izmenjava prispevala na dolgi rok, kaj bo mladinska izmenjava dosegla, katere dejavnosti se bodo v okviru projekta mladinske izmenjave zgodile, da bomo dosegli zastavljene cilje, ter kako bomo spremljali izvajanje in vrednotili dosežene rezultate.

Vse dejavnosti morajo biti tudi časovno opredeljene, da je jasno, kaj se bo zgodilo kdaj v času trajanja projekta, opredeljene pa morajo biti tudi z vidika potreb po sredstvih (koliko materiala, opreme, pripomočkov, hrane, ljudi, prostora itd. potrebujemo in koliko to stane).

Za dobro sodelovanje se je nujno dogovoriti o skupnih pravilih, delitvi nalog in odgovornosti ter drugih pomembnih vidikih, ki bi lahko vplivali na naše delo.

S partnerji se nikoli ne moremo dogovoriti preveč. Pogovor o vseh vidikih sodelovanja je dobrodošel, saj se na ta način učimo drug od drugega ter preverjamo, kako skupina na drugi strani razume posamezni vidik sodelovanja. Pri tem ne gre pozabiti, da se o dejavnostih in pravilih dogovarjamo v medkulturnem prostoru, kjer ima vsak od nas lastno definicijo točnosti, medosebnih odnosov, odgovornosti ipd., hkrati pa definicije lahko v veliki meri izhajajo tudi iz kulture, v kateri skupina živi.

⁶ Več o tem v okviru enega izmed naslednjih vprašanj.

⁷ Primer: http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/publications/T-kits/3/Tkit_3_EN

KAJ VSE SE JE POTREBNO DOGOVORITI ZA DOBRO SODELOVANJE?

KDO PIŠE PRIJAVO?

V idealnih pogojih jo pišejo mladi. Mladi so tisti, ki skozi proces priprave projekta razmišljajo o njegovih različnih vidikih. Ko je čas za pripravo prijave v program, je tudi to lahko eden od izzivov (in ena od učnih priložnosti), pri tem pa je smiselno, da so deležni podpore izkušenih.

ČE VSE DELAJO MLADI, KAJ NAJ SPLOH DELAM?

Mladinski delavci se pogosto sprašujejo, kakšna je njihova vloga, kadar mladi resnično participativno prevzamejo opravljanje nalog na svoja pleča. Vloga mladinskega delavca v teh primerih je, da spremlja dogajanje v skupini in se vključuje, kadar ga skupina potrebuje, hkrati pa da vzpostavlja zadostno mero strukture, ki je po eni strani odprta za večznačnost (dvoumnost) ter ponuja oporo in strukturo tistim, ki jo potrebujejo.

KAJ ČE SE S POTENCIALNIMI PARTNERJI NE NAJDEMO ALI TI ODPOVEDO?

Nadaljevanje začetih dejavnosti je odvisno od trenutka, v katerem partnerji odpovedo. Če se to zgodi v času načrtovanja, pomeni, da bomo morali skozi isti proces z novimi partnerji. Edina škoda, ki jo bo utrpela skupina je, da bo morala ponovno skozi proces iskanja partnerjev. Če pa se to zgodi kasneje, v času tik pred izvedbo načrtovane mladinske izmenjave, ko smo že kupili vozovnice in so že nastali stroški s projektom, je potrebno najti druge rešitve.

KAKO SE SPOZNAVAMO S PARTNERJI?

Spoznavanje je eden ključnih korakov oblikovanja stabilnega partnerstva. Skupini (organizaciji) morata prepoznati, kakšni so njuni interesi, njune vrednote in organizacijski kulturi. Če skupini najdeta dovolj ključnih skupnih točk, bo njuno partnerstvo lahko uspešno, če pa je med njima preveč razhajanj, lahko partnerstvo prinese veliko izzivov. Realno je, da si skupine niso podobne, in ravno raznolikost je eden od možnih vidikov obogatitve projektov in razvoja učnih priložnosti.

Spoznavanje partnerjev poteka na različne načine, najpogosteje v obliki raznih predstavitev in medsebojnega spraševanja. Pri tem je pomemben osebni stik, saj v osebni komunikaciji informacije prenašamo drugače, kot če bi se celoten proces dogajal pisno. Za spoznavanje z osebnim stikom je ob pomoči moderne tehnologije mogoče z relativno nizkimi stroški poskrbeti tudi na daljavo v obliki komunikacije s pomočjo servisov za neposredni prenos zvoka in slike (npr. Skype, Viber).

Dobro je, da člani skupin, ki se spoznavata, sami pripravljajo predstavitve lastne skupine in organizacije. Pri tem se je potrebno osredotočiti na informacije, ki so pomembne za nas in za druge, ter v dialogu z drugo skupino raziskovati skupni prostor odnosov, vrednot, poslanstva in kulture.

KAKŠNE PARTNERJE ŽELIMO IN KOGA BI IMELI ZA PARTNERJE?

Ko skupine razmišljajo o potencialnih partnerjih, je smiselno, da razmišljajo tudi o kvalitetah, ki naj bi jih potencialni partnerji imeli. Če bo lokacija partnerske skupine (npr. na Nizozemskem, ob morju, v urbanem središču) edini pomemben kriterij za izbiro, se lahko hitro zgodi, da bo projekt težko izvedljiv.

Skupini se lahko celo ukvarjata s podobnim izzivom oziroma namenom (na primer preprečevanje nezaželenih vedenj med mladimi zaradi zlorabe alkohola), vendar lahko zaradi različnih vrednot, iz katerih izhajata, nista primerna partnerja (npr. eni skupini je ključna vrednota trezni mladi, drugi pa odgovorni mladi, ki kljub uporabi alkohola ne delajo škode). Ker si zastavljata zelo različne cilje in so njune ključne vrednote različne, se povsem drugače lotevata tudi ključnih dejavnosti (ena skupina se zavzema za popolno prepoved uporabe alkohola med mladimi in bi to urejala s poostrenim nadzorom, druga pa sprejema, da mladi občasno pijejo in bi hotela preprečiti predvsem nezaželeno vedenja).

Ključno je strinjanje o vrednotah, pomembnih za izvedbo projekta, ni pa nujno strinjanje o vseh vrednotah. Pri tem moramo biti pozorni tudi na dejstvo, da bodo vrednote vplivale na celoten proces projekta. Če je to mladinska izmenjava, lahko vrednote vplivajo tudi na nastanitev, prehrano, poudarke v programu, načine organiziranja in dela itd. Predstavljam si na primer sodelovanje med skupino, ki deluje po principih »naredi si sam«, ter skupino, v kateri prevladuje potrošniški način razmišljanja. Ne glede na to, da si skupini želita sodelovati na področju športa, bo sodelovanje med njima večji izziv, kot med skupinama, ki imata podobne vrednote.

Odločitev skupine, da ne želi sodelovati z določenim partnerjem, je v obdobju spoznavanja ravno tako konstruktivna kot odločitev za sodelovanje. Pri tem je potrebno poskrbeti, da o svojih odločitvah pravočasno in na primeren način informiramo potencialne partnerje, da ne bi prišlo do dodatnih stroškov in nesporazumov.

Skupine zato pogosto vzdržujejo obstoječa partnerstva, ki so že delovala, saj se na ta način izognejo veliki količini dela z dodatnim prilagajanjem. Druga pogosta odločitev pa je, da skupina sodeluje s skupinami iz sorodnih organizacij (npr. organizacije v skavtskem gibanju, ekološke organizacije, politični podmladki, mladinski sveti), kar povečuje možnosti prekrivanja ključnih vrednot.

KAKO GRADITI/NADALJEVATI PARTNERSKO SODELOVANJE?

Sodelovanje s partnerji in ohranjanje dolgoročnega odnosa zahteva vložek. Če med partnerji vlada resnična želja po sodelovanju, bo partnerski odnos obstal.

Partnerstvo temelji na jasnih odnosih, ki se izgradijo skozi čas. Izvajanje skupnih dejavnosti odnos okrepi, saj je interakcija med partnerji takrat najmočnejša.

Za ohranjanje in vzdrževanje partnerskega odnosa je pomembno tudi vrednotenje. Skozi proces pregleda in pripisovanja vrednosti dogodkom in delu, definiramo skupno področje razjasnenih odnosov. Več ko nam je v partnerskem odnosu jasnega, z manj tveganja sprejemamo odločitve za vsak nadaljnji korak.

Po zaključenem skupnem projektu se lahko odnosi med partnerji nadaljujejo na več ravneh. Lahko gre za partnerstvo med organizacijama oziroma skupinama, pogostejši pa so medosebni odnosi med člani skupin, ki se nadaljujejo v skladu z njihovimi lastnimi željami in dogovori. Ravno ti medosebni odnosi so pogosto bazeni energije za razvoj novih skupnih dejavnosti med partnerjema.

KAKO POTEKA IZMENJAVA IDEJ IN ISKANJE SKUPNEGA IMENOVALCA?

Skupina, ki ima nabor idej, pripravi predstavitev, s katero bo drugim skupinam predstavila svoje poglede. Proces priprave predstavitve je pomemben tudi zato, ker se skozi pripravo predstavitve oblikujejo ključni poudarki, ideja pa se kristalizira in dobiva vse jasnejše sporočilo.

Pri predstavitvi idej je potrebno paziti, da med skupinama poteka dialog, prostor skupnega oblikovanja možnih idejnih zasnov, saj le na ta način lahko zagotovimo, da bosta obe skupini v procesu participirali.

Ko skupini poznata ideje, je čas, da podoben proces iskanja, kot se je dogajal v času snovanja v eni skupini, steče mednarodno med obema skupinama. Metode in tehnike za iskanje najboljših skupnih idej so lahko enake, prilagoditi jih je potrebno le dejstvu, da procesi potekajo po drugih komunikacijskih kanalih.

Skupini, ki se spoznata, prepoznata svoje potenciale ter uspeta uskladiti skupno idejo, na kateri bi sodelovali, imata dober potencial, da se povežeta v skupnost, v kateri bo potekala komunikacija v povezavi s skupnim ciljem in (ob pogoju, da starejši mladim resnično dovolijo participacijo) izkustveno učenje ob delu.

Oblikovanje jasne skupne ideje, ki nagovarja vse člane vseh skupin, je ključni korak celotnega procesa. Zato je oblikovanju potrebno pustiti dovolj časa in vanj vložiti dovolj energije. Neusklajeni pogledi na tej točki bodo v nasprotnem primeru odzvanjali skozi celotno pripravo, izvedbo in vrednotenje projekta.

ALI JE IDEJA PRIMERNEJŠA ZA IZMENJAVO ALI TRANSNACIONALNO POBUDO? KAKO SE ODLOČAMO ZA OBliko AKTIVNOSTI?

Ko so partnerji skupaj definirali idejo oziroma grobe namene, cilje in dejavnosti za skupno aktivnost, sledi proces odločanja o obliki izvedbe. Pri tem so nam lahko v pomoč različna vprašanja:

- Kje vse bi lahko pridobili sredstva za izvedbo aktivnosti?
- Ali smo kot partnerji upravičeni do sodelovanja v programu Erasmus+: Mladi v akciji? Ali so vsi naši partnerji na enak način upravičeni do sodelovanja v programu?
- Je ideja sploh mogoče izvesti v programu Erasmus+: Mladi v akciji?
- Je ideja v skladu s pogoji in prioriteta programa?
- Se strinjamo z vrednotami, na katerih stoji program Erasmus+: Mladi v akciji?
- Kateri je najprimernejši ključni ukrep, v katerega lahko uvrstimo našo idejo? Ali jo lahko uresničimo v obliki mladinske izmenjave? Ali je morda bolj primerna katera druga oblika aktivnosti?

KAKO SE BO SKUPINA RAZVIJALA V ČASU TRAJANJA MLADINSKE IZMENJAVE?

Skupine se skozi čas spreminjajo in to je potrebno upoštevati tudi pri načrtovanju dela ves čas projekta mladinske izmenjave. Skupina se spoznava, nato v njej nastanejo napetosti, ko pa se napetosti razrešijo, se skupina poveže v celoto, ki se med seboj dopolnjuje. Ob zaključevanju se skupina začne poslavljati in se na koncu procesa razpusti.

Posebno pozornost dogajanju v skupini je potrebno nameniti v času same aktivnosti mladinske izmenjave, saj je v času intenzivnega sobivanja vse še posebej izraženo.

V skupini najprej poteka spoznavanje. V tem času udeleženci v skupini iščejo varnost in se spoznavajo med seboj. To je čas oblikovanja dogovorov, ki bodo ponudili varnost skozi celoten čas sodelovanja skupine. Sledi obdobje napetosti, v katerem se v skupini oblikujejo vloge. Med člani skupine se v tem obdobju lahko pojavijo tudi zapleti. Udeleženci se v tem času lahko počutijo neprijetno, nekateri pa bi morda celo želeli domov, saj imajo občutek, da se z drugimi ne ujamejo. Ko skupina preseže napetosti, se poveže v celoto. V tem času je v skupini čutiti navdušenje, skupina si želi, da bi vse stvari počela skupaj, sami sebi pa se zdijo najboljše. Skozi čas ta zaljubljenost mine, člani skupine pa se med seboj prepoznavajo kot pomembne, so visoko motivirani in pripravljeni delati drug z drugim tudi v času, ki je namenjen počitku. Ko se začne približevati čas zaključevanja, to začuti tudi skupina. Udeleženci se ne želijo raziti in poskušajo svoje odnose zaključevati ter jih prenesti v čas po zaključku skupnega bivanja skupine. Tako je v tem času veliko poslavljanja in potrebe po izmenjavi mnenj o tem, kar se je udeležencem skupaj zgodilo, izmenjave možnosti za nadaljnje stike (elektronskih naslovov, telefonskih števil, profilov na družabnih omrežjih, ustvarjanje skupin na družabnih omrežjih ipd.).

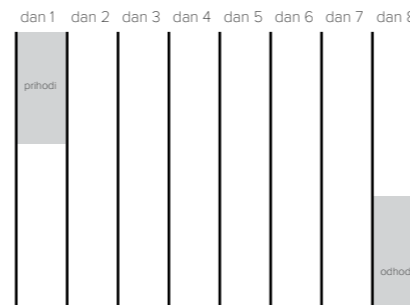
Skupinska dinamika je tema, s katero se podrobno ukvarja socialna psihologija, zato vas vabimo k nadaljnjemu raziskovanju tega področja.

KAKO NAREDIMO URNIK MLADINSKE IZMENJAVE?

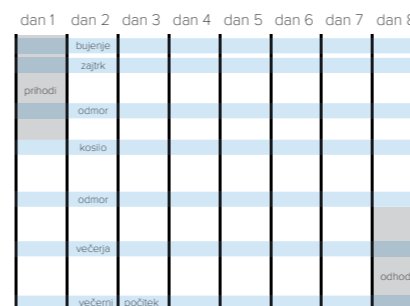

KAKO NASTANE URNIK:

1. Najprej označimo prihode in odhode skupin.

2. Dodamo čas, ki ga potrebujemo za osnovne potrebe (spanje, hrana, odmore...).

Sestavljanje urnika mladinske izmenjave je eden od korakov načrtovanja končne oblike projekta. To je tisti trenutek, ko poskušamo vse ideje za dejavnosti sestaviti v konsistentno celoto, ki bo imela svojo notranjo logiko in bo udeležencem izmenjave ponudila možnost za učenje v okviru aktivnosti, hkrati pa tudi možnosti za druženje, zabavo, dovolj strukture, da se bodo počutili varno itd.

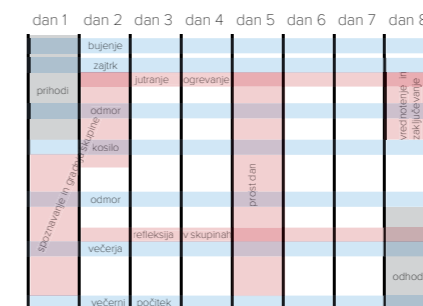
Pogost izziv pri prvem sestavljanju urnikov je najti način, kako umestiti vse predvidene dejavnosti in kako naj si med seboj sledijo, da bo imel program nek logičen potek, kako opredeliti dovolj časa za vsako dejavnost ter hkrati upoštevati potrebne odmore, obroke in prosti čas. Pri vsem skupaj pa ne smemo zanemariti niti dogajanja znotraj skupine, ki se bo zelo verjetno odvijalo v skladu s pričakovano skupinsko dinamiko.

Pogosto se sestavljanja urnikov lotimo tako, da v njem najprej definiramo dejavnosti, ki so povezane z biološkimi potrebami udeležencev (počitek, obroki in prosti čas). Enako nato predvidimo tudi dejavnosti, ki so procesne narave (prihodi, odhodi, spoznavanje, zaključevanje, proces refleksije in vrednotenja itd.).

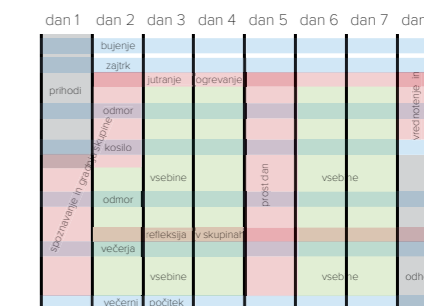
Med predvidenimi vsebinskimi dejavnostmi naredimo načrt poteka (kaj se mora zgoditi prej in kaj se lahko zgodi pozneje). Nato pa predvidene vsebinske dejavnosti umestimo v sklope med že razporejenimi.

3. Dopolnimo z dejavnostmi, ki se morajo zgoditi, da se bo skupina na izmenjavi počutila povezano.

4. Na koncu dopolnimo z vsebinami izmenjave.

KAKO NAREDIMO FINANČNI NAČRT?

Finančni načrt je, tako kot urnik izmenjave, eden od zadnjih korakov načrtovanja okvira projekta. Finančni načrt nastane na podlagi podrobne opredelitve potrebnih ljudi, materiala, pripomočkov, prevozov, nastanitve itd. Ko so podrobno opredeljeni predvideni konkretni izdatki, iz njih sestavimo celoten pregled stroškov.

PRIMER: tabela stroškov priprave dejavnosti

Pregled stroškov dopolnimo z zbirnimi podatki (npr. stroški prevozov, nočitev, prehrane, materiala)

	CENA	ENOT	DNI	SKUPAJ
STROŠKI NAMESTITVE IN PREHRANE				
Nastanitev	22,00 €	24	12	6.336,00 €
Zajtrki, kosila, večerje (lastna priprava)				2.612,53 €
Kosilo – izlet	9,00 €	24	1	216,00 €
Sokovi, kava in prigrizki				288,16 €
Namestitve in prehrana skupaj				9.452,69 €
	CENA	KM	DNI	SKUPAJ
PREVOZI NA IZMENJAVI				
Postojna – Koper in nazaj	1,12 €	118	1	132,16 €
Postojna – Cerknica in nazaj	1,12 €	32	1	35,84 €
Postojna – Ljubljana in nazaj	1,12 €	108	2	241,92 €
Prevozi skupaj				409,92 €

Ob načrtovanju izdatkov načrtujemo tudi prihodke projekta. Izračun najvišjega možnega sofinanciranja mladinske izmenjave s strani programa je relativno preprost, saj izračun temelji na predpisanih pavšalnih vsotah.

PRIMER: tabela prihodkov projekta

Načrt zaključimo s pregledom bilance med prihodki in odhodki. Prihodki in odhodki morajo biti uravnoteženi, saj ne moremo porabiti več denarja, kot ga bomo pridobili s sofinanciranjem, hkrati pa ne moremo zaprositi za več denarja, kot načrtujemo, da ga bomo porabili.

	CENA	ENOT	DNI	SKUPAJ	SKUPAJ
	Pavšal	Število udeležencev	Število enot	Enote	Skupaj
Prispevek programa	34,00 €	24	12	dni	9.792,00 €
Potni stroški Litva (Klaipeda)	275,00 €	8	1206	km	2.200,00 €
Potni stroški Romunija (Constanta)	275,00 €	8	1146	km	2.200,00 €
Prispevek občine Postojna					3.000,00 €
Zbrana sredstva udeleženci					175,00 €
Vrednost zbranih materialov					218,00 €
Skupaj					17.585,00 €

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU SESTAVLJANJA PROJEKTA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

Čas sestavljanja je obdobje od oblikovanje ideje ene skupine do prijave skupnega projekta več partnerjev v program.

To pomeni, da najprej poteka intenzivno usklajevanje idej vsaj dveh partnerjev v medkulturnem okolju. Sledi pretvorba usklajenih idej v obliko projekta, ki bo razumljiva ne le sodelujočim skupinam mladih, ampak tudi širši javnosti, in bo hkrati v skladu z interesi širše skupnosti.

V procesu usklajevanja mladi spoznavajo oziroma krepijo:

- DEMOKRATIČNI PROCES NA MEDIKULTURNI RAVNI:**

Skozi usklajevanje prihaja do primerjav in dopolnjevanja med idejami skupin mladih. Mladi v dialogu sooblikujejo idejo. V času oblikovanja prihaja do odločitev, ki jih morajo sprejeti vse partnerske skupine skupaj. Če želijo dokončati skupno idejo, se morajo mladi na demokratičen, vključujoč način dogovoriti o vseh pomislekih, ki jih imajo, in najti skupno pot, ki bo primerna za vse.

- KOMUNIKACIJO V TUJEM JEZIKU:**

Komunikacija o skupni projektni ideji običajno poteka v jeziku, ki so si ga partnerji izbrali za delovni jezik. To je za mlade, ki sodelujejo v skupinah, najpogosteje tuji jezik, zato skozi dejavnost širijo svoj besedni zaklad, govorno in pisno sporočanje ter premagujejo strahove, povezane s komunikacijo v tujih jezikih.

- PROCES PRETVARJANJA IDEJE V IZVEDBENI NAČRT:**

Proces izdelave izvedbenega načrta na podlagi ideje je ena od kompetenc, povezanih z razvojem podjetnosti med mladimi. Gre tako za osvajanje veščin v zvezi s potekom kot tudi za spreminjanje odnosa do načrtovanja, ki je ključen za nadaljnjo uporabo pridobljenih veščin.

- NAČRTOVANJE FINANČNIH VIDIKOV AKTIVNOSTI:**

Skozi načrtovanje projekta se mladi učijo prepoznavanja potencialnih prihodkov projektov in predvidevanja odhodkov v povezavi z dejavnostmi. Te veščine so pomembne za spodbujanje podjetnosti med mladimi.

- ISKANJE IN UTRJEVANJE PARTNERSTEV:**

Povezovanje, oblikovanje in utrjevanje partnerstev je večšina, ki mladim lahko koristi tako v zasebni sferi kot tudi kasneje pri zaposlitvi.

- IN ŠE MARIKAJ DRUGEGA.**

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

V fazi sestavljanja je veliko poudarka na komunikaciji. Mladi se učijo komunikacije v mednarodnem okolju, se spoznavajo z različnimi kulturno pogojenimi definicijami pojmov, hkrati pa spoznavajo lastno usposobljenost za prenos sporočil v komunikaciji. Zato so dejavnosti, ki bi jim lahko pomagale v tem obdobju, treningi komunikacijskih veščin, refleksija uspešnosti v prenašanju sporočil med različnimi člani skupine in raziskovanje razumevanja pomenov besed, saj te v medkulturnem okolju lahko dobijo različne pomena.

Drugi pomemben vidik v tej fazi je ohranjanje skupinskega duha. Skupini lahko pomagamo pri njenem delovanju tako, da ji nastavimo ogledalo. Za ogledalo lahko uporabimo katero izmed projekcijskih tehnik, ki ob uporabi slikovnega ali pisnega gradiva udeležencem pomagajo izraziti občutke ob procesih v skupini. Dve priljubljeni tehniki sta metoda nedokončanih stavkov in metoda knjižnih naslovov. Metoda nedokončanih stavkov udeležence izziva tako, da morajo dokončati do polovice napisane stavke. Primer: »V skupini mi je najbolj všeč ...« ali pa »Najbolje se razumem z ...«. Pri metodi naslovov pa udeležencem pokažemo nekaj knjižnih naslovov in jih prosimo, da opišejo, kaj bi bilo v knjigi pod tem naslovom napisano o njihovi skupini. Obe metodi sta vezani na delo z besedilom, lahko pa uporabimo tudi druge, slikovne ali gibalne, projekcijske tehnike.

KAKŠNA JE **VLOGA** **MLADINSKEGA VODITELJA** V ČASU SESTAVLJANJA?

Mladinski delavec v tem obdobju skupino, ki je že v fazi usklajenega delovanja, predvsem podpira z vprašanji, jim odpira nove učne priložnosti in jim pomaga pri spremljanju učenja.

Mladinski delavec v fazi sestavljanja podpira skupino pri njenem iskanju partnerjev. Skupini pomaga pri navezovanju prvih stikov, jo podpira pri definiranju kriterijev za izbor potencialnih partnerjev ter skrbi, da so v procese odločanja po svojih najboljših močeh resnično vključeni vsi člani skupine.

V času priprave predstavitev idej pomaga skupini pri oblikovanju predstavitve, predvsem s postavljanjem vprašanj o vsebini in ključnih poudarkih.

V času iskanja skupne ideje več partnerjev s svojimi medkulturnimi kompetencami pomaga pri prevajanju konceptov med jeziki sodelujočih skupin in preverja razumevanje informacij znotraj skupine.

V času načrtovanja projekta lahko kot referenčna točka pomaga pri preverjanju konsistentnosti projektnega načrta, preverja razumljivost zapisov informacij, pomaga pri ocenjevanju stroškov projekta in oblikovanju urnika. Pri zadnjem procesu je pomembno, da mladi ne pozabijo upoštevati potreb vseh skupin in skupinske dinamike.

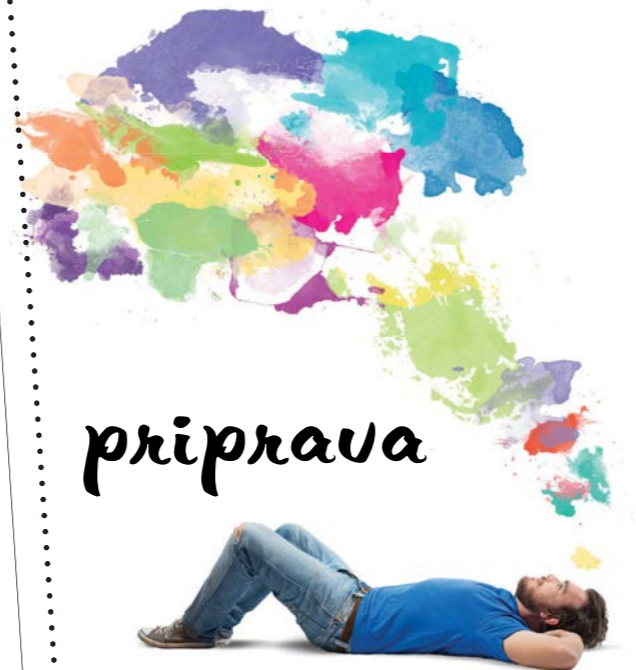

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- KAJ POČNEMO S SKUPINO, KO ČAKAMO NA REZULTATE RAZPISA?
- KAJ SE DOGOVARJAMO S PARTNERJI?
- KAJ DELAMO NA PREDHODNO NAČRTOVALNEM OBISKU?
- KAJ PA NAŠI LOKALNI PARTNERJI?
- KAKŠNA LOGISTIČNA PRIPRAVA NAS ČAKA PRED IZVEDBO?
- ALI IMAMO DOVOLJ DENARJA?
- KAJ ČE SE ZGODI KAJ NEPRIČAKOVANEGA?
- KAKO OBDRŽATI MOTIVACIJO MLADIH MED ČAKANJEM NA REZULTATE?
- RAJE BI MLADE POVABILI K SODELOVANJU, KO SO ZNANI REZULTATI
- KAJ, ČE JE PROJEKT ZAVRNJEN?
- KAKO LAHKO ODGOVORNOST ZA FINANCE PRENESEM NA MLADE, ČE LAHKO STVARI ZAVOZIJO?
- KAKO SI RAZDELIMO VLOGE IN NALOGE?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU PRIPRAVE PROJEKTA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU PRIPRAVE?

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

KAJ POČNEMO S SKUPINO, KO ČAKAMO NA REZULTATE RAZPISA?

Ko čakamo na rezultate projekta, se s skupino redno dobivamo, da ohranjamo motivacijo za sodelovanje – če bo projekt odobren, se bo začela intenzivna priprava, če ne bo, si skupina ustvari skupno predstavo o naslednjem koraku. To je čas, da se skupina globlje poveže. Lahko počnemo kaj, kar je za skupino izziv, jo obrne navzven in poveže z okoljem (npr. sodelovanje pri projektu 72 ur, 2-dnevno preživetje v naravi, 2 dneva prostovoljnega dela v azilnem domu). Sproščen in šaljiv odnos v tem času gotovo ne bo primeren. Skupino krepi tudi pogovor o skupini sami – kako vidijo drug drugega in skupino (glej idejo pri Kako podpiramo učenje). Lahko se pripravljamo na izmenjavo ne glede na to, ali bo izvedena zdaj ali čez pol leta – npr. predstavitev države, skupine, priprava zabavnih dejavnosti, učimo se načinov za prebijanje ledu, spoznavamo države partnerjev, komuniciramo s partnerskimi skupinami, oblikujemo internetno stran, profile na socialnih omrežjih ali skupno platformo.

KAJ SE DOGOVARJAMO S PARTNERJI?

S partnerji se usklajujemo o zadnjih podrobnostih. Če bo projekt sprejet ali ne, lahko nekatere stvari zaključujemo. Ko je projekt sprejet, se začnejo zadnje priprave: dokončno oblikovanje programa, razdelitev nalog in odgovornosti (za izvajanje programa, material, razdelitev vlog v ekipi voditeljev, potrebne priprave pred izvedbo itd.), dogovor o prihodih in odhodih, potrditev dogovorov o zbiranju računov itd. Udeleženci iz vsake države lahko naredijo seznam, kaj se jim zdi, da je potrebno pripraviti, potem pa na sestanku preko Skypa te sezname uskladijo in se dogovorijo, kaj bo kdo do kdaj naredil.

KAJ DELAMO NA PREDHODNEM NAČRTOVALNEM OBISKU?

Na ta obisk se dobro pripravimo, saj na njem sodelujejo predstavniki skupin in ne cele skupine. Vsaka skupina se predhodno dogovori, kaj bi si želela na izmenjavi. Premislijo, kaj je nujno in kje se lahko prilagajajo.

Program obiska sestavijo partnerji skupaj, pri časovnici upoštevajo tudi, če bo potrebno prevajanje. Ker se na obisku nekateri prvič srečajo, nekaj časa namenimo spoznavanju. Kolikor se le da, na obisku dokončno prilagodimo program, dobrodošlo je obiskati prostor izvedbe, da si zamislimo, kje se bo kaj dogajalo. Pogovarjamo se tudi o metodah dela in s tem predlogom gremo nazaj k skupinam mladih, da se o njih dokončno odločijo in pripravijo dejavnosti. Če tega še nismo naredili, se dogovorimo o času priprav – kaj kdo dela in do kdaj. Pogovorimo se tudi o načrtu za varnost.

KAJ PA NAŠI LOKALNI PARTNERJI?

V času snovanja izmenjave smo že naredili analizo deležnikov in vemo, s kom bi želeli sodelovati, koga potrebujemo in kje so priložnosti. Glede na dokončno oblikovan program je sedaj čas, da začnemo komunicirati z njimi, če do sedaj še nismo. Dogovarjamo se tudi s tistimi partnerji, ki bi jih zanimal rezultat izmenjave, ne sama izvedba. Ne čakamo na pogovor po izmenjavi, saj bo morda skupni dogovor vplival na to, kaj počnemo na izmenjavi (npr. izdelava filma o dejavnostih v naravi za mlade, razstava fotografij o določenem delčku izmenjave). Za vse te pogovore so odgovorni mladi, lahko pa jih voditelj spremlja.

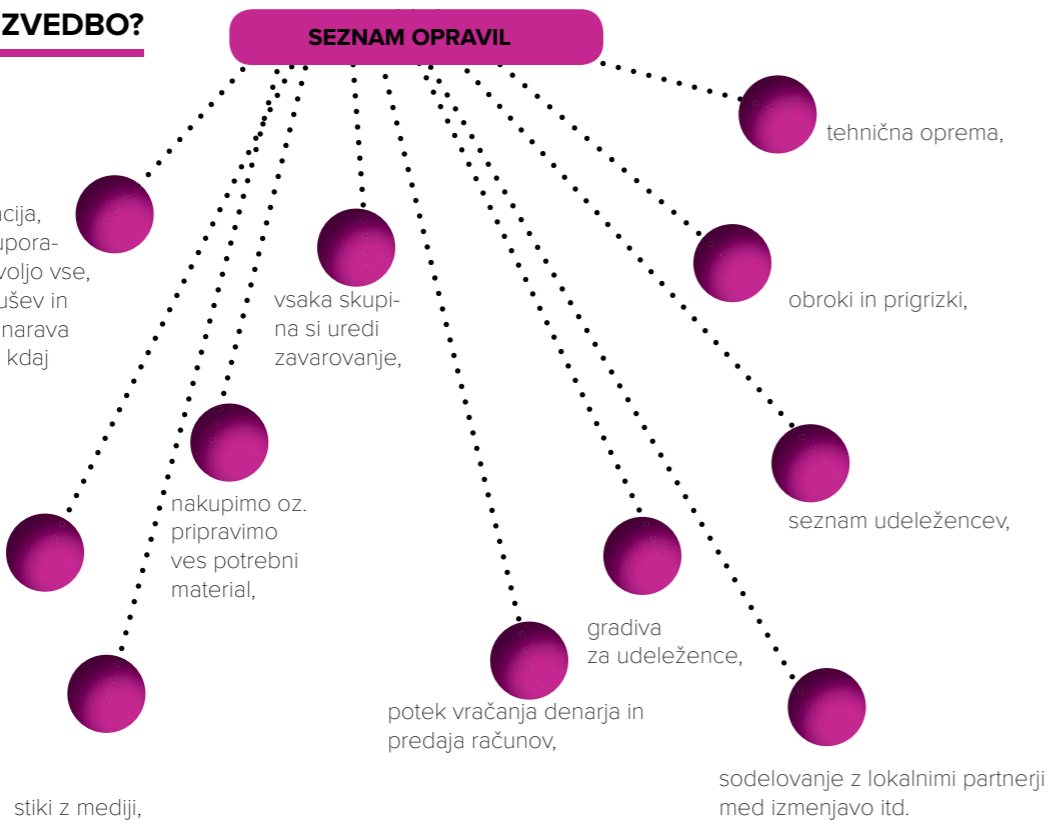
KAKŠNA LOGISTIČNA PRIPRAVA NAS ČAKA PRED IZVEDBO?

Pripravimo vse podrobnosti. Skupina lahko naredi seznam potrebnih opravil, ki ga lahko po potrebi dopolnjujemo:

SEZNAM OPRAVIL

prostor izmenjave – rezervacija, katere prostore lahko kdaj uporabljamo, preverimo, ali je na voljo vse, kar potrebujemo (koliko je tušev in stranišč, topla voda, igrišča, narava v okolici, spalni prostori itd.), kdaj plačamo itd.,

prihodi in odhodi skupin, lokalni transport za prihode, odhode in med izmenjavo,

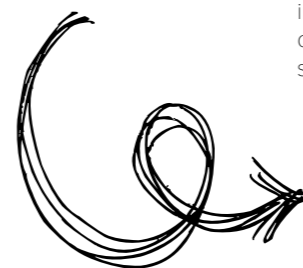

ALI IMAMO DOVOLJ DENARJA?

Finančni načrt imamo že izdelan in ko je potrjena izvedba, začnemo iskati tudi sofinancerje, saj takrat postane jasno, koliko denarja je zagotovljenega. Dopolnimo finančni načrt in upoštevamo še zadnje popravke v programu. Sofinancerje in donatorje smo predvideli že prej (v analizi deležnikov), tako da zdaj lahko začnemo dogovarjanje in zbiranje. Po potrebi se obrnemo še na koga dodatnega. Pri tem naj bodo čim bolj angažirani mladi, kadar pa svoja dosedanja poznanstva vključi voditelj, naj se z mladimi prej pogovori, kaj bi želeli.

KAJ ČE SE ZGODI KAJ NEPRIČAKOVANEGA?

Na izmenjavah se vedno zgodijo nepričakovane stvari, zato pripravimo vnaprej oceno nepredvidenih situacij, varnostnih mehanizmov in predvidena ravnanja. Premislimo morebitne zaplete na prostoru izvajanja (npr. če taborimo v šotorih, kaj bomo naredili v primeru dežja) in kako bi lahko vplivali na program. Naredimo seznam morebitnih situacij, povezanih z varnostjo in nezgodami (bolezni, nesreče na poti, alkohol, neprimerno vedenje med udeleženci, voditelji, med udeleženci in voditelji, nezgode, če se kdo izgubi ipd.), in se dogovorimo, kako bi v takem primeru ravnali – uporabimo lahko dinamičen pristop, da mladi razumejo, zakaj je to potrebno⁸. Pomembno je, da vsi vedo, kdo se v kritičnih situacijah odloča.

⁸ Oblak, A. (2013): Priprave prostovoljcev na globalno prostovoljsko delo, Sloga, Ljubljana, str. 30. <http://www.tuditi.si/data/useruploads/files/1389713019.pdf>

KAKO OBDRŽATI MOTIVACIJO MLADIH MED ČAKANJEM NA REZULTATE?

Med snovanjem ideje in rezultati prijave na razpis poteče kar nekaj časa in mladi lahko izgubijo motivacijo. Motivacija niha vsem, ne samo mladim. Če so mladi dejavni sooblikovalci izmenjave, ki soodločajo o vsem, bo upad motivacije najverjetneje precej manjši.

Mladim lahko že vnaprej povemo, koliko časa bo trajal proces in poskušamo priprave enakomerno razdeliti. Srečanja v času čakanja na rezultate pripravimo dinamično, skupina je lahko aktivna pri kaki dejavnosti, ki ni povezana s projektom. Podpremo jih, da razmišljajo, katere dejavnosti so jim blizu, in da to počnejo, da se povežejo in začutijo ponos ob dosežkih. Partnerji se med seboj lahko spoznavajo in ustvarjajo kaj skupnega (npr. na internetu ipd.).

RAJE BI MLADE POVABILI K SODELOVANJU, KO SO ZNANI REZULTATI.

To je seveda možno, je pa tvegano. Takrat imamo že izoblikovano idejo in iščemo mlade, ki jim bo ta ideja blizu in ki ustrezajo profilu izmenjave. Verjetnost, da jih najdemo, je majhna. Hitro se nam lahko zgodi, da se bo motivacija mladih razlikovala od našega načrta – zanimal jih bo samo del izmenjave, ne bo jih zanimalo učenje, ampak sproščen in dinamičen čas, privlačila jih bo tujina (s čimer ni nič narobe, če jih zanimajo tudi drugi deli izmenjave) ipd.

Večja je tudi verjetnost, da bo prišlo do večjih nesporazumov med samim izvajanjem, ker imajo različne predstave o izmenjavi, in da bodo manj pripravljeni za sodelovanje po izmenjavi. Na tak način tudi ne prispevajo k pripravi programa, kar ni v skladu s smernicami programa Erasmus+, ki zagovarja aktivno participacijo, s čimer se mladi tudi več naučijo. Če je nekaj mladih aktivnih prej, nekaj pa se jih priključi že oblikovani skupini pozneje, je zelo pomembno spoznavanje in usklajevanje pogledov, hkrati pa novi člani ekipe ne morejo spremeniti vsega do sedaj pripravljenega, kar lahko povzroča dodatne napetosti.

KAJ ČE JE PROJEKT ZAVRNJEN?

Če je projekt zavržen, se odločamo, ali ga vseeno izpeljemo, ga prestavimo ali sploh ne izpeljemo. Če imamo dovolj financ in bi morali najti samo še nekaj dodatnih sredstev, lahko morda projekt vseeno izpeljemo. Če so mladi sami oblikovali projekt, bodo večinoma motivirani, da ga prestavimo in prijavimo še enkrat.

V vsakem primeru poskrbimo, da mladi tega ne razumejo kot poraz, ampak kot nekaj, iz česar se lahko kaj naučijo. Pomagamo jim pri prepoznavanju vsega, kar so do zdaj že naredili in to praznujemo – praznujemo skupen napor.

KAKO LAHKO ODGOVORNOST ZA FINANCE PRENESEM NA MLADE, ČE LAHKO STVARI ZAVOZIJO?

Vprašanje je, čigav je ta projekt – voditeljev ali projekt mladih, kjer sodeluje voditelj? Mladinska izmenjava je učna mobilnost. Učenje poteka ves čas – bolj ko so mladi vključeni, več se lahko naučijo, voditelj pa jim je lahko ob tem podpora. Največ se naučijo, če imajo odgovornost, da nekaj izpeljejo. Če imamo ves čas rezervo in jim ne damo možnosti sodelovati pri glavnih stvareh, bodo to čutili in se bo poznalo tudi na motivaciji. Mladinsko delo je namenjeno ravno temu, da mladi lahko poskušajo in se tako direktno učijo. K temu spadajo tudi napake in izkušnje, kako ravnamo, ko se zgodijo. Ne pozabimo, da tudi voditelji delamo napake – svet pa se še naprej vrti. In kaj je najslabše, kar se lahko zgodi, če naredijo napako pri financah?

KAKO SI RAZDELIMO VLOGE IN NALOGE?

Razdelimo si jih glede na to, kaj je komu blizu in kaj je potrebno narediti. Mlade lahko spodbudimo, da si izberejo kakšno nalogo, ki jih zanima, samo da še ne vedo, kako bi se je lotili, saj se bodo tako največ naučili, na voditelja pa se vedno lahko obrnejo z vprašanji. Nekatere naloge so take, ki jim niso blizu, potrebno pa jih je vseeno opraviti. O njih se lahko v skupini pogovarjamo in iščemo način, kako bi si jih razdelili, pri čemer smo pozorni, da se take naloge med udeležence porazdeli enakomerno. Lahko jih spodbudimo s kakim novim pogledom in humornim pristopom do naloge, da se zavedajo, kako pomembna je vsaka naloga za izvedbo celote.

Nekaterih nalog mladi morda ne bodo pripravljeni prevzeti. Voditelj jih lahko pusti, da ostanejo neopravljene, tudi če to pomeni težave, saj se bodo mladi iz tega več naučili, kot če jih opravi voditelj. Voditelj presoja, katere naloge so take narave, da je ogrožena varnost udeležencev, če niso opravljene, in pri tistih vztraja, da se jih naredi.

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU PRIPRAVE PROJEKTA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

V času priprave čakamo na rezultate projekta, dokončno oblikujemo program v sodelovanju s partnerji, poiščemo sofinancerje, pripravimo načrt za zaščito in varnost udeležencev ter pripravimo zadnje logistične podrobnosti.

Mladi se učijo in krepijo:

• UPORABO INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJ (IKT):

Pri komunikaciji s partnerji je potrebna uporaba različnih orodij in mladi se pri tem učijo različnih zakonitosti. Izkusijo, kaj dobro deluje in kaj ne. Če opravimo refleksijo teh izkušenj, si lažje ustvarjajo tudi mnenje o tem, kaj je bolj učinkovito in kaj pripomore h kakovosti komunikacije. IKT pa uporabljajo tudi kot podporna orodja za načrtovanje in spremljanje dejavnosti (npr. seznam opravil, ki je na internetu dostopen vsem vpetim, in sooblikovanje socialnih mrež).

Slika: Skype pogovor 2 skupin. Nekaj mladih pri enem računalniku, ura nad njimi je 8 zvečer. Povezava z žico do drugega računalnika. Nekaj mladih pri drugem računalniku, ura nad njimi kaže 5 popoldne,

• ORGANIZACIJSKE VEŠČINE:

Pred izvedbo je organizacija izmenjave najbolj intenzivna. Gre za logistično podporo projektu, za zadnje dogovore, koordinacijo partnerjev in komunikacijo z njimi. Potrebna je prilagodljivost in skrb za izvajanje prevzetih odgovornosti. Te veščine krepijo zaposljivost in sposobnosti koordinacije.

• KOMUNIKACIJO V RAZLIČNIH SITUACIJAH:

V tem času skupina komunicira z različnimi deležniki in se uči, kako različno komuniciramo z različnimi ljudmi – partnerska skupina mladih, sofinancerji, župan, lastnik prostora ipd. Učijo se tudi prevajanja v različne kontekste, da vsi razumejo sporočilo – staršem bomo o izmenjavi govorili na drugačen način kot občini. S tem krepijo kompetence komuniciranja v različnih jezikih, podjetništvo in samozavest.

• SOOČANJE Z NESOGLASJI:

V času priprave prihaja do nesoglasij, ker delo poteka intenzivno in se ne uspemo vedno jasno pogovoriti, motijo nas stvari pri sodelovanju s partnerji in ne razumemo vedno, kaj se dogaja, ne opravijo vsi dogovorjenih nalog itd. Mladi se ob vsem tem učijo, kako se soočati s takimi situacijami in kako iti naprej. Učijo se prepoznavanja in izražanja lastnih čustev in vzorcev v vedenju, različnih možnih vedenjih, poslušanja drugih in iskanja skupne poti naprej. Učijo se, kaj pomeni soočanje s konflikti in kaj izogibanje soočanju ter kako se lahko pogovarjamo z ljudmi v takih situacijah. To prispeva h kompetencam komunikacije, samozavesti in samopodobi, zrelosti.

Slika: 4 ljudje, nad njimi simbol konflikta (črn oblak, klicaj ...). Eden ima dvignjen prst, drugi ima roka odročene, kot da skomigne z rameni, tretji je obrnjen in je v odhajanju.

• MOTIVACIJO:

Mladi se soočijo z nihanjem motivacije in vplivom tega nihanja na njihovo delovanje. Lahko jih podpremo v učenju tega, kako uravnavamo motivacijo in kako si je potrebno vzeti tudi čas za premor, da se potem z večjim zagonom lotimo opravil. Pomanjkanje motivacije je tudi priložnost, da se vprašamo, ali gremo še vedno v tisto smer, ki si jo želimo.

• ODGOVORNOST:

Mladi v tej fazi prevzemajo odgovornost za izpeljavo različnih opravil. Pogosto so povezana med seboj ali pa so potrebna za izpeljavo izmenjave. Mladi se učijo odgovorno prevzemati in opravljati naloge, prositi pravočasno za pomoč in pri vsem tem sodelovati z ekipo. Učijo se sprejemati tudi posledice svojih (ne)dejanj. S tem lahko krepijo samozavest, veščine za boljšo zaposljivost in kompetenco podjetništva.

• POVEZOVANJE S SKUPNOSTJO:

Ker več sodelujejo z lokalno skupnostjo, se mladi lahko učijo, kako je povezanost v lokalni skupnosti pomembna in kako različni ljudje vidijo mlade in njihove dejavnosti. Lahko se učijo prepoznavanja potreb v lokalnem okolju, pomembnosti sodelovanja in iskanja sinergije. Lahko dobijo širšo sliko pomembnosti dejavnosti mladih v lokalnem okolju. S tem pridobivajo socialne in državljanske kompetence.

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

Za boljši pregled nad samim organizacijskim delom lahko mlade naučimo uporabljati sezname opravil, do katerih imajo vsi dostop. Skupaj izdelamo preglednico, kaj mora biti narejeno pred izvedbo. Dogovorimo se, kdo bo odgovoren za pregledovanje seznama in kako pogosto se bomo o tem pogovarjali vsi.

Primer:
Preglednica za potrebna opravila

KAJ?	KDO?	DO KDAJ?	POTREBNE PRIPRAVE	MATERIAL	SODELAVCI
Prevoz na mesto izmenjave					
Nastanitev					

Pred izvedbo je potrebnih veliko različnih dogovorov z različnimi ljudmi – lastnikom prostora, trgovci, partnerji, županom itd. Če mladi še nimajo izkušenj z dogovarjanjem, lahko naredimo trening telefonskega pogovora, kjer igramo vloge ljudi, s katerimi je predvidena komunikacija. Po vsakem pogovoru naredimo refleksijo in se pogovarjamo o možnih izboljšavah.

Skupino čaka najprej bolj mirno obdobje, ko čakajo na rezultate, če niso vpleteni še v kako drugo dejavnost. Ko je projekt sprejet, se začnejo intenzivnejše priprave na izvedbo, ko nam včasih zmanjka časa za komunikacijo v skupini in smo utrujeni. To je čas, ko je povezanost v skupini pomembna, saj se tako lažje soočamo z nesporazumi. Skupini pri tem pomaga pogovor članov, kako se vidijo in kako sodelujejo. Za izhodišče lahko uporabimo timske vloge po Belbinovi. Skupini predstavimo različne vloge v ekipi in jih povabimo k razmisleku, kdo je v kateri vlogi. Drug drugemu predstavijo svoje mnenje in se pogovarjajo, kaj bi jim pomagalo pri boljši komunikaciji. Skupini povemo, da so potrebne vse vloge in da se spreminjajo.

H kakovosti sodelovanja pripomorejo tudi povratne informacije drug drugemu – kakšna se jim zdi posamezna ideja, kako sodelujejo, kaj jih moti ipd. Z udeleženci se lahko pogovarjamo, kdaj se njim zdijo povratne informacije učinkovite, kako jih najlažje sprejmejo in kako jih najpogosteje dajo. Skupaj si pogledamo, kdaj so povratne informacije celovite in dobre. Lahko jih tudi vadimo, da jih potem reflektirajo in lažje izboljšajo.

KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU PRIPRAVE?

Mladinski voditelj najbolje ve, kaj so glavne naloge tega obdobja. Mlade usmerja pri ugotavljanju, kaj je potrebno storiti in kaj bi bilo dobro storiti, pusti pa jim svobodo, da to čim bolj odkrivajo sami.

V času čakanja spodbuja skupino k različnim dejavnostim, ki jim pomagajo pri poglobljanju povezanosti, in h komunikaciji s partnerskimi skupinami. Skupini pomaga z dejavnostmi, v katerih se pogovarjajo sami o sebi.

Ko so znani rezultati, skupino usmerja pri določanju nalog za to obdobje. Podpre jih pri predlogu oblikovanja dokončnega programa. Če gredo na pripravljalni obisk, se tega udeleži tudi sam in skrbi, da je predstavnik mladih, s katerim gre na obisk, čim bolj dejaven. Po potrebi se z njim pogovarja tudi o strahovih.

Mladim pomaga pri iskanju različnih primernih metod za izvedbo izmenjave in jih podpre pri pripravi programa, da so čim bolj dejavni. Poskrbi, da si razdelijo naloge in vloge ter jih uči, kako lahko spremljajo opravljanje dela.

Mlade uči različnih načinov komunikacije z različnimi ljudmi in jim omogoči refleksijo izkušenj, da se čim več naučijo.

Ne prevzema nalog namesto mladih in je potrpežljiv, kadar jim gre počasi in je težko. Največji izziv je gotovo takrat, ko vidi, da se bodo zgodile napake – bo uspel zdržati v napetosti, ki bo mladim omogočila večje učenje ali bo napetost prekinil? Ne glede na to odločitev pa je odgovoren za varnost in tudi poseže v dogajanje, če je to potrebno.

izvedba

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- KAKO POTEKA IZVEDBA MLADINSKE IZMENJAVE?
- KAKO POTEKA KOMUNIKACIJA S PARTNERJI?
- KAKO ORGANIZIRATI POT IN NA KAJ JE POTREBNO BITI POZOREN?
- KAKO REŠUJEMO NEPREDVIDENE SITUACIJE?
- O KATERIH PRAVILIH SE JE POTREBNO DOGOVORITI PRED IN MED IZMENJAVO?
- KAKO VREDNOSTIMO NA IZMENJAVI?
- KAJ JE YOUTHPASS IN KAKO GA PRIPRAVIMO?
- SO MEDKULTURNI VEČERI/NACIONALNI VEČERI RES PRAVO MEDKULTURNO UČENJE?
- ZA KOGA VELJAJO PRAVILA?
- KAKO SKUPINSKA DINAMIKA VPLIVA NA IZVEDBO IZMENJAVE?
- ZAKAJ POTREBUJEMO DEJAVNOSTI ZA ZAKLJUČEVANJE, ČE BOMO VSI PRIJATELJI NA FACEBOOKU?
- ALI LAHKO ZAČNEMO Z DEJAVNOSTMI, ČE BO ENA SKUPINA PRIŠLA DAN POZNEJE?
- KAKO NAJ PREDSTAVIMO IN PRIPRAVIMO YOUTHPASS?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU IZVEDBE PROJEKTA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU IZVEDBE?

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

KAKO POTEKA IZVEDBA MLADINSKE IZMENJAVE?

Mladinska izmenjava je kratkotrajna skupinska učna mobilnost, ki predstavlja vrhunec celotnega projekta. Srečanje skupin lahko traja od 5 do 21 dni, pri čemer niso upoštevani dnevi potovanja.

Sama izvedba mladinske izmenjave se začne s potovanjem skupin in zaključnimi pripravami prostorov, kjer se bodo dejavnosti odvijale. Skupine se zberejo in izvedejo načrtovane dejavnosti. Realnost izvedbe vedno odstopa od načrta, zato je v času izvajanja potrebna veliko sprotne prilagajanja dejavnosti potrebam skupine in okoliščinam na lokaciji, vremenu, prometnim zastojem in drugim dejavnikom, ki lahko spremenijo naše načrte. V času izvajanja je nujno dokumentiranje in spremljanje dogajanja, saj to omogoča kasnejše vrednotenje rezultatov. Najpogosteje ob zaključku izmenjave skupine pogledajo nazaj, reflektirajo svoje delo, ovrednotijo proces, skozi katerega so šle, ter opredelijo rezultate, ki so zaradi tega nastali.

Aktivnost se zaključi z vračanjem skupin v domače okolje, sledi pa vrednotenje aktivnosti in celotnega projekta ter razširjanje rezultatov.

KAKO POTEKA KOMUNIKACIJA S PARTNERJI?

Komunikacija s partnerji je od vseh faz projekta najbolj intenzivna v času izvedbe. Potrebna je logistika prihodov in odhodov, usklajevanje dogovorov pred začetkom aktivnosti, koordinacija znotraj posameznih vsebinskih sklopov, prenos povratnih informacij posameznikov v skupino, pa spremljanje in vrednotenje dogajanja, skrb za urejanje nepredvidenih situacij ipd.

Pomembno je, da uporabljamo jasen skupen jezik ter da smo pripravljeni preveriti kaj in kako razumemo. V medkulturnem okolju iste besede nimajo nujno enakega pomena. Drug pomemben vidik pa je pripravljenost na odkrito in odprto komunikacijo, saj le na ta način lahko resnično presegamo meje kultur.

KAKO ORGANIZIRATI POT IN NA KAJ JE POTREBNO BITI POZOREN?

Pot na izmenjavo je velika preizkušnja tako za skupino kot za mladinskega voditelja, ki jo podpira. Eden od ključnih poudarkov v času potovanja je varnost vseh. Zato je najprimernejše, če skupine za potovanje izberejo javni prevoz. Na ta način so stroški potovanja nižji, velik del skrbi za varnost v prometu pa prevzamejo organizatorji prevozov (podjetja), ki so za to primerno usposobljeni in tudi primerno zavarovani.

Pot lahko predstavlja tudi odlično priložnost za učne izkušnje. Preko organiziranja poti (»Na kakšen način nam bo pot vzela najmanj časa in bo hkrati dovolj udobna?«), skrbi za doseganje zastavljenih ciljev (»Do 12.25 moramo biti na 3. peronu.«), skrbi za skupino (»Peter, se dobro počutiš? Se mi zdiš tak, zelen.«) in skrbi za finance skupine (»Gospod, na spletni strani je zapisano, da smo kot skupina mladih upravičeni do dodatnega popusta pri vozovnicah.«) se mladi lahko v relativno kratkem času preizkusijo v izvedbi projekta z jasnimi, merljivimi cilji.

KAKO REŠUJEMO NEPREDVIDENE SITUACIJE?

Nepredvidene situacije so vedno bile in vedno bodo del sodelovanja med ljudmi. Kadar se soočimo z nečim, česar nismo predvideli, je najbolje, da ravnamo v skladu z načeli, ki smo jih sprejeli z vključitvijo projekta v program. Program Erasmus+ predvideva, da bomo skrbeli za učne priložnosti, spodbujali aktivno participacijo mladih, skrbeli za enakopravno vključenost ter za varnost vseh vključenih⁹.

Kaj konkretno to pomeni za soočanje z nepredvidenimi situacijami? Spodbujanje aktivne participacije mladih nas vodi k temu, da rešitve iščemo skupaj z udeleženiimi mladimi. Pri tem moramo paziti, da so vključeni vsi, saj sicer rešitve ne bi bile v skladu s potrebami celotne skupine. Ta proces pa se lahko zgodi le v primeru, da je to varno. Če se dogaja nekaj, kar ogroža varnost, bomo predvsem poskrbeli za zaščito vseh, učno izkušnjo na podlagi dogodkov pa iskali šele takrat, ko bo spet varno.

Če bomo ravnali v skladu z načeli programa, bomo ravnali konsistentno in na ta način pripomogli, da bo dogajanje lahko tudi učna izkušnja za vse udeležene.

⁹ Več o pomembnih značilnostih programa ter načelih neformalnega učenja, ki jih je potrebno upoštevati v vseh fazah projekta, lahko preberete v Vodniku po programu (o pomembnih značilnostih programa na strani 11 in o načelih neformalnega učenja na strani 23!).

O KATERIH PRAVILIH SE JE POTREBNO DOGOVORITI PRED IN MED IZMENJAVO?

Pravila vedno lahko razdelimo v dve skupini. Tista, o katerih se ne dogovarjamo, in tista, o katerih je mogoč dogovor. Nekatera pravila so vezana na zakone (npr. prepoved kajenja v zaprtih prostorih, prepoved uživanja alkohola med mladoletnimi) in pravila delovanja organizacij (npr. hišni red predvideva, da po kosilu posodo z mize spravimo sami; sobe izpraznite do 10 ure, sicer vam bomo zaračunali dodaten dan bivanja), zato jih moramo upoštevati ne glede na to, s kakšno skupino delamo. O nekaterih pravilih pa se lahko dogovarjamo (npr. naša izmenjava je dejavnost brez alkohola, zato ga ne bo užival nihče; v skupini govori ena oseba naenkrat). Pri definiciji dogovorov je smiselno, da sodelujemo vsi, saj na ta način oblikujemo skupen prostor. Če se za pravila dogovorijo samo voditelji, bodo imeli več dela z njihovim uveljavljanjem, hkrati pa bosta zamujeni priložnost za aktivno sodelovanje in učna priložnost za krepitev demokratičnega procesa dogovarjanja med mladimi.

Pravila, o katerih se lahko dogovarjamo, morajo biti v skladu s pomembnimi značilnostmi programa¹⁰, saj na ta način krepimo okolje, v katerem lahko poteka učenje mladih.

¹⁰ Vodnik po programu, str. 11

KAKO VREDNOTIMO NA IZMENJAVI?

Refleksija in vrednotenje sta med ključnimi koraki učenja. Zato sta nujna dela izmenjav. V praksi pogosto vidimo, da so vrednotenja zastavljena kot osnovno zbiranje informacij med udeleženci, manjka pa jim globlji vpogled v procese, ki so se zgodili na izmenjavi. Na izmenjavi je smiselno vrednotiti rezultate, ki so nastali, učne izkušnje in učinke učenja, počutje vseh vključenih, prepoznavati komponente učenja, ki bi lahko prispevale k aktivni participaciji mladih v okolju in njihovi večji zaposljivosti.

Za vrednotenje je na voljo veliko raznolikih metod, z vprašanji vrednotenja pa jih lahko usmerjamo v točke, ki jih želimo podrobneje spoznati. Zato vas vabimo k raziskovanju teh možnosti.

KAJ JE YOUTHPASS IN KAKO GA PRIPRAVIMO?

Youthpass je orodje za prepoznavanje in predstavljanje rezultatov učnih procesov. Namenjen je refleksiji lastnega učenja v procesu neformalnega izobraževanja. Izdelajo ga udeleženci in voditelji skupaj ob koncu projekta izmenjav.

Youthpass je sestavljen iz več delov. Prva stran vsebuje podatke o projektu (mladinski izmenjavi) in opredelitev mladinskih izmenjav s strani programa Erasmus+. Druga stran vsebuje opis projekta mladinske izmenjave. Ostale strani vsebujejo opis posameznikovih rezultatov učenja, razvrščenih v sklope v povezavi z okvirom 8 ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja.

Prvo in drugo stran dokumenta izpolnijo organizacije, ki so prijavljale projekt, ostale strani pa izpolnijo udeleženci sami ob podpori mladinskih voditeljev.

Tehnično priprava dokumenta poteka na spletu. Organizacije in posamezniki informacije vpisujejo v formular na spletni strani ter ob koncu natisnejo in podpišejo izpolnjen obrazec.

Medkulturni oziroma nacionalni večeri so le ena izmed možnih metod spoznavanja raznolikosti v skupinah na mladinskih izmenjavah.

Priprava nacionalnih predstavitev se pogosto začne z razmišljanjem: »Kaj je pri nas posebnega, česar pri drugih nimajo?« Zato se začne skupina pripravljati, kako bo predstavila svojo kulturo kot čim bolj drugačno od drugih. Z iskanjem drugačnosti in predstavljanem lastne kulture kot eksotične, se na ravni medkulturnega sodelovanja krepi oddaljenost in poudarja, da je druge kulture težko razumeti oziroma da je kultura ovira v odnosih.

Pri pripravi predstavitve kultur ne smemo pozabiti, da lahko predstavljamo le tiste elemente kultur, ki se jih zavedamo, kar je pogosto omejeno na jezik, plese, prehrano in običaje, medtem ko tiste elemente kulture, ki ležijo pod nivojem našega zavedanja, izražamo skozi vsakodnevno vedenje.

Za medkulturno učenje je zato zelo pomembna refleksija vsakodnevnega dogajanja med udeleženci mladinske izmenjave ter prepoznavanje skupnih potez in razlik v komunikacijskih obrazcih. Skozi refleksijo lahko zaznamo podobnosti med ljudmi, prepoznavamo občečloveške poteze in poteze posameznikov, kar odpira področje empatije, medkulturnega razumevanja razlikosti in krepi pripadnost človeški skupnosti.

Pri razmišljanju o medkulturnem učenju je potrebno poudariti še, da strokovnjaki s področja odkrivanja medčloveških odnosov (antropologi) opozarjajo, da je potrebno za začetek resničnega razumevanja kulture v njej živeti vsaj leto dni. Šele takrat človek zbere dovolj izkušenj, da lahko nekatera ravnanja posameznikov pripiše kulturnim potezam. Pred tem namreč opazujemo le vedenja posameznikov in imamo še premalo izkušenj, da bi lahko prepoznali, ali gre resnično le za vedenje posameznika ali je vedenje povezano s kulturo okolja.

SO MEDKULTURNI VEČERI / NACIONALNI VEČERI RES PRAVO MEDKULTURNO UČENJE?

ZA KOGA VELJAJO PRAVILA?

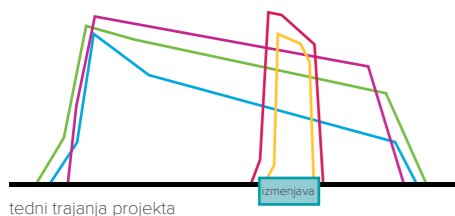
Pravila veljajo za vse!

Enakopravnost in enakovrednost sta ključna poudarka v mladinskem delu. Če želimo, da se bodo udeleženci resnično lahko učili življenja v skupnosti, se morajo aktivno vključiti tudi v oblikovanje pravil. Na drugi strani pa to pomeni, da se morajo v oblikovanje pravil aktivno vključiti tudi mladinski voditelji. Ko so pravila oblikovana, veljajo za vse. Skozi spoštovanje dogovorjenih pravil so voditelji tudi vzor udeležencem. Če je dogovor v skupini, da je to mladinska izmenjava brez alkohola (kar je v skladu z načeli spodbujanja zdravega načina življenja med mladimi in pomaga pri zmanjševanju tveganj na izmenjavi), se morajo tega pravila držati tudi mladinski voditelji.

KAKO SKUPINSKA DINAMIKA VPLIVA NA IZVEDBO IZMENJAVE?

- skupina 1
- skupina 2
- skupina 3
- skupina voditeljev izmenjave
- skupina udeležencev izmenjave

Skupinska dinamika, ki smo se ji posvetili že v poglavju o načrtovanju, je ena od dimenzij, ki močno vplivajo na izvajanje mladinske izmenjave.

Vsaka skupina ima svojo dinamiko, ker pa je v času projekta, namenjenega mladinski izmenjavi, vsak od nas član več skupin hkrati, vzporedno tečejo tudi ti procesi. Skupina, ki se je zbrala, da bi organizirala mladinsko izmenjavo, se je začela spoznavati in oblikovati že v času zbiranja idej. Takrat so se v skupini razrešile napetosti, tako da se skupina v stanju povezanosti in sodelovanja pripravlja na samo aktivnost mladinske izmenjave, kar ji omogoča sodelovanje z drugimi skupinami in učenje v času procesa. Po sami aktivnosti mladinske izmenjave bo skupina s svojim delom nadaljevala še v času vrednotenja ter se po zaključku projekta in distribuciji rezultatov počasi razpustila.

Hkrati s tem procesom poteka podoben proces skupinske dinamike v drugi skupini, vendar dinamiki nimata enakega tempa. Pripravljenost za sodelovanje z drugimi skupinami je tako lahko v istem času v eni skupini visoka, v drugi pa nizka.

Tretji proces, ki teče, je skupinska dinamika na sami aktivnosti mladinske izmenjave. Tudi ta skupina se mora v prvem dnevu spoznati in si postaviti pravila, se skozi skupno delo obrusiti ter se po preboju skozi napetosti povezati do zaključka izmenjave, ko se razpusti.

Četrti vzporedni proces teče med mladinskimi voditelji, ki so ekipa, ki skupaj usmerja mladinsko izmenjavo.

Kot lahko vidimo so skupinske dinamike med seboj različne in vplivajo druga na drugo. Poseben izziv predstavljajo trenutki, ko skupine, ki se srečajo, še niso uspele vzpostaviti notranjih povezav. Takrat lahko napetosti znotraj ene skupine spodbudijo napetosti v vseh skupinah, kar se lahko odraža v slabši kakovosti programov in neprijetnih občutkih udeležencev v procesu. Zato je potrebno zagotoviti, da se skupine, ki bodo odšle na mladinsko izmenjavo, oblikujejo dovolj zgodaj (oziroma če prihaja do sprememb v njih, da se te zgodijo dovolj zgodaj), saj to lahko sicer slabo vpliva na procese skupnega dela.

Tako je tudi skupinska dinamika eden od razlogov, zakaj bi bilo potrebno spremeniti prakso nekaterih organizacij, ki tik pred zdajci iščejo dodatne udeležence mladinskih izmenjav.

ZAKAJ POTREBUJEMO DEJAVNOSTI ZA ZAKLJUČEVANJE, ČE BOMO VSI PRIJATELJI NA FB?

Ko se izmenjava zaključuje se udeleženci odpravljajo v različne smeri. Zato je v tem obdobju potrebno poskrbeti, da skupina lahko zaključi svoje poslanstvo, zapre odprta vprašanja ter energijo skupine usmeri v povabilo v nove dejavnosti in motivacijo za nadaljevanje dela na vrednotenju in širjenju rezultatov v domačem okolju. Z dejavnostmi, ki jih izvajamo v fazi zaključevanja, poskušamo spoznati in proslaviti uspehe našega društva in prepoznati dobre prakse, ki bi jih lahko v prihodnosti ponovno uporabili v drugih skupinah. Če izmenjava ni bila uspešna, skupaj vrednotimo in poskušamo naučno prenesti v druge projekte. Dejavnosti hkrati omogočajo udeležencem, da se med seboj poslovijo.

S tehnologijami družabnih omrežij, ki nam olajšujejo ohranjanje odnosov z večjim številom ljudi, lahko sicer ohranjamo odnose po zaključku aktivnosti, kljub temu pa je potrebno udeležencem omogočiti poslavljanje in občutek zaključevanja. Zaključevanje odnosov je ena od pomembnih točk učenja, ki udeležencem lahko olajša življenje in delo v prihodnosti.

ALI NAJ ZAČNEMO Z DEJAVNOSTMI, ČE BO ENA SKUPINA PRIŠLA DAN POZNEJE?

Kdaj naj začnemo z dejavnostmi, je eno pomembnih vprašanj organizacije mladinske izmenjave. Udeleženci, ki so prispeli, potrebujejo nekaj časa za počitek in da se umirijo v prostorih, kamor so prišli, vendar predolgo čakanje s seboj prinaša druge frustracije. Prihode različnih skupin na lokacijo upoštevamo pri pripravi programa. V času, ko še niso navzoče vse skupine, se sicer lahko odvijajo nekatere dejavnosti za spoznavanje, skupina pa še ne more sprejemati odločitev, ki bi vplivale na delovanje celote. Zato s pomembnimi dejavnostmi počakamo, da se zbere celotna skupina, in šele nato začnemo.

Z vstopom vsakega novega člana v skupino se skupina ponovno znajde na začetku urejanja odnosov, tako da bo ponovno morala skozi procese spoznavanja, usklajevanja in delitve vlog. Vsakokrat, ko se proces odvije, teče malo hitreje, saj je večina že usklajena med seboj.

KAKO NAJ PREDSTAVIMO IN PRIPRAVIMO YOUTHPASS?

Za mlade je Youthpass priložnost, da na strukturiran način predstavijo svoje sodelovanje in učenje v času mladinske izmenjave ter celotnega procesa priprave, izvedbe in vrednotenja projekta. Uporaben je pri iskanju zaposlitve ali drugih usposabljanjih in mobilnostih, s katerimi se srečujemo.

Youthpass je lahko orodje, ki nas spremlja ves čas od razvoja ideje naprej. V obdobju sestavljanja so pomembna vprašanja za Youthpass naslednja: Kaj želimo od mladinske izmenjave ter kaj in kako se želimo naučiti? V obdobju priprave razmišljamo predvsem o uporabi Youthpassa kot orodja za doseganje zastavljenih učnih ciljev, v obdobju zadnjih priprav in izvajanja se udeleženci na primer lahko učijo prevzemanja odgovornosti za skupino udeležencev, v obdobju izvedbe so pomembne teme, kako bomo izmenjali izkušnje, kaj in kako se bomo učili od drugih, kdaj bodo skupine za refleksijo in podobno. V času vrednotenja in zaključevanja pa je potrebno upoštevati, kakšni so naši nadaljnji učni cilji in kaj bomo naredili z Youthpassom v prihodnosti.

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU IZVEDBE PROJEKTA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

" Med tem, ko koncept drugačnosti (in tolerance do drugačnosti) ljudi obravnava v duhu mi in ne-mi (drugačni od nas), koncept različnost poudarja, da smo si ljudje med seboj v svojem bistvu zelo podobni, v nekaterih stvareh pa se razlikujemo. Drugačnost tako temelji na poudarjanju razlik, različnost pa na iskanju skupnih lastnosti.

Obdobje izvedbe je tisti del celotnega projekta, ko so vse sodelujoče skupine skupaj. V tem času je najbolj intenzivna neposredna komunikacija med vsemi sodelujočimi, hkrati pa prihaja do celostnih odnosov med ljudmi, za razliko od odnosov v drugih obdobjih projekta, ko je komunikacija omejena le na en komunikacijski kanal.

• MEDIKULTURNO UČENJE

Mladinska izmenjava je zaradi sodelovanja vsaj dveh skupin iz različnih okolij odličen prostor za spoznavanje različnosti. Če se mladinske izmenjave lotimo iz te perspektive, bomo ob spoznavanju novega utrjevali tudi prepričanja, da je z drugimi mogoče sodelovati in se od njih učiti o razlikah.

Ena od pomembnih dimenzij v medkulturnem učenju je tudi sposobnost sprejemanja več možnih odgovorov (ambiguity). Ob sodelovanju v medkulturnem okolju spoznavamo, da imajo ljudje na isto vprašanje lahko raznolike odgovore ter tako zaznavamo več možnosti za odločanje in ravnanje. Hkrati pa se je potrebno zavedati, da obstoj več možnosti pogosto lahko močno zamaje naša temeljna prepričanja o ustroju sveta. Zato je v času intenzivnega medkulturnega učenja nujna primerna refleksija dogajanja in podpora, po možnosti s strani ljudi, ki že imajo tovrstne izkušnje.

• KOMUNIKACIJSKE VEŠČINE

Komunikacija je sposobnost prenesti svoja razmišljanja drugim. V času mladinske izmenjave smo še posebej na preizkušnji, saj je sodelovanje z drugimi intenzivno. Člani skupine se usklajujejo med seboj, spoznavajo teme, zaradi katerih so se zbrali, in hkrati vse skupaj poskušajo umestiti v svoja obstoječa znanja in predstave o svetu.

Komunikacija najpogosteje ne poteka v maternem jeziku, temveč v jeziku, ki so si ga sodelujoče skupine izbrale za delovni jezik. To udeležencem (in voditeljem) prinaša nove izzive, saj morajo svoje misli ubesediti v drugem jeziku, ki ne pozna nujno vseh konceptov, s katerimi razpolagamo v svojem maternem jeziku. Prepoznavanje in tolmačenje konceptov, povezanih z besedami, pa prinaša razvoj kompetenc komunikacije v tujih jezikih in soočanje z raznolikostjo definicij pojmov v medkulturnem okolju.

Pomembna komponenta komunikacije je tudi spoštovanje. Spoštovanje različnosti smo že omenili v razdelku o medkulturnem učenju, tu pa želimo opozoriti, da brez spoštovanja komunikacija ni mogoča.

Posebno področje je komunikacija med skupino na izmenjavi in zunanjim okoljem. Pogosto je v času izmenjave potrebno okolju sporočiti, kdo smo in zakaj smo tukaj. Deloma zato, da okolje lažje razume potrebe, ki jih imamo kot skupina, deloma pa zato, ker želimo sproti širiti zavedanje in učinke našega skupnega podviga.

• SODELOVANJE V MEDIKULTURNEM OKOLJU

Sodelovanje je izziv v katerikoli skupini. Medkulturno okolje izziv še poveča. Udeleženci izmenjave se skozi sodelovanje učijo empatije, da bi lahko razumeli potrebe drugih.

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

Skrb za razumevanje in komunikacijo v medkulturnem okolju smo že omenili v prejšnjem razdelku. Hkrati se vsi udeleženi učijo odgovornosti, ker je to edini način, da lahko (skupaj) dosežemo zastavljene cilje.

• KOMPETENCE POVEZANE S TEMO IZMENJAVE

Mladinske izmenjave so vedno zgrajene okrog izbrane teme. Zato je velik del učenja povezan tudi z izbrano temo izmenjave, pa naj se ta nanaša na okolje, delo z mladimi, gledališče ali prehrano.

• SPOZNAVANJE LASTNEGA OBMOČJA UČENJA

Učenje kot eno ključnih elementov celotnega projekta je v tej fazi zelo intenzivno. Ljudje so pogosto že zaradi samega odhoda od doma potisnjeni v območje učenja. Vse, kar se odvija v času aktivnosti mladinske izmenjave, pa še dodatno prispeva k intenzivnosti učne izkušnje. Zato udeleženci potrebujejo dovolj podpore tako v obliki različnih metod za skupinsko in osebno refleksijo kot tudi dovolj prostora za umik iz skupine, če to potrebujejo.

Pogosto je že prva samostojna pot v tujino za mlade velik izziv, zato ni redko, da zaradi strahu svojo udeležbo tik pred zdajci odpovejo. Kljub temu je lahko izkušnja celotnega projekta pozitivna, saj so potencialni udeleženci s samim razmišljanjem o odhodu v sebi začeli delati spremembe, ki se bodo skozi čas pokazale.

Kot smo že omenili, je v procesu izvedbe velik poudarek namenjen spremljanju in refleksiji posameznikovega doživljanja, saj je to edini način, da lahko izkušnje sproti pretvarjamo v abstraktne koncepte in jih povezujemo z drugimi, že znanimi stvarmi. V nadaljevanju predstavljamo nekaj metod, ki nam lahko pomagajo v tem procesu.

• ODMEV DNEVA V 6 ČUTIH

Metoda temelji na šestih nezaključenih stavkih, ki izhajajo iz petih čutil in intuicije. Udeležence povabimo, da stavke dopolnijo s svojim doživljanjem.

Videl/-a sem ...

Slišal/-a sem ...

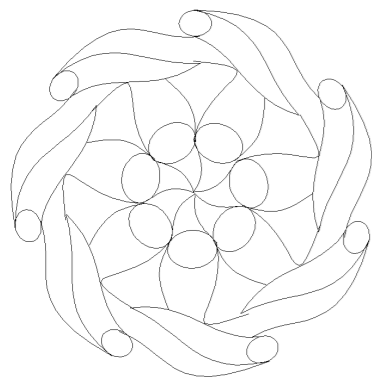
Občutil/-a sem ...

Vonjal/-a sem ...

Okušal/-a sem ...

Intuitivno sem začutil/-a ...

Stavke lahko uporabimo za individualno ali za skupinsko refleksijo. Pri tem moramo zagotoviti prostor za predstavitev sadov razmišljanja in podporo, če jo udeleženci refleksije potrebujejo.

• MANDALA

Mandale lahko uporabimo tako pri začetkih kot pri refleksijah, ker z odprto strukturo omogočajo proces razmišljanja. Udeleženci lahko na njih pišejo, jih porišejo, znotraj njih vidijo nove strukture itd.

Ob začetku dogodka ali ob začetku dneva jih lahko uporabimo za zastavljanje izzivov, ciljev ali področij, kjer bi radi napredovali. Udeleženci jih zapišejo znotraj mandal, jih med seboj povežejo ipd.

Pri refleksiji udeležencem lahko postavimo različna vprašanja. Nekaj primerov: "V notranje lističe vpišite, kako ste danes videli sebe, v kroge napišite, kako ste videli skupino, v zunanje liste pa, kako ste videli dogajanje." "Z mandalo predstavite, kako vidite današnji dan (lahko jih pobarvate, dorišete, opremite z besedami itd.)." "V majhnih skupinah naredite mandalo, ki predstavlja, česa ste se naučili."

• KOLAŽ VTISOV

Tudi ta metoda je lahko namenjena posameznikom ali skupinam. Udeležence povabimo, da svoje razmišljanje o vprašanju predstavijo v obliki kolaža slik. Na ta način svoje razmišljanje pretvarjajo v podobe, ki lahko drugim sporočijo več, kot le besede. Izdelava kolaža je tudi gibalna dejavnost, saj zahteva striženje, lepljenje in (če tako zastavimo tudi) premikanje po prostoru. Delo s podobami pomaga pri razmišljanju tistim, katerih glavni način zaznavanja je gledanje, hkrati pa se izognemo odporom, kot je: »Jaz ne bi, ker ne znam risati.«

• UČNI DNEVNIK

Učni dnevnik je pripomoček, namenjen posamezniku. Vanj udeleženci ves čas trajanja aktivnosti mladinske izmenjave (lahko tudi ves čas trajanja projekta) pišejo, rišejo oziroma kako drugače beležijo svoja spoznanja, izzive, ki so jim bili kos, in druge učne trenutke. Ob zaključku procesa je to lahko odlično orodje za refleksijo in preverjanje doseganja učnih ciljev, zastavljenih ob začetku procesa.

Učni dnevnik lahko vsebuje tudi nekaj vnaprej pripravljenih vprašanj za strukturiranje refleksije.

• BLOG

Blog je lahko ravno tako učni dnevnik, le da je v elektronski obliki in da ga je mogoče deliti z večjo skupino ljudi. Udeleženci lahko na njem objavljajo fotografije, misli, refleksije, uvide in druge informacije, povezane s celotnim procesom.

Zanimiv je bil blog ene od prostovoljk, vključenih v Evropsko prostovoljno službo, ki je sodelovala z eno od slovenskih organizacij. Za slogan refleksije si je izbrala izpeljanke iz promocijskega slogana Slovenske turistične organizacije »I feel Slovenia«. Vsak dan je na blogu dopolnila stavek »I feel ...« in tako predstavila ključno občutje dneva.

KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA DELAVCA, ČE SO PROGRAM PRIPRAVILI MLADI?

Vloga mladinskega delavca na izmenjavi je skrb za okvir, da lahko mladi v času skupnega bivanja doživijo, spoznajo in se naučijo kar največ. Če je bila mladinska izmenjava resnično zastavljena kot participativen proces od ideje do izvedbe, je vloga mladinskega delavca v tem, da deluje kot katalizator procesov, da skupini postavlja ogledalo in jim na ta način omogoča učenje ter da je skrbnik varnosti, saj naj bi v izmenjavo vstopal z več izkušnjami, kot jih imajo mladi.

zaključevanje

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- ČEMU KORISTI KONČNA EVALVACIJA?
- KDO PIŠE POROČILO?
- KATERO DOKUMENTACIJO JE POTREBNO ZBRATI?
- KOMUNIKACIJA S PARTNERJI PO PROJEKTU
- MLADI DAJEJO IDEJE ZA NAPREJ – KAJ NAJ S TEM?
- SAJ RES, KAJ PA DONATORJI IN DRUGI PARTNERJI?
- ZAKAJ BI PRAZNOVALI ZDAJ IMAMO VELIKO DELA Z ZAKLJUČKOM, PROJEKT PA NI BIL PERFEKTEN
- KAKO NAJ PRI MLADIH PODPREM PRENOS NAUČENEGA V VSAKDAN?
- KDO VSE VREDNOTI IN KAKO?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU ZAKLJUČEVANJA PROJEKTA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU ZAKLJUČEVANJA?

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

ČEMU KORISTI KONČNA EVALVACIJA?

Evalvacija ali vrednotenje ob koncu projekta najbolj koristi tistim, ki so projekt izvedli. Če malo bolj premislimo izkušnjo po nekaj dneh, ko se nam je usedla in jo gledamo tudi v vidika vsakdanjega življenja, se lahko naučimo marsikaj za izboljšavo lastnega dela v prihodnosti. Evalvacija obsega več vidikov, da si ustvarimo čim boljšo podobo o projektu.

- Udeleženci lahko povedo drug drugemu in mladinskemu voditelju, kako vidijo skupno izkušnjo, in v njej prepoznavajo potenciale za naprej – tako za posameznike kot za skupino.
- Ozaveščamo, česa smo se naučili in umeščamo učne rezultate in učinke v življenje in delo v prihodnosti.
- Prepoznavamo, kaj smo naredili dobro in kaj bi lahko še izboljšali. Pomaga pa nam tudi pri razumevanju širšega okvira – celote našega dela.
- Služi nam kot izhodišče za načrtovanje nadaljnjih korakov, ki temeljijo na izkušnji in izraženih potrebah udeležencev med izmenjavo.

Končna evalvacija je informacija tudi za financerja. Iz teh informacij ugotavljajo, ali so za svoj denar dobili to, kar je bilo dogovorjeno, in če je kakovost ustrezna.

KDO PIŠE POROČILO?

Poročilo piše prijavitelj v sodelovanju s partnerji po zaključeni evalvaciji. Vsak od partnerjev lahko prevzame del poročila ali vsak napiše del odgovora s svojega vidika. Lahko imajo tudi sestanek preko Skypa in pri vsakem vprašanju povedo, kaj bi tam napisali, prijavitelj pa to dokončno oblikuje. Preden odda poročilo, ga pošlje v pregled partnerjem.

KATERO DOKUMENTACIJO JE POTREBNO ZBRATI?

To vprašanje si zastavimo že v času priprave, da dokumentacijo zbiramo sproti in je vsem partnerjem jasno, kaj zbirajo. Pogosto se zgodi, da česa ne najdemo, če se tega lotimo šele ob koncu. V času izvedbe je priporočljivo, da prijavitelj od partnerjev zbere vso dokumentacijo, ki je do takrat nastala.

Zbiramo: vse račune, dokazila o potovanjih, slikovno in filmsko gradivo, poročila o projektu v medijih, sezname s podpisi udeležencev, povzetke vmesnih refleksij in evalvacij, zapise o spremenjenem programu, evalvacije udeležencev, zapis evalvacije voditeljev pred odhodom domov.

KOMUNIKACIJA S PARTNERJI PO PROJEKTU?

Po projektu se sami odločamo, koliko in kako bomo vzdrževali komunikacijo in odnose s partnerji. Skupaj napišemo poročilo in zberemo dokumentacijo – boljša je komunikacija, lažje bo to narediti. Če smo se dobro razumeli, lahko vzdržujemo komunikacijo še naprej za razvoj novih idej – več o tem v poglavju o razširjanju rezultatov.

Kaj pa komunikacija med udeleženci iz različnih partnerskih držav? Tisti, ki so se zares povezali, bodo ohranjali stike sami. Če se skupine niso dobro razumele med seboj, jih ni smiselno siliti, da komunicirajo še po izmenjavi. Če pa je interes po stikih, lahko voditelji udeležencem dajo podporo tako, da jim pomagajo razmišljati, kako bi lahko ohranjali odnos. Všečkanje na socialnih omrežjih in komentiranje slik je del odnosa, za kakovost pa je smiselno delati še kaj več. Lahko jih spodbudimo k predstavljanju drug drugemu, kaj počnejo, k razmišljanju, če bi želeli še kaj početi v prihodnje ipd.

MLADI DAJEJO IDEJE ZA NAPREJ – KAJ NAJ S TEM?

Snovanje novih idej je podoben proces kot na začetku izmenjave. Razlika je zdaj v tem, da ima skupina skupne izkušnje in se uči grajenja novih idej na teh izkušnjah. V projektu so se naučili nekaj drug o drugem in o sebi. Če smo sproti naslavljali nesporazume, so rasli kot skupina. Imajo nove mednarodne izkušnje in na vsem tem lahko skupaj kot ekipa gradijo ideje, ki so zelo njihove. V teh idejah je največ motivacije za sodelovanje.

Podobno kot na začetku lahko mladim pomagamo z ustvarjalnimi tehnikami, spodbudimo podajanje idej tudi v komunikaciji z udeleženci iz drugih držav. Omogočimo jim, da sanjajo nemogoče ideje – saj nekaj teh že znamo uresničiti :) – in jih spet podpremo, da jih poskušajo prevesti v konkretne dejavnosti. In smo spet na začetku projektne procesa.

Če so mladi v obdobju prehoda (iz osnovne v srednjo šolo ali iz srednje šole na fakulteto), je smiselno razvijati ideje, hkrati pa malo počakati s konkretnimi načrti, ker se jim življenje ob prehodu lahko zelo spremeni – nekateri bodo načrte lahko uresničevali, drugi ne. Ni smiselno, da jih silimo v sodelovanje pri načrtih, ki so se zgodili v malo drugačnih življenjskih okoliščinah, jih pa seveda lahko vedno povabimo k sodelovanju.

SAJ RES, KAJ PA DONATORJI IN DRUGI PARTNERJI?

Vsem sodelujočim v projektu se zahvalimo. Z nekaterimi smo se dogovorili, da jim bomo predstavili rezultate, drugim pošljemo zahvalno pismo. Če želimo odnose graditi še naprej, se lahko zahvalimo ustno in jim damo zahvalno darilo – najbolj primerno je, da je to nekaj v povezavi z izmenjavo (npr. nastali rezultati, majica).

Če pripravljamo predstavitev izmenjave, nanjo povabimo tudi vse partnerje in tam predstavimo dosežke in rezultate. Najbolj nagovarjajo navdušeni udeleženci, zato naj spregovorijo kar oni. Mlade spodbudimo, da se pogovarjajo s partnerji tudi v neformalnem delu – lahko se že vnaprej dogovorimo, kdo bo govoril s kom. Če je potrebno, je lahko zraven tudi voditelj, ki skrbi za sodelovanje z vidika celotne organizacije.

ZAKAJ BI PRAZNOVALI? ZDAJ IMAMO VELIKO DELA Z ZAKLJUČKOM, PROJEKT PA NI BIL PERFEKTEN.

Praznovanje je pomemben del projekta in pomeni zahvalo za sodelovanje. Tudi če nismo najbolj zadovoljni iz različnih razlogov, je praznovanje pomembno, saj pomeni priznanje v projekt vloženega truda vsakega. Praznovanje so lahko kratki trenutki ob koncu evalvacije, lahko pa si vzamemo več časa in si ob tem pogledamo slike, obujamo spomine. Če praznovanje povežemo s predstavitvijo projekta, načrtujemo ob koncu en del, kjer bo skupina sama, saj je bila to njihova skupna izkušnja. Tako tudi omogočimo, da je opažen vsak posameznik – in vsak naj dobi kakšno pohvalo, ki mu bo dala zagon za naprej.

KAKO NAJ PRI MLADIH PODPREM PRENOS NAUČENEGA V VSAKDAN?

Resnična učna mobilnost se zgodi, ko definiramo učne rezultate in jih prenesemo v svoje življenje. Za to je potreben proces: prepoznavanje, ubesedovanje, prenos in prevajanje naučenega.

Vsak od teh korakov je pomemben del procesa. Prepoznavanje nam omogoča, da se izkušnje zavemo. Z ubesedovanjem naučenega izkušnji damo ime in jo s tem povežemo s tem, kar že znamo oz. smo že izkusili. Pomaga nam razumeti, kam v našem življenju to spada. In to nas pripelje do naslednjega koraka – ugotavljanja, kdaj lahko to uporabimo. Nekaj tega bo zelo očitno (uporaba v podobnih situacijah), za nekatere ideje pa je dobro imeti podporo, da začnemo razmišljati tudi o različnih situacijah. Mlade izzivamo z razmislekom o neznanih situacijah, saj sami težje pomislijo na situacije, ki jih še ne poznajo. Sledi še korak, ko naučeno poskušamo prevesti v jezik tistih, s katerimi se bomo pogovarjali. Na tak način mladi tudi lažje napišejo Youthpass. Več o načinih, kako ta proces podpreti, v nadaljevanju.

KDO VSE VREDNOTI IN KAKO?

Vrednotimo:

- rezultate projekta,
- dosežene cilje (koliko in kaj smo dosegli v primerjavi z načrtovanim),
- način dela in sodelovanja (so bile metode primerne),
- kaj so s projektom dobili udeleženci in organizacije,
- finančni vidik projekta (kako smo porabili sredstva, kje bi lahko prihranili ali porabili več, kje bi lahko dobili še dodatna sredstva).

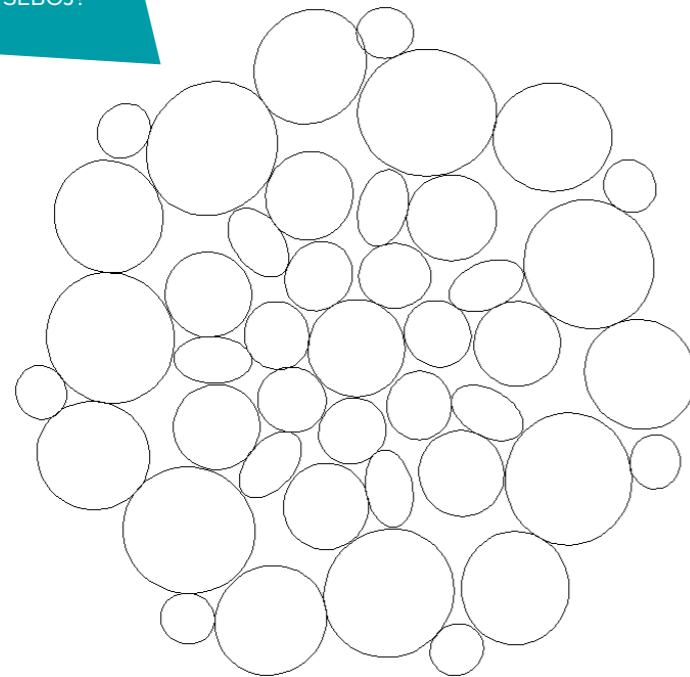

Posameznik lahko vrednoti s svojega vidika (kaj se mu je zgodilo, kaj je dosegel, kaj ga je izpolnjevalo in kaj ga je zaustavljalo ter kaj mu pomeni izmenjava). V skupini vrednotimo, kakšno je bilo sodelovanje skozi celoten potek, katere so bile močne in šibke točke, kako smo sodelovali s partnerskimi skupinami, kaj smo skupaj dosegli in kako lahko uporabimo rezultate, kakšne odnose imamo sedaj, kako in pri čem bi želeli sodelovati v prihodnje. Vsi voditelji lahko ugotavljajo, kakšne posledice ima izmenjava za organizacije (kaj lahko gradijo naprej, odnosi z okolico, načini dela v prihodnje).

Kako pa lahko izvedemo vrednotenje? Najpogosteje uporabljamo vprašalnike – poskrbimo, da so čim krajši. Če vemo, katere informacije rabimo in kako jih bomo uporabili, se pogosto izkaže, da jih lahko pridobimo tudi na drugačne načine: intervjuji, simbolne tehnike (slikovni materiali, gibalne tehnike, fotografije ipd.), opazovanje, fokusne skupine ipd. Kako podpremo prepoznavanje naučenega, si lahko preberete pri naslednjih vprašanjih.

Če želimo potegniti največ iz evalvacije, premislimo, na kakšen način jo je smiselno izvesti. Ljudi najbolj opogumi, če se usmerimo v močne točke in gradimo na pozitivnih izkušnjah. Seveda je potrebno pogledati tudi, kaj bi bilo dobro izboljšati – to lahko naredimo tako, da se usmerimo v negativno plat tega ali da se vprašamo, kaj bi lahko še izboljšali. Ne iščemo osladnega pristopa, hkrati pa ne pretiravamo z negativnimi vidiki, ker je to samo en del vidikov projekta. Potrudimo se, da res vsak udeleženec sliši kaj spodbudnega o sebi poleg tega, da prepozna, česa se je naučil.

KAKO STE SKUPINE IZ RAZLIČNIH DRŽAV SODELOVALE MED SEBOJ?

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V ČASU ZAKLJUČEVANJA PROJEKTA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

Po izvedbi mladinske izmenjave projekt zaključimo. V obdobju zaključevanja se po prihodu domov spočijemo, uredimo materiale in se lotimo urejanja dokumentacije, zahval donatorjem in sponzorjem ter priprave poročila. Izvedemo evalvacijo še po dogodku, sami in s partnerji, kar nas pripelje tudi do razmisleka o novih projektih. Pomemben del evalvacije je z mladimi zaobjeti celoten učni proces in projekt praznovati.

Običajno istočasno pripravljamo predstavitve projekta – o tem več v naslednjem poglavju.

Mladi se učijo in krepijo:

- **REFLEKSIJO IN EVALVACIJO:**

Refleksija igra pomembno vlogo v učnem procesu, kot smo videli že pri izvedbi, saj pomaga prepoznati, česa smo se naučili. V tej fazi mladi z refleksijo lahko pogledajo sebe skozi celoten proces in se učijo povzemanja celotne izkušnje zase. V evalvaciji se enakega procesa učijo za sodelovanje skupin in cel projekt. Bolj ko so bili mladi vpleteni v ustvarjanje in izvedbo izmenjave, bogatejše sadove učnega procesa bodo tukaj lahko pobrali. Ob vrednotenju projekta tudi drug drugemu dajejo povratne informacije – če jih usmerimo v spodbudne informacije, se s tem učijo o svojih močnih točkah, ki jih lahko krepijo, in pridobivajo na samozavesti. Učijo se, kako skupaj ovrednotiti skupno izkušnjo, kar jim pomaga razmišljati o novih idejah. S tem krepijo tudi socialne in državljanske kompetence, kompetence podjetništva, samozavest ter se učijo skupinskega dela.

- **UREJANJE DOKUMENTACIJE IN PISANJE POROČIL:**

Dokumentacijo, zbrano med projektom, se v tej fazi uredi tako, da je pregledna in jo lahko uporabimo ter jo bomo razumeli tudi čez 5 let. Mladi se s tem učijo odgovornosti, doslednosti, preglednosti. Pisanje poročil jim pomaga pri povzemanju, sintetiziranju in upoštevanju različnih pogledov na isti dogodek. Učijo se točnosti pri oddaji dokumentacije, kar prispeva tudi h krepitvi koordinacije raznolikih partnerjev. Marsikaj v izmenjavi je potekalo drugače od načrtovanega, kar prispeva tudi h krepitvi odgovornosti pri soočanju s posledicami, ko je to treba predstaviti v poročilu. S posledicami smo se v skupini soočali že med izmenjavo, tu pa jih je potrebno predstaviti še v poročilu.

- **PREPOZNAVANJE, UBESEDOVANJE, PRENOS IN PREVAJANJE NAUČENEGA:**

Mladi so tudi v tej fazi vključeni v vse korake oz. jih izvajajo ob podpori mladinskega voditelja, da se čim več naučijo. Poleg tega pa jih podpremo tudi pri refleksiji lastnega učnega procesa na zelo konkreten način, da prepoznajo naučeno, to ubesedijo in si prevedejo v lastno življenje oz. poskušajo ugotoviti, kje jim lahko pride prav in kako različnim ljudem o tem govoriti. Mladim to pomaga tudi pri pisanju Youthpassa.

Primer:

Udeleženec je sodeloval pri pripravi finančne konstrukcije projekta, skrbel je za denar med samo izmenjavo in za zbiranje računov, uredil dokumentacijo in pomagal pri finančnem delu poročila. Kako bo povedal staršem, prijateljem, soprostovoljcu in potencialnemu delodajalcu, kaj se je naučil? Za vsakega bo uporabil malo drugačen jezik.

• **UDELEŽENCI SE NAUČIJO CELOTNEGA POTEKA PROJEKTA MLADINSKE IZMENJAVE**

Če mladi sooblikujejo celoten potek mladinske izmenjave, se iz te izkušnje lahko učijo, kako izpeljati projekt od ideje do zaključka. Morda ni vsak sodeloval pri vsakem koraku oz. so si razdelili naloge, poznajo pa celoto, ker so jo oblikovali skupaj. Učili so se, zakaj potrebujemo posamezne dejavnosti. Morda je prva izkušnja bolj na površini, vsaka nova izkušnja pa prinaša nove vidike ter poglobljeno in čedalje bolj ozaveščeno znanje. Da učni proces o poznavanju celotnega procesa poteče do konca, v fazi zaključevanja omogočimo mladim, da gredo še enkrat čez proces in jim pomagamo ugotavljati, kako so posamezni koraki povezani med seboj. Lahko izdelajo tudi seznam ali mini priručnik, kaj vse je potrebno storiti v posamezni fazi.

• **OHRANJANJE STIKOV Z MREŽO UDELEŽENCEV:**

Vsi smo odšli domov, ostajajo pa spomini. Kako ohranjati stik? Tisti, ki so si postali blizu, bodo našli način, da ohranijo stik. Lahko pa se udeleženci učijo, kako ohranjati stik. Uporabimo lahko socialna omrežja, skupno spletno stran, lahko skupina na vsakem srečanju stopi v kontakt z drugo skupino. Če bodo ohranjali stik, je bolj verjetno, da bodo skupaj razvili ideje za sodelovanje v prihodnosti – če si tega želijo, seveda. Udeleženci se lahko učijo razlike v stikih – kaj pomeni imeti kontakt na socialnih omrežjih in kaj resnično nadaljevanje odnosa. Taka izkušnja jim bo pripomogla tudi h krepitvi kompetenc podjetništva, socialnih in državljskih kompetenc ter digitalne pismenosti.

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

Večji del učnega procesa, povezanega z mladinsko izmenjavo, se je zaključil in v tem obdobju mlade podpremo, da gredo še enkrat po celotni prehojeni poti. Učenje se s tem ne konča, je pa za nadaljnje korake in uporabo naučenega bistvenega pomena, da se ustavijo in ugotovijo, do kam so prišli. Tudi znotraj izmenjave se bo v njihovem učnem procesu najverjetneje še marsikaj dogajalo – v povezavi s predstavitvami projektov, sodelovanjem s partnerji pri uporabi rezultatov, vzdrževanjem komunikacije z različnimi partnerji, iskanjem načinov za uresničevanje novih idej ipd. Na nek način je mladinska izmenjava lahko začetek poti.

Eden od možnih načinov ugotavljanja naučenega je »spovednica« – prostor, kamor gredo mladi sami in posnamejo svoj razmislek o izmenjavi. To jim omogoči, da so sami, hkrati pa uporabljajo medij, ki jim je pogosto blizu. Odgovarjajo lahko na različna vprašanja: Kaj ti bo od izmenjave najbolj ostalo? Kaj te je najbolj presenetilo? Kaj ti je bilo najbolj v izziv? Kaj se je zgodilo posebnega, ker ste izmenjavo izvedli še s Finci, Armenci in Francozi? Kaj je zate drugače zdaj po izmenjavi? Katere izkušnje ne bi želel zamuditi? Damo jim 1 ali 2 vprašanja, na kateri odgovarjajo. Lahko jim damo tudi nedokončane stavke: Zdaj lahko ...; Zdaj zmorem ...; Presenetil sem sebe ... Če želijo, lahko posneto uporabimo tudi kot promocijski material.

O zgornjih vprašanjih oz. nedokončanih stavkih lahko mladi razmišljajo tudi tako, da izdelujejo kolaž, fotostrip ipd. Uporabimo material, s katerim lahko izrazijo raznolike dimenzije in več različnih vidikov naučenega.

Mladi lahko drug z drugim opravijo intervju. Lahko so v trojicah: eden sprašuje, drugi odgovarja, tretji pa odgovore zapisuje in jih ob koncu da tistemu, ki je odgovarjal, da jih lahko uporabi, če želi.

Primeri vprašanj:

- Kaj ti bo od izmenjave najbolj ostalo?
- Kaj ti je bilo najbolj v izziv?
- Kaj se je zgodilo posebnega, ker ste izmenjavo izvedli še s Finci, Armenci in Francozi?
- Kaj je zate drugače zdaj po izmenjavi? Kako vidiš sebe po izmenjavi?
- Katere izkušnje ne bi želel zamuditi?
- Kaj od tega, kar si na novo izkusil na izmenjavi, želiš uporabljati/boš uporabljal še naprej?
- V katerih situacijah bi ti spoznanja in izkušnje iz izmenjave najbolj koristile?
- Od katerih trenutkov si si največ zapomnil? Kaj se je takrat dogajalo? Kaj ti je pomagalo, da si si zapomnil?
- Kaj bi rekel prijateljem, od česa največ odneseš pri izmenjavi?
- Kaj te najbolj nagovarja pri sodelovanju v skupini / izvedbi mednarodnih dogodkov / pripravi načrta in finančah / raziskovanju idej itd.

Lahko si v trojkah povejo tudi zgodbe. Povabimo jih: »Pripoveduj o izkušnji v povezavi z izmenjavo, ko je bilo nekaj potrebno narediti ali reči in si zbral pogum in to naredil ali rekel. Kaj se je zgodilo in ostaja v tebi še zdaj?« Eden v trojki bo povedal zgodbo, drugi bo poslušal kot priča in mu bo ob koncu povedal, katere njegove močne točke je slišal v zgodbi. Tretji pa bo pobiralec sadov in bo poslušal, kaj se vsi lahko naučimo iz tega. Vsi trije si izmenjajo vse vloge. Ob koncu iz vseh zgodb izberejo npr. tri stvari, ki bi se jih lahko naučili, in to podelijo s skupino.

Intervju lahko opravimo tudi tako, da mladinski voditelji igrajo različne vloge, mladi pa se z njimi pogovarjajo. Mladinski voditelj lahko pride v vlogi direktorja podjetja, ki dela s tako temo, kot je bila izmenjava, v vlogi umetnika, ki bi želel predstaviti rezultate izmenjave, bivše učiteljice, profesorja na faksu, novinarja, ki piše članek o taki temi, kot je bila izmenjava, prijatelja ipd. (teme izberemo glede na to, kaj bi mladim najbolj pripomoglo k razumevanju in k razmisleku o uporabi tega, kar so se naučili).

Ko mladi ugotovijo, česa so se naučili, jim lahko predstavimo tudi koncept osmih ključnih kompetenc. Naredimo privlačno sliko oz. model in si skupaj z mladimi razložimo, kaj pomenijo. Potem jih povabimo, da to, kar so se naučili, razvrstijo v okvir kompetenc. Ko končajo, gremo lahko skozi in se pogovorimo o morebitnem nerazumevanju ali težavah. Pomagamo jim ugotoviti, da lahko na isto situacijo pogledajo z več vidikov in zato naučeno razvrstijo v več kompetenc – če tega še niso ugotovili sami. Povabimo jih, da ob kompetencah premislijo, če so se naučili še česa, na kar prej niso pomislili.

Eden od pomembnih delov uporabe naučenega je prenos v lastno življenje – kje vse lahko naučeno uporabim? Prvi odgovor je: »Povsod.« Res je. Je pa tudi res, da smo ljudje

konkretna bitja in nam vaja v konkretnem lahko pomaga, ko pridemo v konkretno situacijo. Zato je smiselno mladim omogočiti, da si naučeno prevedejo v različne situacije in premislijo, česa so se res naučili. Najprej jim pomagamo ugotoviti, česa so se naučili. Potem pa jim lahko damo velik privlačen delovni list, na katerem si predstavljajo situacije, v katerih bi to lahko uporabili.

Lahko povežemo tudi refleksijo udeležencev in predstavitev projekta. Mladi lahko napišejo blog / potopisno zgodbo, v kateri obravnavajo tudi temo z naslovom »Jaz in moje spremembe«.

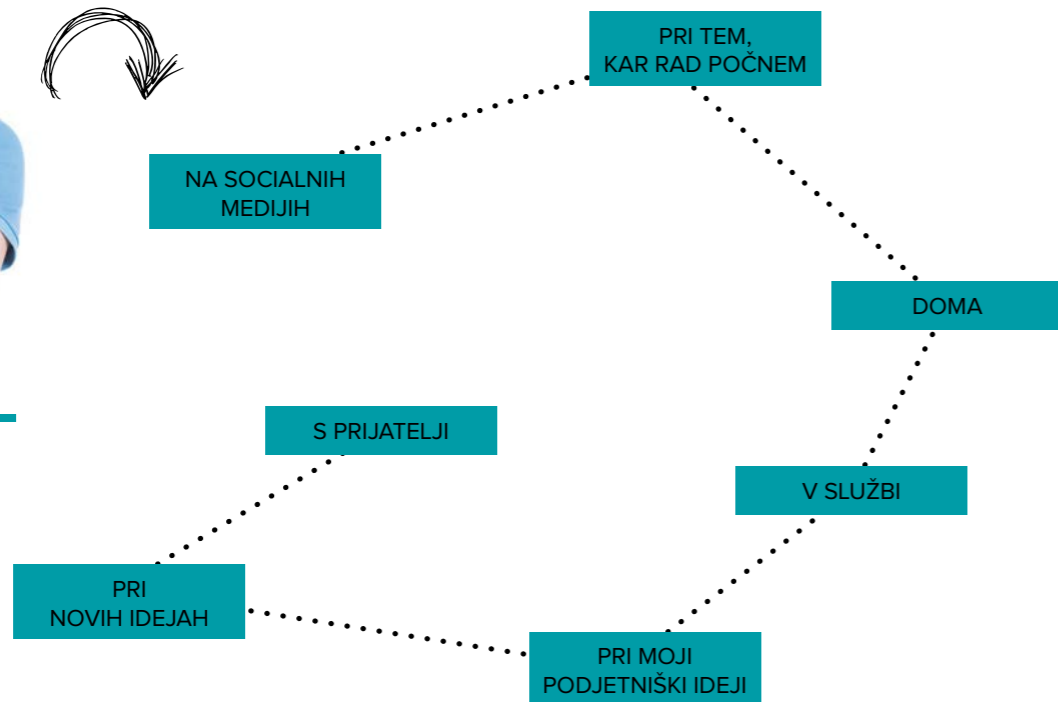
Pri vseh navedenih načinih smo pozorni, da ljudje reflektiramo na različne načine: nekateri se želijo pogovarjati, drugi to raje počnejo sami in molče, potem pa poslušajo druge. Lahko kombiniramo, tako da vsakega nagovori vsaj nekaj. Pozorni smo, da smo primerno dolgi, še posebej, če mladi niso navajeni ostajati dolgo časa pri refleksiji. Večinoma uporaba simbolne govornice (npr. slike, fotostrip, gibi) pomaga prepoznati vidike, ki jih sicer ne bi zaznali. Pomemben del refleksije je pogovor z drugimi, saj se veliko naučimo tudi drug od drugega – ko poslušamo drug drugega, ko delamo povzetke ipd.

Izkusil/-a sem ...,
zdaj vem,
zdaj zmorem ...

To mi lahko pride prav ...
Lahko uporabim ...

Napiši konkretne situacije,
kdaj lahko naučeno uporabiš.

KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA VODITELJA V ČASU ZAKLJUČEVNJA?

Faza zaključevanja je kot izročanje darila: skrbno smo premislili, kaj smo dali v škatlo, za vsako stvar vemo, kaj bi radi z njo dosegli in s čim je povezana, če nas je pri darilu sodelovalo več, smo se o tem pogovorili, vemo, kako bomo darilo zavili in kako ga bomo izročili, imamo pa tudi še kakšno idejo za druga darila, ki je zdaj nismo uresničili, jo pa morda bomo.

Vloga mladinskega voditelja je, da pomaga pri procesu priprave in izročitve darila. Če bi darilo pripravil samo on, ostalim darilo ne pomeni kaj dosti. Tako je tudi z mladinsko izmenjavo – če se evalvacije in poročila loti sam in samo on komunicira s partnerji, mladi ne bodo imeli kaj dosti od mladinske izmenjave, niti ne bodo prepoznali potencialov učnega procesa, ki so ga izkusili.

Zato skupaj premišlujejo, kaj bodo dali v škatlo – skupaj delajo evalvacijo, pri čemer jim voditelj omogoči, da izrazijo svoje mnenje, in to mnenje upošteva pri sestavljanju celotne podobe, pri čemer so vključeni vsi partnerji. V darilu bodo ideje vseh, ne samo njegove. Kako bodo izvedli evalvacijo in kaj bodo vrednotili, se lahko pogovorijo skupaj – voditelj jim lahko pomaga razširjati obzorja, kaj vse je še možno. Nekatere dele dogovorjenega lahko izpelje voditelj.

Iz tega bo lahko nastalo poročilo. Morda ga bo pisal sam, če je to za mlade preveč zahtevno, lahko pa jim vprašanja predstavi in predlagajo, kaj bi na njih odgovorili. Ker že od priprave naprej vemo, katere dokumente rabimo in jih zbiramo, jih lahko ob koncu damo na kup in preverimo, kaj še manjka. Za to lahko skrbijo udeleženci. S tem tvegamo, da kaj izgubijo (tudi sami kdaj kaj izgubimo), jim pa omogočimo učenje odgovornosti in prevzemanja posledic svojih dejanj.

Kako komunicirati po tem, ko izročimo darilo? Če se mladi ne znajdejo, kako bi se lahko pogovarjali z udeleženci iz drugih držav, jim voditelj lahko pomaga raziskovati možnosti in jim pomaga spoznavati, kaj kakšen način komunikacije omogoča.

Kaj želimo povedati s posameznim delom darila in s čim je povezan? Vsak udeleženeč mora sam prepoznati, kako so za njega povezani posamezni deli izmenjave in kaj mu govorijo, zato voditelj omogoči proces samorefleksije in ugotavljanja učnih učinkov. Želimo si, da bi prejemnik vedel, kaj pomeni darilo – mlade voditelj podpre, da ubesedijo naučeno in to prevedejo v različne situacije, kjer bi to lahko še uporabili. Seveda ne bodo takoj prepoznali vsega, česar so se naučili, nekaterih stvari se bodo spomnili čez dalj časa. Če voditelj dela z njimi naprej, jim je lahko v oporo pri tem.

Če smo darilo oblikovali skupaj – skupaj izvedli zaključevanje, bomo dobili tudi ideje za naprej. Voditelj lahko podpre skupino in da še kako idejo, skupini pa pusti, da se čim bolj odloča sama.

Izročitev darila brez praznovanja? Nekaj nam ne odgovarja pri tem, želimo si biti del veselja, zato voditelj mlade spodbudi k pripravi praznovanja, ki jim je blizu. Poskrbi, da so v praznovanje vključeni tisti deli, ki se mu zdijo pomembni po skupni izkušnji – lahko mlade npr. spodbudi s kakšnim vprašanjem.

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

KAJ POMENI RAZŠIRJANJE IN UPORABA REZULTATOV?

Razširjanje in uporaba rezultatov so načini, kako lahko delo, ki je bilo opravljeno v okviru projekta, predstavimo širši skupnosti. To delamo po eni strani zato, da bi imela tudi ona kaj od projekta, ki je bil podprt s sredstvi Evropske unije. Po drugi strani pa na ta način predstavljamo svoje delo v skladu s poslanstvom programa Erasmus+ in tako izkazujemo povezavo med programom in strategijami Evropske unije.

V splošnem to pomeni, da svoje delo in dosežke predstavljamo v okolju na različne načine in da se trudimo izkušnje, ki smo jih pridobili skozi izvajanje projekta, prenesti v druga okolja in k drugim dejavnostim, ki se jih lotevamo.

Kaj vse so lahko dejavnosti razširjanja in uporabe rezultatov?

Dejavnosti razširjanja obsegajo raznovrstne predstavitve v obliki javnih nagovorov, tiskovnih konferenc, razstav, dokumentarnih filmov, okroglih miz, redne dejavnosti v lokalnem okolju, kot nadaljevanje dejavnosti izmenjave itd. Udeleženci projektov se pogosto odločajo za izdelavo konkretnih, oprijemljivih (in lahko merljivih) izdelkov, ki prenašajo sporočilo projekta v širšo skupnost.

Uporaba rezultatov obsega predvsem raziskovanje in prepoznavanje možnosti za nadaljnjo uporabo pridobljenih znanj ter prenos znanj znotraj organizacij (če so skupine del organizacij), znotraj lokalnih skupnosti, v katerih delujejo skupine, in med skupinami, ki ohranjajo partnerske odnose.

Razširjamo in uporabljamo lahko tako oprijemljive rezultate projektov kot tudi nesnovne:

OPRIJEMLJIVI	NESNOVNI
<ul style="list-style-type: none"> • pristopi k reševanju nekega izziva, praktični rezultati projekta, kot so knjige, načrti, spletne strani, dokumentarni filmi itd., • poročila, • primeri dobre prakse, • letaki in tiskovine itd. 	<ul style="list-style-type: none"> • znanja in izkušnje, ki so jih pridobili udeleženci, • izboljšane kompetence, • izboljšana medkulturna občutljivost, • izboljšane jezikovne veščine itd.

KAJ KONKRETNO LAHKO RAZŠIRJAMO ALI UPORABLJAMO?

razširjanje

KAJ SE DOGAJA V TEJ FAZI IN KAKO TO DELAMO?

- KAJ POMENI RAZŠIRJANJE IN UPORABA REZULTATOV?
- KAJ VSE SO LAHKO DEJAVNOSTI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV?
- KAJ KONKRETNO LAHKO RAZŠIRJAMO ALI UPORABLJAMO?
- KAJ SO CILJI DEJAVNOSTI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV?
- KAJ IMAJO OD NAŠE IZMENJAVE DRUGI?
- KAKO SO LAHKO MLADI AKTIVNI ŠE PO IZMENJAVI?
- KAKŠNE SO MOŽNOSTI OHRANJANJA PARTNERSTEV Z ORGANIZACIJAMI?
- KAKO MORAJO BITI OZNAČENI IZDELKI, KI SO NASTALI V OKVIRU PROJEKTA?

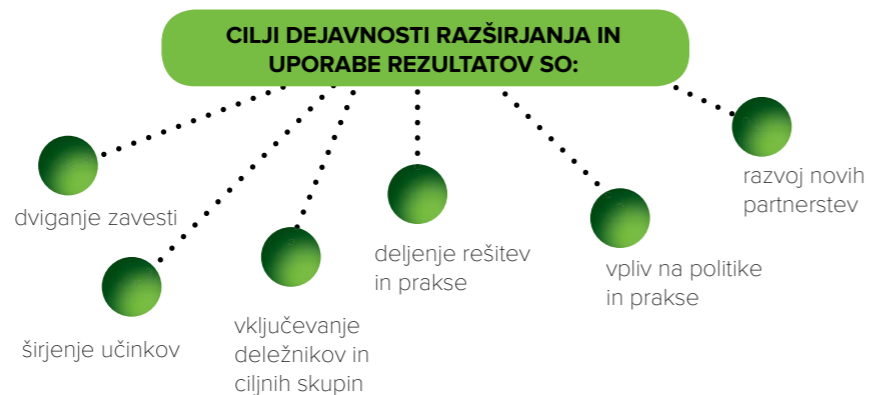
ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V FAZI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV PROJEKTA?

- KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?
- KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA DELAVCA V RAZŠIRJANJU IN PRI UPORABI REZULTATOV?

in uporaba rezultatov

KAJ SO CILJI DEJAVNOSTI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV?

KAJ IMAJO OD NAŠE IZMENJAVE LAHKO DRUGI?

Mladinska izmenjava v lokalnem okolju vedno pusti odtis. Del rezultatov je lahko načrtovan (npr. obnova sprehajalne poti, poslikava zidov, izvedba festivala v kraju), del pa se zgodi na priložnostni način zaradi interakcije med ljudmi. Ti rezultati pogosto niso predstavljeni nikjer v projektni dokumentaciji, med ljudmi pa vseeno puščajo globoke sledi. Lokalna skupnost, ki redno gosti mladinske izmenjave, se navadi na skupine mladih, trgovine in lokali se prilagodijo potrebam skupin, interakcija z lokalnim okoljem v času izmenjave pa postane manjši izziv.

Tudi organizacije se lahko učijo iz mladinskih izmenjav. Mladi in mladinski voditelji oziroma mladinski delavci se soočajo z različnimi načini dela s skupinami mladih, ki sodelujejo na mladinski izmenjavi. Zaradi izkušenj začnejo prilagajati lastno prakso in tako spreminjajo kulturo organizacij.

KAKO SO LAHKO MLADI AKTIVNI ŠE PO IZMENJAVI?

Projekt mladinske izmenjave je za vse vključene izziv. Za nekatere mlade je mladinska izmenjava vstopna točka v mladinsko delo. S to skupino mladih je običajno potrebno veliko delati na motivaciji, saj še ne razumejo povsem mladinskega dela.

Če so bili mladi že prej vključeni v organizacijo oziroma imeli izdelano neformalno skupino, so izkušnje, ki jih ponuja mladinska izmenjava lahko velik motivacijski dejavnik za nadaljnje udejstvovanje na področju mladine. Mladi si po uspešno zaključenem projektu želijo novih izzivov v katerih se bodo lahko preizkusili s kompetencami, ki so jih pridobili v času projekta mladinske izmenjave.

Po izmenjavi je mlade smiselno povabiti k novim izzivom oziroma jim postaviti taka vprašanja, da si bodo izzive v lokalnem okolju našli sami. Na ta način bomo prispevali k širjenju idej aktivnega državljanstva in še boljšemu prenosu pridobljenih kompetenc v prakso.

KAKŠNE SO MOŽNOSTI OHRANJANJA PARTNER- STEV Z ORGANIZACIJAMI?

Ohranjanje partnerstev moramo ob začetku razdeliti na dve večji skupini. Ena skupina so partnerji v projektu, ki prihajajo iz tujine, druga skupina pa so partnerske organizacije v lokalnem okolju (gasilci, ki so nam posodili klopi in opremo za kuhanje, šola, preko katere smo stopili v stik z otroki, s katerimi smo delali, itd.). Ne glede na to, od kod so partnerji, se moramo zavedati, da je odkrita komunikacija ključ do dobrega sodelovanja, zato je vrednotenje, ki resnično pretrese sodelovanje v času projekta, lahko odlična odskočna deska za oblikovanje dolgoročnih trdnih partnerstev.

Ohranjanje partnerstev z mednarodnimi partnerji je izziv, saj se skozi projekt spoznamo s partnerji le deloma. Iskanje skupnih interesov in skupnega dela poslanstva sta zato ključni temi za ohranjanje partnerstva. Če organizaciji prihajata iz pobratenih mest, imata še več možnosti za sodelovanje, saj sta mesti nekoč že izrazili politično voljo za sodelovanje. Tovrstna mednarodna partnerstva so pogosto generatorji sprememb v obeh lokalnih okoljih organizacij ter prispevajo k prenosu znanj in veščin med okolji.

Ohranjanje partnerstev v lokalnem okolju, ki so se razvila v času mladinske izmenjave, prav tako zahteva poglobljen razmislek o možnih skupnih točkah, medsebojni podpori med poslanstvi in potencialu za sodelovanje na obeh straneh. V primeru, da prepoznamo skupne interese in poslanstva, ki se med seboj dopolnjujejo, so nadaljnji koraki v partnerstvu lahko skupne dejavnosti oziroma zagovorništvo sprememb.

KAKO MORAJO BITI OZNAČENI IZDELKI, KI SO NASTALI V OKVIRU PROJEKTA?

Karkoli izdelamo v projektu, ki je bil finančno podprt s strani programa Erasmus+, mora nositi uradni logotip programa. V besedilih pa je potrebno navesti, da je bil projekt sofinanciran s sredstvi Evropske unije. V primeru, da tega ne storimo, je lahko izplačilo sredstev za sofinanciranje ob zaključku projekta nižje, kot je bilo odobreno.

Program predvideva tudi spletno platformo za širjenje rezultatov programa, vendar ta v letu 2014 še ne deluje.

ČESA SE MLADI LAHKO UČIJO V FAZI RAZŠIRJANJA IN UPORABE REZULTATOV PROJEKTA?

ČESA SE UČIJO MLADI V TEJ FAZI?

Obdobje razširjanja in uporabe rezultatov se dogaja ob zaključku projekta in črpa energijo iz doživetij udeležencev v času trajanja procesa od snovanja do trenutka, v katerem se nahajajo. Fokus učenja se iz skupine preusmeri v sodelovanje med skupino in skupnostjo, zato se učne priložnosti močneje razlikujejo od prejšnjih faz.

• PREDSTAVLJANJE OPRAVLJENEGA DELA IN REZULTATOV

Predstavljanje opravljenega dela in rezultatov je dejavnost in hkrati večšina. Za dobro predstavljanje je potrebno izbrati rezultate oziroma vidike opravljenega dela, ki bodo nagovorili tudi publiko, torej tiste, ki jim je predstavitev namenjena. Raziskovanje potreb skupin in vsebin, ki jih bodo zanimala, je po eni strani kompetenca, pomembna za oblikovanje komunikacijskih sporočil, hkrati pa se s tem procesom vračamo nazaj v fazo snovanja, ko smo preverjali, kakšne so potrebe različnih skupin, tako nas samih kot tudi ljudi okoli nas.

Poleg vsebine predstavitve je pomembna tudi odločitev o tem, kateri komunikacijski medij bomo izbrali oziroma s katerimi »izdelki« bomo nagovorili skupnost. Pri nekaterih vsebinah se izkaže, da je stvari najlažje pojasniti z letakom (zemljevidom obnovljene poti po bližnjem hribu), pri drugih želimo odpreti razpravo v lokalnem okolju, zato organiziramo okroglo mizo (kako bi lahko občina podprla razvoj inovativnih delovnih mest za mlade), za tretje dejavnosti pa se izkaže, da bi jih bilo najbolje predstaviti v obliki študijskega obiska mladinskih delavcev v naši organizaciji (kako smo mlade resnično vključevali v vse procese projekta in kakšen vpliv ima to na lokalno skupnost).

Vse te odločitve so del komunikacijske strategije razširjanja in uporabe rezultatov, katere razvoj je učna priložnost za mlade sama po sebi, saj prinaša spoznanja o delovanju komunikacijskega prostora in mladim omogoča razvoj kritične pismenosti.

• PRIPRAVA JAVNE PREDSTAVITVE

Nekatere skupine se odločijo za predstavitev svojega dela v obliki dogodka, na katerega povabijo večje število ljudi. Tovrstne dejavnosti omogočajo učenje vseh kompetenc, povezanih z vsebinsko pripravo, javnim nastopanjem, logistiko tovrstnega dogodka, hkrati pa je pred in med oblikovanjem vabil prostor za osvajanje veščin nagovarjanja ciljnih skupin in grafičnega oblikovanja.

Predstavitve rezultatov širši skupini ljudi je lahko za marsikoga trening javnega nastopanja, kjer se sooča z lastnimi strahovi, tremo ter z oblikovanjem sporočil, ki so konsistentna in povezana s cilji predstavitve.

Ravno oblikovanje ciljev javnega dogodka je tista točka, od katere je odvisna kakovost dogodka. Ko skupina jasno opredeli, kaj želi prisotnim sporočiti v časovnem okviru, ki so si ga izbrali, bodo sporočila lahko gradila skupno podobo. Splošno pravilo, ki velja pri tovrstnih dogodkih, je, da je bolje predstaviti manj informacij in jih postaviti v trdno povezano celoto, kot pa v dolgi predstavitvi nizati podrobnosti, ki publike ne nagovarjajo.

Tovrstne predstavitve dvigujejo medijsko prepoznavnost tako mladih, ki so se udeležili projekta, organizacije, ki je vse pripravila, kot tudi samega programa Erasmus+. Pri sodelovanju z mediji je potrebno paziti na usklajenost med skupnostjo, ki jo želimo nagovoriti, in medijskimi hišami, s katerimi sodelujemo. Seveda je doseg novice o nas največji v nacionalnem mediju, vendar bomo v njem težje prišli do prostora kot v lokalnem mediju, ki se zanima za dogajanje v naši skupnosti in naši neposredni okolici.

• GRAFIČNO OBLIKOVANJE

Oblikovanje sporočil, ki nagovarjajo gledalca, je naloga, ki zahteva veliko znanja, veščin in želje. V času razširjanja rezultatov se pogosto srečamo z željo, da bi svoje delo predstavili na gledalcu kar najbolj privlačen način, ki bo hkrati pokazal to, kar mu želimo sporočiti.

V tej fazi projekta se udeleženci pogosto srečujejo s procesi prevajanja sporočil, ki jih želijo posredovati, v jezik podob ter z orodji za oblikovanje podob, ki bi jih želeli posredovati. Mladi se pogosto spoznavajo z orodji za grafično oblikovanje, s tehnologijami razmnoževanja in tiskanja ter se urijo v raziskovanju sveta tistih, katerim želijo sporočilo posredovati.

Hkrati s spoznavanjem tehnologije, tehnoloških možnosti in jezika je mogoče pri mladih spodbujati tudi kritično pismenost, ki jim kasneje omogoča jasnejše prepoznavanje in razumevanje sporočil iz okolja.

• OBLIKOVANJE FILMOV

V zadnjih letih je tehnologija za snemanje in montažo filmov postala izredno dostopna, saj ima veliko naprav, ki jih uporabljamo za vsakodnevno komunikacijo na daljavo, možnost zajemanja zvoka in slike. Programska oprema za montažo in oblikovanje filmov je dostopna, platforme za objavljanje filmskih vsebin pa so javno odprte.

Ob splošnem pomanjkanju filmske vzgoje in vzgoje za medije je obdobje razširjanja rezultatov idealen trenutek za raziskovanje filmskega izraza, spoznavanja načinov pripovedovanja zgodb, osvajanje veščin in estetike snemanja ter nenazadnje veščin oblikovanja zvoka in slike, ki bosta nosila sporočilo.

Kot pri katerihkoli drugih medijskih veščinah se tudi skozi lastno delo s filmskim medijem razvija kritična pismenost udeležencev.

• OBLIKOVANJE PISNIH SPOROČIL

Tako kot drugi mediji ima tudi pisanje svoje zahteve, zakonitosti in veščine, ki jih je potrebno osvojiti. Še posebej to velja, kadar želimo z različnimi načini pisanja doseči različne ciljne skupine sporočila. Medtem ko je pisanje različnih dnevniških zapisov namenjeno predvsem ohranjanju vtisov in beleženju učenja, je članek o projektu za lokalni časopis oblika, ki ima svoja pravila. Enako velja za besedila zloženek, vabil, marketinških in drugih sporočil.

KAKO LAHKO PODPREMO UČENJE MLADIH?

Udeleženci v obdobju razširjanja rezultatov spoznavajo zakonitosti pisane besede, prilagajanje vsebin in sporočil formatu besedila in ciljnim skupinam, hkrati pa bogatijo svojo izraznost v maternem jeziku.

Kot smo že omenili, je učenje v tem obdobju usmerjeno predvsem v odnose med jedrno skupino projekta in skupnostjo. Temu so podrejeni tudi načini, kako lahko podpremo učenje.

• KRITIČNI RAZMISLEK O IZDELKIH IN DOGODKIH TER NJIHOVIH UČINKIH

Refleksija in vrednotenje sta pogosto osnovi za učenje posameznikov in skupin. V času razširjanja in uporabe rezultatov skozi te procese ne opazujemo več le izdelkov oziroma rezultatov samih zase, temveč jih opazujemo v odnosu do skupnosti, ki jo nagovarjamo.

Kritičen pogled na izdelke in dogodke, ki smo jih izvedli v sklopu predstavljanja rezultatov, nam lahko pokaže tako naše močne točke kot tudi področja, kjer bi lahko svoje delo še izboljšali.

(tole je lahko nekako v barvah, da je pisano, morda v kakšni strukturi, okvirčkih...)
Nekaj vprašanj za :

A) DOGODKE

- So se dogodka udeležili ljudje, ki smo jih želeli povabiti?
- Je bilo število obiskovalcev v skladu z načrtom in našimi pričakovanji?
- Je bil termin dogodka primeren?
- Kaj so obiskovalci odnesli od dogodka? Kaj so na dogodku izvedeli/spoznali? Smo dosegli zastavljene (komunikacijske) cilje?
- Je bila lokacija dogodka primerna? So bili prostori primerno izbrani?
- Kako so delovali voditelji dogodka? Kaj so bile njihove močne točke? Kaj bi lahko izboljšali?
- Katere so bile močne točke programa? Kaj bi lahko izboljšali?

B) BESEDILA

- Ali besedilo prenaša sporočilo, ki je bilo zastavljeno?
- Koliko upošteva predpisane formate za medij?
- Katere so močne točke pri razumljivosti besedila in kaj bi lahko izboljšali?
- Je besedilo primerno za vse ciljne skupine, ki smo jih imeli v načrtu?
- Ali besedilo dosega zastavljene (komunikacijske) cilje?

C) VIZUALNA SPOROČILA

- Ali podobe prenašajo sporočilo, ki smo si ga zastavili? Katere so močne točke prevoda v podobe in kaj bi lahko izboljšali?
- Kaj so močne točke oblikovanja s tehničnega vidika in kaj bi lahko izboljšali?
- Kaj so močne točke z vidika vsebine in kaj bi lahko izboljšali?
- Kakšen je odziv ciljnih skupin?

D) FILME

- Kaj so močna sporočila filma?
- Kaj prinaša gledalcem?
- Kaj je z vidika filmske zgodbe močna točka in kaj bi lahko izboljšali?
- Kaj je z vidika montaže močna točka in kaj bi lahko izboljšali?
- Ali zvok dopolnjuje podobe? Katere sinergije zvoka in slike nas nagovarjajo in kaj bi lahko izboljšali?

• SNEMANJE NASTOPOV IN ANALIZA

Javno nastopanje je ena od veščin, ki jih udeleženci celotne mladinske izmenjave lahko pilijo v tem obdobju. Če želimo trening javnega nastopanja še izboljšati, se lahko z udeleženci dogovorimo, da njihove nastope snemamo in jih kasneje analiziramo. Skozi refleksijo močnih točk in iskanje možnosti za izboljšanje lahko udeleženci pridobijo dodatna znanja in veščine priprave in izvedbe javnih nastopov.

• KAKO LAHKO, KAR IMAM, UPORABIM ZA NAPREJ?

To je ključno vprašanje za prenos kompetenc iz okolja projekta v druge sfere posameznikovega bivanja. Prepoznavanje možnosti za uporabo pridobljenih kompetenc v drugih situacijah in z drugimi izzivi je eden ključnih razmislekov vseživljenjskega učenja in prilagodljivosti posameznikov na spreminjajoče se zahteve okolja.

KAKŠNA JE VLOGA MLADINSKEGA DELAVCA V RAZŠIRJANJU IN PRI UPORABI REZULTATOV?

Kot v vseh ostalih fazah je tudi tu vloga mladinskega voditelja predvsem podpora mladim, da lahko sami raziskujejo in spoznavajo novo, ter vez med skupino in okoljem.

Konkretno lahko v tej fazi mladinski voditelj podpira skupino pri oblikovanju lastnih sporočil o končanem projektu, z njimi preverja načrte, trenira nastope in komunikacijo z okoljem ter po potrebi opolnomoči skupino pri vzpostavljanju dialoga z lokalnim okoljem.

slovarček

• KRATKOROČNA MOBILNOST

Kratkoročna mobilnost je kratkotrajno bivanje posameznika v tujini z namenom spoznavanja novega, raziskovanja različnosti oziroma pridobivanja kompetenc. V programu Erasmus+ obstaja veliko možnosti za individualne in skupinske mobilnosti, medtem ko del programa Erasmus+: Mladi v akciji omogoča dve vrsti kratkoročnih mobilnosti: mladinske izmenjave in kratkoročne mobilnosti mladinskih delavcev.

• MLADINSKE IZMENJAVE

Mladinske izmenjave v programu Erasmus+ so priložnost, da dve ali več skupin mladih iz različnih držav raziskujeta temo ali vsebino, ki jih družijo. Ob tem ustvarita tudi kakšen izdelek (rezultat izmenjave), ki ga na ogled sebi in svetu postavijo ob zaključku izmenjave. Seveda je tu tudi želja po spoznavanju mladih iz drugih okolij, po spoznavanju drugih – morda tudi zelo oddaljenih – krajev, manjkati pa ne sme niti zabava. Vendar program Erasmus+ podpira mladinske izmenjave, ker so lahko močno orodje neformalnega in priložnostnega učenja v mladinskem delu.

Proces se začne s snovanjem idej v skupini mladih in sestavljanjem idej med dvema ali več skupinami. Faza sestavljanja se zaključi s prijavo projekta. Če je prijava sprejeta v program, lahko priprava na izvedbo, izvedba mladinske izmenjave ter kasnejše zaključevanje projekta in razširjanje rezultatov trajajo največ dve leti. Ključna aktivnost celotnega projekta pa je mladinska izmenjava, v času katere se mladi od 5 do 21 dni družijo z vrstniki v državi ene od partnerskih skupin.

• MLADINSKI VODITELJ

Mladinski voditelj je oseba, ki mladim omogoča, da se ukvarjajo z dejavnostmi, ki jih zanimajo, jim koristijo in jim omogočajo razvoj lastnih potencialov. V projektih mladinske izmenjave so to najpogosteje ljudje, ki skupino mladih spremljajo skozi celoten učni proces od iskanja idej, načrtovanja in izvedbe do zaključka in razširjanja rezultatov projekta.

• MLADINSKI DELAVEC

Mladinski delavci so profesionalci zaposleni na polju mladinskega dela. Njihova vloga je enaka kot vloga mladinskega voditelja, običajno pa je razlika v načinu sodelovanja z organizacijo. Medtem ko so mladinski voditelji običajno prostovoljci, ki delujejo v mladinskih organizacijah, so mladinski delavci profesionalci, ki delujejo v organizacijah za mlade, nastalih na osnovi potreb v družbi.

• UDELEŽENEC MLADINSKE IZMENJAVE

Udeleženec mladinske izmenjave je lahko kdorkoli v starosti od 13 do 30 let. Skupine mladih udeležencev se začnejo oblikovati in snovati ideje, se povezovati z drugimi skupinami mladih iz drugih držav, kasneje pa lahko vstopijo v oblikovanje projekta mladinske izmenjave.

• VREDNOTENJE

Vrednotenje je sistematičen in stalen proces, ki vključuje raziskovanje in zbiranje informacij o učenju, vsebini, metodah, kontekstu in rezultatih izobraževalnih dejavnosti, njihova organizacija in analiza ter pripisovanje vrednosti analiziranih informacij v skladu z zastavljenimi kriteriji vrednotenja in v luči izobraževalnih ciljev.

• REFLEKSIJA

Refleksija je proces sistematičnega pogleda na doživeto izkušnjo ter preverjanja skladnosti med izkušnjo in mentalno podobo sveta. Skozi preverjanje skladnosti se posameznik uči.

• KLJUČNE KOMPETENCE VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA¹

Ključne kompetence so kombinacije znanj, veščin in naravnosti, ki jih ljudje potrebujemo za osebno izpolnitev, aktivno državljanstvo in zaposlitev. Ključne kompetence so prenosljive in uporabne v različnih situacijah. Med seboj se prepletajo in povezujejo. Evropski referenčni okvir določa naslednjih 8 ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja:

1. sporazumevanje v maternem jeziku,
2. sporazumevanje v tujih jezikih,
3. matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji,
4. digitalna pismenost,
5. učenje učenja,
6. socialne in državljske kompetence,
7. samoiniciativnost in podjetnost ter
8. kulturna zavest in izražanje.

• NEFORMALNO UČENJE

Neformalno učenje je načrtovano učenje z vnaprej določenimi učnimi cilji in učno potjo, s katero naj bi dosegli te cilje. V neformalnem učenju udeleženci potovanja po učni poti sami določijo učne cilje ali pa pri njihovem določanju sodelujejo. S tem se neformalno učenje približuje potrebam posameznikov, hkrati pa (v primerjavi s formalnim učenjem) ni verificirano s strani širših družbenih struktur (države), zaradi česar mu marsikateri akter v družbi pripisuje nižjo vrednost v primerjavi s formalnim izobraževanjem. V zadnjem času pomen neformalnega učenja pridobiva na vrednosti, neformalne učne izkušnje pa so vse bolj pomembne tudi za delodajalce.

Neformalno učenje je učni proces, v katerem vloga »učenca« prehaja v vlogo »učitelja« in obratno.

• NAČRTOVANJE UČENJA

Načrtovanje učenja je proces, ki zahteva posameznikov razmislek o samem sebi ter oblikovanje zelenega stanja, h kateremu bo posameznik stremel v času trajanja procesa učenja. Vizija oziroma jasna želja nam omogoča načrtovati izobraževalno pot, ki bo posamezniku pomagala, da resnično osvoji to, česar si je želel.

¹ Več o ključnih kompetencah vseživljenjskega učenja si lahko preberete v Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje v programu Mladi v akciji (2009), MOVIT NA Mladina, Ljubljana.

NASLOV:

Cherry on the cake ali kako kakovostno načrtovati mednarodno mladinsko izmenjavo

IZDAJATELJ:

Movit, Ljubljana, Dunajska 22

AVTORJA:

Alenka Oblak, Sašo Kronegger

UREDNIKA:

Mojca Kambič

LEKTURA:

Aleš Lampe

TISK:

Tiskarna Oman, junij 2014

OBLIKOVANJE:

AIKO, Agencija Idej in Kreativnega Oblikovanja

NAKLADA:

1.500 izvodov, brezplačna publikacija

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2-053.6

OBLAK, Alenka

"Cherry on the cake" ali Kako kakovostno načrtovati mladinsko izmenjavo / [avtorja Alenka Oblak, Sašo Kronegger]. - Ljubljana : Movit, 2014

ISBN 978-961-6826-19-8

1. Gl. stv. nasl. 2. Kronegger, Sašo
274495488

eurodesk

MOVIT izvaja naloge Nacionalne agencije v programih EU na področju mladine od maja 1999, ko je Slovenija vstopila v program MLADI ZA EVROPO III., ki se je nadaljeval s programom MLADINA (2000–2006), programom MLADI V AKCIJI (2007–2013) ter ERASMUS+: Mladi v akciji (2014–2020). V tej vlogi MOVIT upravlja posredno centralizirana sredstva proračuna EU in omogoča pridobitev podpore za različne oblike učnih mobilnosti v mladinskem delu, istočasno pa izvaja aktivnosti za splošni razvoj mladinskega dela in neformalnega učenja, še posebej pa tiste, ki s svojo obliko in vsebino prispevajo h krepitvi evropskega sodelovanja na področju mladine. Pomemben del dejavnosti MOVIT-a je tudi publicistična dejavnost, v okviru katere so nastala nekatera temeljna dela za razvoj mladinskega dela, še posebej pa učnih mobilnosti v mladinskem delu.
www.mva.si

Poleg vloge Nacionalne agencije MOVIT izvaja tudi dejavnost EURODESK-a, brezplačnega infoservisa Evropske komisije, ki nudi evropske informacije za mlade. Namenjen je tako mladim samim kot tudi tistim, ki se pri svojem vsakdanjem delu srečujejo z mladimi in njihovimi vprašanji – svetovalcem, učiteljem, mladinskim delavcem, informatorjem in drugim. Po pomoč pri iskanju informacij se lahko tako vedno obrnete na Eurodesk Slovenija ali katerega izmed regionalnih Eurodesk partnerjev.
www.eurodesk.si

Od leta 2002 v okviru MOVIT-a deluje tudi SALTO South East Europe Resource Centre z organizacijo usposabljanj, kontaktnih seminarjev in številnih drugih orodij spodbuja in podpira sodelovanje s partnerji iz Jugovzhodne Evrope v okviru programa Mladi v akciji. Pri tem mu pomagajo mreže trenerjev in akreditatorjev ter kontaktne točke v državah Jugovzhodne Evrope.
www.salto-youth.net/see

MOVIT, LJUBLJANA

NACIONALNA AGENCIJA PROGRAMA ERASMUS+
PODROČJE: MLADINA
DUNAJSKA CESTA 22
1000 LJUBLJANA

TEL: 01/430 47 47

SPLET: WWW.MOVIT.SI

E-POŠTA: INFO@MOVIT.SI

Publikacija je narejena s pomočjo podpore Evropske komisije in Urada RS za mladino. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne odraža stališč Evropske komisije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO